



# సతీతులసి

శ్రీలక్ష్మణముల నాటకము.

౫౧౦౪కట్ట:-

రామ నారాయణములు.

ప్రకటనకట్ట:-

రంగా వేంకట రత్నము,

బుక్ బైండింగ్.

బెజవాడ.

RIGHTS RESERVED FOR PUBLISHING.

NAMING, STAGING, TRANSLATING CO.

For Permission to Stage, apply to:-

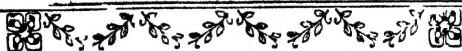
THE PUBLISHER, Bezavada.

1932.



చారి వెంకట మునియ్య గారి స్వకీయముగు  
వీటారు ౧౧ పాఠశాలల ముద్రాక్షరశాల బంధు ముద్రాంశ ౧౧

1932.



# సతీ తులసి

[ అను ]

తు ల సీ మా ధ వ ము .



గ్రంథకర్త :

రామనారాయణకవులు

ప్రకటనకర్త :

రంగా వెంకటరత్నం

బుక్కు సెల్లర్స్ బెజవాడ.

7 వ కూర్పు 1000 ప్రతులు

చాలి వెంకట మునియ్యగారి స్వకీయముగు

శ్రీ పాండురంగ ముద్రాక్షరశాలయము,

ముద్రింపఁబడియె .

1932

# ఈ నాటకమున వచ్చు పాత్రములు.



పురుషులు;

బ్రహ్మ—	సృష్టికర్త
విష్ణుమూర్తి—	వైకుంఠనాథుడు
పరమేశ్వరుడు—	కైలాసపతి
ఇంద్రుడు—	అమరవిభుడు
జలంధరుడు—	పరమేశ్వరుని కోపవ్యాభివృద్ధి
	జనించినవాడు, బృందకు, బలి
మాణికుండలుడు—	బృందతండ్రి
నారదుడు—	దేవమాని
గాలవుడు—	ముని

స్త్రీలు.

సతీ దేవి—	పరమేశ్వరుని భార్య
లక్ష్మి—	విష్ణుమూర్తి భార్య
బృంద—	జలంధరుని భార్య
చారమతి—	గాలవుని భార్య





# న త్రి తు ల సి.

నాం ది.

నాం ది.

కా! బృందంగోరి పంచారమందఁ దగునే \* విష్ణుండైయిందీ; యీ  
చందంబున్ వినినన్ జనుల్ సగరె చా \* ల్బాలింకయంచున్ మహా  
నందంబొప్పగఁ బల్కఁ గొగిట రమా \* నారిన్ గృహంజేచ్చు, గో  
విందుండేలునుగాత సత్కృపమెయి \* వీక్షించుచున్ సభ్యులక.

(నాంద్యంతమున)

నూత్రీహారుడు—(ప్రవేశించి) పూజ్యులగు నో సభాస్థారులారా !

కా. శ్రీకల్యాణగుణాకరుఁ డమరనం \* సేవ్యుండు, నిత్యుండు, శ్రీ  
లాకారుం డఖిలాంతరంగు డమఁ \* డాద్యుం డనంతండు, సు  
శ్లోకం డాశ్రితభక్తరక్షణుఁడు, త్రై \* లోక్యప్రభుంజైవ, ల  
క్ష్మీకాంతండు నిరంతరంబును శుభ \* శ్రీవిద్వి మిమ్మొముతన్.

(సభ్యులపైఁ జుమ్మములఁజల్లి తనలో) ఆహా! సకలకలావిశార  
దులగు సేనభ్యులచే సేవకనూతన నాటకము ప్రదర్శింపఁ జేయుట  
కాజ్ఞాపింపఁబడితిని. ఇయ్యది నాకు నంతోషమేగాని యేనాటకప్రద  
ర్శనమున వీరిచిత్తము రంజిల్లఁజేయుదునా యని సంశయము గలుగు  
చున్నది. కానిమ్ము. (ప్రక్కకుంజూచి) మారిసా !

మారిషుడు—(ప్రవేశించి) బావా ! ఏమిసెలవు ?

నూత్రీ—ఇంకను సేమిసెలవయనియదుగుచుంటివా ! కార్యభారమెంత

యోతలపై నుండ నీవిట్లు సోమరివై యుండిన సేనమందును !

మారి—బావా ! సేనుచేయవలసిన కార్యమేమి ?

నూత్ర—మారిషా ! లతాంతనితాంత సౌరభాక్రాంత దిగంతమును,  
విరంతర దక్షిణవాత పూర్ణరోహంతమును, కోకిల భృంగశుకారవ  
చాలితదాంత సంతతిస్వాంతము నగునసంతము ప్రవేశించినది  
చూచుము.

చ. పరుషతమస్యమూహము పరీ \* భాతపు వేళకు నొయ్యన జం  
గరహి సుశ్లేషాతటాట \* గ్రామవివోదయకాంతిపంక్తివై  
ఖాబుశ్శీర్షి జ్యోదళ \* కాండములైన మహిషజాహ్నుక  
త్పరముల బల్లవాంకుని \* కాయము రింజిత మంజులాకృతిన్.

మారి... ఈవసంత కాలమొత నూ సౌఖ్యదాయకమైనదికదా !  
నూత్ర—ఈవసంతర త్రమున, నీసభ్యులకు నొక నూతననాటకప్రదర్శనమున సంతనము గూర్చదలచితిని.

మారి—నాటకమేదో నిశ్చయించుకొంటివా ?

నూత్ర—అందులకే నిన్నుచిలిచితిని.

మారి—బావా ! ఇంట బీడ్ నిషిగోని యూరంశయు వెదకినట్లున్నది.  
నీవు నాందియందు చక్కనికథనే సూచించితివి కదా !

నూత్ర—మారిషా ! ఇక్కడను జక్కగ జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చితివి. ఆకథ! నతీ  
తులసి' యచుకేర నాటకముగ నిటీవలననే యొకకవి రచించినాడు  
అయ్యది యింతవఱకివ్వఁగల బ్రసక్తించకపోవుటంజేసి, ప్రధమ  
ప్రదర్శన గౌరవము మనము దక్కించుకొందము.

మారి—అయ్యో ! గ్రంథకర్తరచనా విశేషమునుబట్టి నాటకప్రదర్శన  
కుఁడు. ప్రదర్శకుల నైపుణినిబట్టి గ్రంథకర్తకు బేయవచ్చును  
అందుచే నీనాటకము రచించినవారెవరో తెలిసినగాని నేనీవిషయం  
జెప్పఁజాలను.

నూత్ర—నీవా విషయమున సందియముండఁ బనిలేదు.

చ తిరుపతివేంకటేశ్వర ను \* ధీశులఁగొల్పి నిరర్థభామృతా  
కరరసపుంజ మంజులవి \* కన్యరచారు కథాసుధాధురం

ధరబహుళవృంధకవి • తారచనాచతురోక్తి సంపదక  
వరలు పృసిద్ధుడైన కవి • వక్రుడొకండు రచించె దీనినిగా.  
మారి—చేరు రహస్యమైనదా యేమి ?  
సూత్ర—అతడు మనకు జరవరచితుండే

నీ మొగమైన జాపకే • భూరివేంకటగిరి,  
హృదాలు నత్కృతి • గాంచినాడు  
తిరువూరు నృపతికి • దివ్యకళితఁ జూపి,  
బంగారు బిరుదంబు • బడసినాడు  
అంకిసీడ్చూపతి • యాదరింపఁగ నెంత  
యైన విమలయశం • బందినాడు  
సత్యవోగ్యుండాబ్ధి • చంద్రిలు తగిన న,  
త్వవివంచు మన్నింప • డనరినాడు

తే. గీ. కొటగిరివంశ వారాళి • కువలయావు  
చేత బంగారు బిరుదంబు • జెందినాడు  
విసగలేడ దోగ్రామరాజు • విమలచంశ  
వార్ధి శశిని శీతారామ • వరసుకవిని

మారి—అవునవును జ్ఞప్తికి వచ్చినది. అనేక దృశ్యకావ్యము లకీతఁడు  
కర్తయగుటయేగాక, ఈతని విరచితములగు కొన్నివచన గ్రంథ  
ములు పాఠశాలలయందుంచుటకుగూడ దొరతనమువారిచే నామో  
దింపఁబడినవి.

మారి—నీకుఁ దెలియని దేమున్నది ! (నభికులంజూచి) పూజ్యులగు  
నోనభాస్తరులారా ! గ్రంథకర్త తమతో నిట్లు విన్నవింపుమని  
నాకాజ్ఞాపించినాడు.

నీ. సాంధ్ర భాషాపితే • మరహస్య నిక్షేప  
కుక్షియై యలరెడు • కోమలాంగి  
వేర్కొనఁబడ కొ • ప్పిన యగుంధతిరీతి  
వర్తించు చుండిన • వారిజాక్షి



శ్రీతినాథ చంద్రుల ♦ మృతిఁగాంచి యశముతో,  
 వర్ధిల్లు చుండిన ♦ పద్మగంధి  
 గర్వ మింతయు లేక ♦ కవుల కెల్ల విధేయ,  
 తనుజూపి చెలగెడి ♦ తలిరుబొడి  
 తే. గీ. మామక కవిత్వ కన్యక ♦ మహినిమిగు  
 నూతిఁగ గాదు; గావునఁ ♦ భిక్షిడిది  
 యీ “పతీతులసి” ని మీకు ♦ నిషితి దీని  
 నాదరింపుడు పీఠిమై ♦ నాట్యులూ.

(ఇంచుక యూరకుండ్) నావిన్నపము గూడ నొక్కింతవినుడు.

సీ. సాధ్వీయాబృందపై ♦ సాహసులున జలం,  
 ధరుడు జూపెడి నిరా ♦ కరణవిధము  
 గర్వించి యతడన్య ♦ కాంతల బల్కిమై,  
 గూడగా నెందిన ♦ కొంటెతనము  
 ఎంతచేసిన, గాని ♦ యింతివానిని నతి,  
 శాంతితో గొల్చెడి ♦ సరళతయును  
 లోకరక్షకుడయ్య ♦ లోలాక్షి బృందను,  
 విష్ణుండు మోహించి ♦ వెలయునీతి

తే. గీ. పతి గతింపగా నా బృంద ♦ ప్రాణములను  
 బాసి, తులసియైన విధంబు ♦ బరగ మీర  
 లిందు వీక్షించి యానంద ♦ మందగలరు  
 ధన్య గుణులార మో నభా ♦ స్తాయలార.

(మారిషునిఁజూచి) మారిషా! ఇంక మనమాలస్యము కేయక పాత్ర  
 లను సిద్ధము కేయుడము రమ్మ-

(నిష్క్రమింతురు.)

ఇది పరిష్టావన.



# న తి తు ల సి.

## ప్రథమాంకము.

[రంగము:—(1) పర్వతగహచ్ఛారమున ప్రవేశము :—పరమేశ్వరుడు] పర—(తనలో) మూడుమూర్తులకును మూలకారణమైన యీ యాది శక్తి యొప్పటికితపము చాలించునో! అమె తన తపమున కెవ్వరైన భంగము గలిగించెద శ్రమో యని నన్నియొడ నతిజాగ రూకతతో నందుమని చెప్పెను. ఇంతవరకును నామలేవలేదు. మింటఁబ్రభాక రుడు తన ప్రచండకిరణములతో బ్రకాశించుచున్నాడు. అబ్బా! వేడి యధికముగనున్నది. (అటునిటుజూచి)

చ! విహిరుని వేడికిన్ మిగుల \* మింటఁజరింప నశక్తమై తనూ రహములు వీచునోడి కడు \* రోజుచు బల్బడకొందుచున్ ముహూ ర్ముఖుడైతిత్థతోగగన \* మున్ వెన నంటిన వానిఁ బిల్చుచున్ విహగకులంబులెల్లఁ దరు \* వీధుల మీదికిఁ జేరె నాయ్యనన్.

(ఇందుఁజూచు—ప్రవేశించును)

ఇందు—(తనలో నృప్తి స్థితిలయంబులకు గారణంబైన యాదిశక్తిని నొకసారి దర్శించి కృతార్థుడ నగుదుగాక. (ఎదుటజూచి) కైలాస పతి యగు పరమేశ్వరుడు గూడ నిచ్చటనే యున్నవాడు. ఈతని దర్శనముగూడ నొకప్పుట లభించుట నా భాగ్యవిశేషమే.

(పరమేశ్వరుని సమీపించి)

సీ. పరమపావనియంచు \* బిరుదంబు గాంచిన

గంగాధురముః మస్త \* కమున సమర

సళిక భాగమునందు ♦ నలఘు కుంకుమబొట్టు  
 గతినున్న మూడవ ♦ కన్ను మెరియ  
 వజ్ర పంజరసిభ ♦ వక్షస్థలంబున  
 రమణీయ సర్ప హా ♦ రంబు లలర  
 పగడంపు కాంతికి ♦ వంకఁ బెట్టఁగదాలు  
 నరుణజటాసము ♦ త్కరము దనర

తే. గీ. బాణిపోషిత హరిణ కా ♦ బకము జెలఁగ  
 గన్నులకు బండు వగుచుమం ♦ గళములకును  
 నాస్పదంబైన నీమూర్తి ♦ నార్తి దీరఁ  
 గాంచినాడను ధన్యతః ♦ గాంచినాడ.

(పరమేశ్వరుని సమీపించి) రజతాద్రినిలయా ! శంకరా ! వంద  
 నములు.

పర—ఓహో ! ఇంద్రుడా యేమి !

తే. గీ. సుఖమే నీభార్యపాలోమి ♦ శుభమే మీజ  
 యంతపుత్రుండు భద్రమే ♦ యమరతతికి  
 నీకు నిరతంబు మోదమే ♦ నాకలోక  
 సార్వభౌమ ! వచింపుమా ♦ సంతసితం.

ఇంద్రు—దేవా ! మీకరుణచే మేము సుఖముగనే యుంటిమి.  
 పర—మహేంద్రా !

తే. గీ. అదె సభోమండలంబున ♦ సయ్యునుండు  
 చండకిరణుడై యుండె నీ ♦ సమయమందు  
 నెడఁకుబోవుచు నియ్యెడ ♦ కేగుడెంచి  
 వాపు, వినదలంతును గార ♦ ణము బలారి

ఇంద్రుడు—మహేశ్వరా ! నా కితరకార్య మేమియును లేదు నేనిక్క  
 డ కేయరుడెంచితిని.

పర—కారణము.

ఇంద్రు—అదిశక్తిని దర్శించుటకు

పర—అహహా! సమీచున్నాను

ఇంద్రు—శంకరా! అట్లు నవ్వితివేమి!

పర—నుజేమియునులేదు. ఆజగజ్జనని యోగసమాధియందున్నది.

ఇంద్రు—తపమునుండి యెప్పటికి లేచునో తెలియదు. అయినను నామె యిప్పుడెవ్వరికిని దర్శనమియ్యదు కావున నీవాయాశ యిప్పటికి విడిచి మఱియొక సమయమునరమ్ము.

ఇంద్రు—పరమేశ్వరా! నీవట్లు జెప్పిన నేమందును? దయయుంచి నారాక నమ్మహాదేవి కెఱిగింపుము.

పర—ఆమె నీవిప్పుడంత శ్రమపడినను దర్శనమొనంగదు.

ఇంద్రు—ఏమి! ఆమెనాకు దర్శనమొనంగరా!

చ. అమర విభండనై విబుధుఁ డలంకలు గొల్చుచునుండ నాకలోకము రహితేలు నన్నిపుడు • గాంచకయుండునె యాదిశక్తి తా నమిత కృపారనంబున న • యారె! యిటాల్ వచియింప నీకు న్యాయమె కృప; దాల్చి చెప్పుము ను • దాగమనంబును నామెకీశ్వరా.

పర—నీభాగ్యమునుబట్టి యామెనీకు దర్శనమొనంగునని తలంచు చుంటివా యేమి! గర్వాంధ కారమున మునిగియాన్న నిన్ను జూడనేచూడదు.

మ. అలఘుప్రజ్ఞను యోగమార్గముల న • భృద్ధింను యోగీశ్వరా వశిష్టానన్ విరతంబదృశ్యయగుచున్ • భాసిల్లునదేవిగ న్నులఁ వీక్షింపఁగఁజాల వీవిపుడు ని • న్నున్ లక్ష్మీ గర్వాభిలాషలగ్రుంగం బొనరించియుండుటను దే • వాధీశవేయేటిన్.

సంపదంధులను నామెవీక్షింపదు.

ఇందు—ఉమాకళత్రా ! నీవాక్యములు చిత్రముగ నున్నవి. నీవు  
 కేవల మనూ మపకడవై యిట్లు వదించుచుంటివిగాని మఱి  
 యొందుకాదు. నమస్తసౌఖ్యములకు మూలము సంపదయేకదా !  
 సంపదలేనివాని బ్రదుకు నిర్ధకము.

వర—అసంపదయే నూనవుని గుంగఁజేయునది నీ వమరలోకవిభుండ  
 వనుమాటయేగాని నీబ్రదుకునకఁ బ్రసీదినమును గండమే.

తే. గీ. ఎక్కడ కురదానవుం \* జాతివద్ది  
 రణముఖిబున గల్పి సా \* మ్రోజ్యలక్ష్మి  
 నపహించునో యనుచు నీ \* వాత్మయందు  
 జంటతోడనుండెవవు శ \* చీకభస్మి.

నాకట్టిదింత యేమియులేదుకదా

ఇందు—నిజమే.

సీ. వసియింప సౌధంబు \* వరలకుండుటచేత

వెలయు చుండువు నీవు \* వెంశికొండ

కడువు గూటికిలేని \* కతమునఁడిందు వా

హ్లాదమెసంగ హ \* లాహలంబు

ధరియింప హరముల్ \* దొరకకుండుటచేత

గళమునఁదాల్తువు \* గ్రీఢణిసమితి

చారిద్ర్యబాధచే \* ధనమున కాసింది

చేరినాడవల కు \* బేరుమైతి

తే. గీ. యిట్టివాడవు నీవు న \* న్నేలపరిహ

సింపవలదు నీస్థితినాకు \* జిత్రమునకు

దూఖమెనెను లేక నా \* తోషమైన

ధనములేనట్టి బ్రహ్మ \* వ్య \* ర్థంబుగాదె.

సీ. క్షుక్తపాశ్చియు \* వెలయుండుటచేత

బట్టినాడవుచేత \* బ్రహ్మశిరము.

గప్పుకొంటకు శాటి • గానక చాల్చినా  
 వింపని భావించి • యేనుతోలు  
 విహరింప వని లేక • విహరించుచుండువు  
 బహుభయంకరమైన • వల్లకాట  
 వాహనంబులులేక • బహుమోదమయించి  
 యెక్కు చుంటివిగాదె • వృషభమూర్తి

తే.గీ. యిట్టిదేకద నీస్థితి • యెవ్వరెరుగ  
 శేల నాపయినమాయన • హిందివలికె

దిట్లు పరశక్తిదర్శింప • నెంచునాకు  
 కొద్ది గొప్పలతో నేమి • కుధరవాస

పర—ఓహో! మహా! నాస్థితిని నీవు వెక్కిరించు చుంటివిగా!  
 నీకెంత భాగ్యమును నాకు దుర్భ్యదవుకావు వెట్టివాడవై నీవు  
 నన్ను బరిహసించు చుంటివి. నీవాదిశక్తివి దర్శింపవచ్చితివి. ఇది  
 నమయము గాదని చెప్పితిని. దానికీ యువనర ప్రసంగమేల  
 తొందరపడినవో గాఢముగనా!

తే. గీ. ఎద్ది యెప్పుడుగాదగు • నద్ది యప్పు  
 డగును నీవెంతచేసిన • నగునె శాపుమ  
 కొట్టి లేపినయూకొడి • కూసినత  
 నరనిశిత్రాద్ధువొడుచుచే • యమరనాధ,

ఇంక శ్రీమదేదిక యిప్పటికి మరలిపోయి మఱియొక సమ  
 యమున రమ్ము.

ఇందు—ఇట్లు జెప్పటకు సీదెత్త మెట్లు నమ్మితిందినది. 'ఆపరంజ్యోతి  
 నీయట్టి వారిని ద్వార రక్షణోద్యోగమున నియమించుటంకెని  
 యిట్టిది సంభవించుచున్నది.

తే. గీ. లెల్పుడవు నీకు సభికారి • మల్బికతన  
 నిట్లు సాహసంబునాజేయ • నెందినావు

జనునకుబెత్తనంబీయ • వెట్టియగుచు

శిరమునంతయు గొరికిన • కిరణి నభవ.

పర—మహేంద్రా ! మితిమీరి మదీయ మహిమం బెరుంగక సంభా  
షింపకుము. కనాశకాలమునకు వివరీతపు బుద్ధులు పుట్టినన్నట్లు  
నీకు జేటుకాల మానన్నుమగుటచే నన్ను మామించుచుంటివి.  
జ్ఞాతుశబదలంచిన వాడవేని వచ్చిన మార్గము నబట్టి పోము. అది  
శక్తినివర్జించుటకిది సమయము కాదు.

ఇందు—హానిమున్న భగవతి సంస్కారము జేకొనఁబడిన నాకు  
నియాజ్ఞతోనేమిపయున్నది. నేకలోక కేసి ముద్దేవి శివమునుండి  
లేచువరకును వేదియుండెదగాక (లోపలికిపోవోవును)

పర—(వారించి) ఔరా ! నీగర్వము

శా. ఏమేమీ కనుగాన కీకగణి; నీ • వేయాదిశక్తింగనం

గా మోక్షమున బోవఁజూచెదవె మ • మృక్ జూడకొక్కింత, నా  
సామర్థ్యంబు దంపవేటికి, వినా • శంబుక్ మదింగోరి యా  
భిమాన తృప్తియొగ్నిమీద శలభం • జేదూకనుంకించునే.

ఇందుకుఁ దగిన ఫలమనుభవించెనపుగాక ! అదిగో ! మదీయ  
విక్లరోధ కోధారణ ఏక్షణంబులనక్షణమాత్రాకుకుక్షణి స్ఫులింగ  
నికరంబుల బటిపి నిన్ను దగ్ధము జేసెదఁగాక ! (కోపముతో)  
జూచినంతనే యచ్చట యగ్నిలలు వెడలును)

ఇందు—(వదకుచు) హా ! ప్రపక్ష్యర ! అపరాధిని రక్షింపుము  
రక్షింపుము (పరమేశ్వరునిపాదములపైబడి)

మ. నరసీతా భవాది లేఖవరు ల • శాంతంబు నేవిన బె

ల్లరవైమించు మహానభావుడవు నీ • విధ్బంగి నాయందు దు  
ర్భరగోపంబును బూని చూచిన నీకక • బ్రాణంబులక నిల్చునే  
పరిరక్షింపుము నీకుమృత్యుకరుదే • వా! శైలజావల్లభా !

కా. శ్రీవిష్ణుస్తుతపాద పద్మపత్రనైఋత్యంశుచక్షుభక్తులకా  
గావం గంకణమున్ ధరించి నతితోఁగి లాసమందుడు, నా  
దేవేశుకా నియతే నరింగియు మదాంధీభూతగుత్తుండనై  
యేవో మాటల నాడినాడ నిశబ్దంధీ! నన్ను రక్షింపవే!

వర—(చేతులతో నిందుని లేవనెత్తుచు) మహేంద్రా! భయమువిడిచి  
లెమ్ము నీకభయమిచ్చితిని.

ఇందు—(కరములుమోడ్చి)

మ. అపరాధంబని యైన యెంచక మనీ యంబైన దుర్బుద్ధిచే  
విపరీతంబుగ నిన్నుఁబలికితి భవ ద్విఖ్యాతకారుణ్య దృ  
ష్టివధంబందున నన్ను నిల్పుచును రక్షింపందగుక వేగ, నే  
నవవిత్తుండఁ బవిత్రుజేయుము మహా తా! భక్తరక్షమణి.

దేవా! భవదీయ దివ్యమహిమ నెరింగియుండియు, మూఢుం  
డనై యజ్ఞానంబునఁబడి నీయెడల అపరాధంబు గావించితిని, భవ  
దీయ వీక్షణంబులనుండి వెలువడిన యగ్నిజ్వాల లింకను బ్రజ్వ  
రలుచునే యున్నవి. నాభయమువా పి రక్షింపుము.

వర—తే. గీ. చింతపడబోకుదీనికి స్వాంతమందు  
జ్ఞానులకె యిట్టి దొక్క ప్లు సంభవించు  
నీవు ధన్యుడవైతివి నేను వాడు  
కరుణఁగాంచి నాడవు గాన సురకులేంద్ర

(అగ్నిజ్వాలలకైచూచి) నానేత్ర మునుండి వెలువడిన యా  
యగ్నిజ్వాలలు నిరర్థకమై పోరాదు. కావున నేను వీనిని నముద్ర  
మునఁ బడునట్లు పైచెన. ఈజ్వాల యొకని బన్ధమునకుఁగారణ  
మగుఁగాక.

(అగ్నిజ్వాలలను జేతితోఁబట్టి విసరివేసి)  
మహేంద్రా! ఇంక నీవరుగుము.



ఇందు—(నమస్కరించి) దేవా! సెలవుగొనినది. (నిష్క్రమించును)  
పర—అదిశక్తి తపమునుండి లేదినదేమో చూచెదగాక.

(నిష్క్రమించును.)

రంగము:—(2) నమస్కరించి నొక శిశువు తేలి యాడుచుండును.)  
(నానాదుడు - ప్రవేశించును.)

సాగ—(శిశువుంజూచి) బావా! ఈ బాలుడెవ్వరోకదా! వ్యభో  
దేవాంశసంభూతుడై యుండును. కానిచో జలంబున మునుగక  
తేట యెట్లు సంభవించును. సాధారణముగ భూమిపై బ్రాకిన  
విధముననే నీతడు జన్మమై బ్రాకుచున్నాడు. ఇంచుక యూర  
కుండి ననీ శిశువు తీసెదగాక. (శిశువునుదీసి యెత్తుకొని.)

మ! పరమాశ్చర్యము నీని నెమ్మొగ మహా + పర్యేందు చి. బంబునే  
పరిహాసంబాస రించుఁ దేజముగనన్ + బద్మాస్తునిఁ మించు నె  
వ్వనినూనంజొ గదా తల్లపఁగను నీ + భంగి ననుంజేరె; న  
త్కరుణ వీనినినెత్తి పెంచెదను వే + డ్కఁ దేవతల్ మెచ్చగనన్

ఈబాలఁ డొక యపూర్వతేజశ్శాలి. భవదంశ సంభూతుఁడు  
గానిసా మాన్యంగాఁడు.

(బ్రహ్మ, విష్ణు, పరమేశ్వరుడు, ఇందుగ్గుడు, ప్రవేశింతురు.)

పర—(ఇందుగ్గునిజూచి) ఇంద్రా! కంటివా! ఆజ్ఞాన బాలుఁడుగా  
బరిణమించి, సాగగుని హస్తమున నలంకరింపఁ బడినాడు.

బ్రహ్మ—అభవా! ఆబాలుని యపూర్వ తేజమిక్కడకే ప్రకాశించు  
చున్నది.

విష్ణు—మన మాసాగగుని సమీపించి బాలునిఁజూతము.

(అందఱును సాగరమును సమీపింతురు)

సాగ—(తనలో, తి) మూర్తులు నన్ను గృతార్థునిఁ జేయుటకుఁ గాజో  
లిట్లు వచ్చుచున్నారు [బ్రహ్మాదుల కెదురేగి ముందు విష్ణుమూర్తి  
నింగాంచి]

సీ. నీలనీరదగాత్రీ • నిర్జరవన చైత్రీ,  
శంకరస్తుతిపాత్రీ • సచ్చరిత్రీ  
వైజయంతీ దామ • వర్ణితసుతామ,  
కల్యాణరామ లో • కాభిరామ  
భక్తనరహ్ కృ • సావర జలహత,  
శ్రీయతవత్ శి • క్షిత విపత్  
నర్వలోకాధార • సంశ్రితమందార  
నిగమాంత సంచార • నిర్వికార  
తే. గీ. నన్ను ధన్యుఁడేయ ము • నంబు నందు  
నంది వీరితో గూడ నే • తెంచినాభు  
పావనంబయ్యె నాజన్మ • పరమపురుష  
యోగిహృద్యేయ • జగదైక • భాగధేయ.

(పరమేశ్వరునిఁ జేరి.)

మ. కరుణా మూర్తిని భూతనాయకుని న • త్రైలోకవాసున్ సురా  
సురసంసేవిత పాదపద్మయుగభున్ • శుద్ధాత్మత్రైలోక్తజా  
వరునిక బాపవిదూరు, భక్తసులభుక • భావోద్భవారిన్ నినున్  
బరమామోదముతోడఁ చూచితిటనా • భాగ్యంబు సామాన్యమే

(బ్రహ్మనుజూచి) భారతీ రమణా ! వేల్పుల పెద్దవగు నీవుగూడ  
నియ్యెడ కరుదెంచుటండేసి నేను గృతార్థుడ నైతిని. (ఇందుగని  
గాంచి) అమరేంద్రా ! నీరాక నాకెంతయు మోనావహమయ్యె.  
(అందఱినిఁ జూచి)

తి. ఓమహానీయలార, ము • ధోత్తములారి! శ్వదాత్మలందు, న  
త్రేమనబూని నాపయిసి • పేడకలరారంగవట్చినారు నీ

నేమి యొనర్చగావలెను • నెయ్యది కార్యము యానతిచ్చిన  
మీమహాదిగ ముదంబుగను • మేలు ఘటెంతును భక్తిమీఱగ.

బ్రహ్మ—(తనలో) మహేశ్వరుని కోసంబులయే శిశువైయొప్పెనని  
యీసాగరునకుఁ దెలియదు. (ప్రకాశముగా) రత్నాకరుండవగు  
నీకు మాయండంత ప్రేమయుండ, మహేశ్వరి యీత ! (బాలుని  
జూచుచు) సాగరా ! తన యపూర్వ తేజంబుచే దిశలను వెలిగించు  
చున్న యీ బాలుఁడెవ్వరో యెఱుంగ వచ్చునా ?

సాగ—దేవా ! నాకును దెలియదు. ఇట్టి సుందర రూపునినేను  
మున్నె చ్చటను జూచి యుండలేదు. ఇంతకుమున్నే నే నీతనిం  
గాంచి మదీయపూర్వపుణ్యమున నీనూనుడు లభించెఁగదాయని  
పరమామోదము నందుచుంటిని.

విష్ణు—శంకరుని కోసంబులయే యీ బాలునిగా మారెను. ఆహా !  
ఏమి ! ఈమాయని సౌందర్యము నయనపర్వముగనున్నది. సాగరా  
కుమారుని నొకసారి యిటుదెమ్ము. ముద్దాడగోర్కెయయ్యె-

సాగ—(విష్ణుమూర్తి చేతికిఁ గుమారుని నిచ్చును.)

(విష్ణుమూర్తి కుమారుని నెత్తుకొని సంతసే యీ కుమారుడు  
రాక్షసరూపము ధరించి విష్ణుమూర్తి మీద కేగును.

విష్ణు—అ! ఏమి ! ఈమాయ నిఖల దైత్య సంహారుండవగు నాయొద్దనా  
యీమాయ ఇదిగో ! చక్రముచేసిన్ని పుడేదుఁగించెదగాక (చక్రము  
వదలనెంచును.)

బ్రహ్మ—(వారింది) శమలనాథా ! నీచిత్తము నాయొద్దనుమునుండి  
మరల్చుము. ఈతఁడు వధార్హుఁడుగాదు. (రహస్యముగా) రుద్రుని  
రొక్కజ్వాలవలన జనించిన యీతనిని నీవు మయించితివేనియమ్మ  
హాత్తుని మనంబు విన్నబోవును. (పరమేశ్వరునిఁ చూచి) పర  
మేశ్వరా ! ఈతఁడు భవతోక్తధానలజ్వాలవలన బ్రావిరభరించి

జలముచే ధరింపబడెనుగాయ. జలంధర నామధేయగుబున భాసిల్లును  
(జలంధరుని జూచి జలంధరా ! సంగ్రామమున నీవెట్టి వారినయిన  
జయింపఁగల శక్తిఁబ్రసాదించితిని. మాకరుణచే నీకళల భాగ్యంబు  
లొదివును. విశ్వకర్మ మా యానతిని నీకై యాపాంతమున నొక  
పురము నిర్మించును. నీ వండుండుము.

పర—జలంధరా !

నీ. ధర్మబైయాత ప + త్రిముగాగ. సఖల బు  
ధానురంగంబై సిం + హాసనముగ  
మునివరా శీస్సునిం + జామరంబుగన్వాయ  
వృత్తియై కరమున + గత్తిగాగ  
సఖలదిక్కుల బాగ్రికు + యశమే చేలముగాగ  
ధర్మనంధత జయ + ధ్వజముగాగ  
రారాజుల జోహార్లు + నీ రాజనరూపగాగ  
తేజమే ఘనమైన + దివ్యేగాగ  
తే. గీ. లక్ష్మీనీయుంట నెప్పుడు - లలి వసింప  
నజుడు బ్రేషును నీకు బూ + ర్ణాయువీరు  
శ్రీసతీరమణుండు ర + క్షించిమించ  
ధరణి బాంపు మాచంద్ర + తారకముగ.

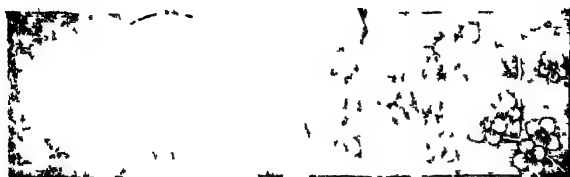
జలం—దేవా కృతార్థుడనైతిని.

పర—(బ్రహ్మనుజూచి) భారతీరమాణా ! జలంధరునికై పురము నిర్మిం  
చుటకు విశ్వకర్మను శ్వరగానియమింపవలయును. (తక్కన వారిజూచి)  
మహేంద్రా ! శ్రీహరీ ! ఇంక మన నెలవులకు బోవుదము.  
(సాగరునిజూచి) నాగరా ! ఇరకమేము పోయివచ్చెదము.

(అందఱు నిష్క్రమింతురు.)

ఇది ప్రథమాంకము.





## సత్య ప్రసాద సి.

### ద్వితీయాంకము.

౧౦౧౧ : ౧ : ౧౦౧౧గా జలంధరు, దుముందును, వెనుక  
నారదుడును, బ్రవేశింతురు.)

౧౦—

కృష్ణములేని పెండ్లి యది • యేటికినాకును, నామెకంతయో  
కృష్ణముదోదియందుటను • గాదె తదీయమనంబు నిప్పుడున్  
స్వప్నము. నేయ నీగతి నా • నర్చెన, దీని కతాన నాకునే  
సప్తముగల్గునో యికను • నాపురికేగడ సత్వరంబుగన్.

ఏమైననేని? నేనామెను స్వీకరింప నప్పుడీ భయమేల?  
నాదారిని నేను బోయెద. (తొందరగా నడచుచున్నాడు.)

నార—ఆ! ఆ! జలంధరా! నిలువుము నిలువుము. (జలంధరునిసమీ  
పించును.)

జలం—మనందా! నన్నాపవలదు.

నార—సమస్తమును దెలిసిన నిష్క్లెశమున నే నేమనగలను?

మ. గతమందుఁ వరపుష్ప గామని నగా • గాలక్ష్మింది యున్నంతనే  
పడియిన్ సౌకియారి నా • భా • వంబందు నిబ్బంగి నీ  
పలుకన్ బు ని వివాహము నున్ • బల్కుంగ భావ్యంబె యా  
పలుకుల్ కన్నను నెవ్వరై నన నే • బాసంచు త్లాఘింతురే.

అట్టి సందర్భాల్లో ఇలాంటి పరిస్థితులు గల గురుకులములను  
ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించిగా జూరీ వారి కేసులను వివరించినది  
అప్పుడు ముఖ్యమంత్రి దోషమును తీసివేస్తే, ముఖ్యమంత్రి సీగళం  
జురీని బాధించుచు చరిత్రను గూడ కాపాడుట తలచును ?

జరిం—మూగ్గిందా) ! నీవేల యూరలబడికి నాదిత్తమన మరలింపఁ జూచెదవు ?

తే. గీ. శుభనమయ మిది యగుచు నా • మనతీకెఱుక

ಶೇಕ ಯುನ್ಮದೆ, ಮೊಳಗಿ ಕು • ಫೆರು ಯಿಟ್ಟ

నక్కుటది నాకు నిపుడ మం • శశము కాగ

దోచకుండు నె యిందువా • కోస మేమి ?

చేత దాల్చియున్న పూలమాల బాటి కిందబుడట కది సూనియా  
దారమా ! అయినను నిన్ను తరజ్జనధర్మ నేల ? ఇట్టి యమంగళ  
కార్యము జరుగుటంతేసి యాబృందను గృహించుటకు నాచిత్తము  
నమృతంపదు. ఇంక నాకనుజ్జనిమ్ము. నా పురమునకు మరలి  
పోయెదను.

నార—జలంధరా ! ఏపని జేసినను జగము మెచ్చనట్లుండవలయును.

ఉ. గారము నీపయిన్ నిలిపి \* త్పూతలనాధులు నెల్లరగ దిర  
సాకారమొనర్చి నిన్ను విభు \* గా వరియింపఁగ నోరినట్టి యా  
సారవనేతి కీగతి వి \* చారము గూర్చుట ధర్మమానె ? నీ  
వారయవేల దీనిఁ బరి \* యాచకమా యిటునేయు శూవరా.

ఆ బృందకు నీయందుఁ జిత్త ముండుల చేతనేక నా స్వయంవరా  
రమి వచ్చిన రాజుల వందఱను నోల్లక, నీగళంబున నీ యుదాచుము  
వేయనెంచును ! అట్టిచో చేకూర్చి యా పూజకు క్రిందపడి  
నంతమాత్రీక న నీగతిని నాస్వయంవర సభ ను గడిచివెళ్తువా ?  
నీయలుక మణిగుండలున కెంత విచారవ నో కలుగ జెనెను గదా !  
బృంద పరితాపము చిప్పగిరముగాదు.

మ- జలహితాక్షిని బద్ధగంధి నవలకా • కాతోదరిన్ సుందరికా  
విలసత్పూర్ణ శత్రాక బింబవద-కా • విద్యత్ప్రవాళాధరన్  
గంకరిన్ భవదీయ దాన్వళలరా • కామన్ జగన్మోహిన్  
గిరికిన్ బృందను వేగ్రహించి నుయశ. • కళ్యాణి జేబట్టుకా.

జలం—తాపసోత్తమా ! నీవెంత చెప్పినను నాచిత్త మా బృందను  
గ్రహించుట కావంతయు సన్నగిగుటలేకు ఇష్టములేని ఎ  
వ న నెట్టిదొనగి కలుగునోకదా ! నా గుండు నా పాదము  
యమన నన్ను బలవంత పెట్టవలదు.

నార—ఓయీ పెట్టివాడా !

తే. గీ. శకునములు స్వప్నములు గ్రహ • చారములను  
వినుము నీవంటివారిని • భీతిగొల్పు  
జలపు పిటికివారల • వ్యంతమును  
కలచుచుండు నియ్యది • తెలియవొక్కొ-

దీనివలన నీకావంతయు సశుభమా గలుగదు. విశేషించి దీని  
వలన నీకు యశము గలుగుననియే నేను నొక్క వక్కాణింపఁ  
గలను.

జలం—తాపసపుంగవా ! నాగళంబునఁ జలంకరింపఁబడదగిన పుష్ప  
హృము బృంద చేతనుండి జాటుటంజేసి, మంద్రేయో కీడు నాకు  
ఘట్టిల్లునని చిత్తమన జెంగనాటికొనసా- అట్టిదో దీని నిప్పుడు  
సరకు నీయకముందు శుభంబే యొకపునని నీవు చెప్పెడు మాట  
ఈ నానిత్యమన నెట్లు ధైర్యము ని చన ? ముందు వచ్చు  
శుభమేమో తెలియదుగాని, యిప్పుడు జరిగిన కార్యమును  
బట్టి మాత్రము కీడొడవునని తోచుచున్నది. ఇటువినుము.

తే. గీ. కానరానట్టి శుభ మొందు • గలుగననును  
కనులకును దోచు కీడెదు • రొక్కనంగలంజె

తాతగట్టిన మేల్పావి • తప్పదనుచు

నువ్వనీరునుదాగిగడి • ముప్పగిలెడ.

నార—జలంధరా! ఇవి యన్నియు ననవసరమైన గాత్రపరీత్యుత్తరములు. బ్రహ్మచూనన పుత్రుడనైన నావచనములను సింపుము. అనఁమాన మీ నిన్ను బాధించుచున్నది గాని మఱియొకటికాదు నీ పప్పుడిట్టి యకార్య మొనరిందితివేని లోకమునందు దలయెత్తి మెంకలాలవు. ఇదియొంగొక విరించి కరుణా సమాసాదితమహా పరాక్రమమతుండవైన నీ కేమిభయము; ఇంక బ్రతివచనము జెప్పక వచ్చి పూదంగొనుము (ఎదుటజూచి) అదిగో! చూడుము.

సీ! పలయితపరివార • జలదాంతరంబునఁ

దీపించుకొమ్మించు • దీవయనఁగ

నల్లి మధన సచు • యంబునఁ బ్రావిర్భ

వంబునందిన రచనా • బ్రాస్థయనఁగ

సఖిల భూపరహృద్ధి • దార్ధంబు విధిన్మజ

యించి పంపించుమో • హినియనఁగ

నిజనాథు డాయ హృ • స్మిరజంబున నంది

కుతుకంబుతో వచ్చు • రతియనఁగ

తే. గీ. నలవ్యయంవర రంగంబు • నందు విరుల

దండతో నిల్చియున్నది • తస్య బృంద

కాన నామె మడికి హర్షి • మలరునట్లు

శంక విడనాడి రమ్మిఁగ • హృతలేంద్ర.

మ. శరదబ్రాత దళాక్షి భూరివిరుల • చ్ఛాయాకలాపంబుచే

నరవింశారి నలంకరించు గతిఁదా • నాత్మీయ హస్తాగ్ర భా

కృరి పుల్కాబ్జతాంత దామకముచే • గై నేసి యాబృంద సు

స్థిరభక్తిన్ నినుబూజనేయఁగను వే • యె రమ్మ భాపాలకా.

ఇంక మనంబున మఱియొక నిధమైన శంకఁ బెట్టుకొనకరమ్ము.

(చేయిబట్టుకొని తీసికొనిపోవును)



రంగము:—2. (నుందిరమున — మణికుండలము—బృంద—జలంధరము)

మణి—(జలంధరునిజూది) జలంధరా ! స్వయంవరమందిరమున నాకీ  
తనూజవలన జరిగిన యపరాధమును మఱచిపోమ్ము. (ఇంచుక  
యూరకుండ్లి)

ఉ. మామక భాగధేయమహి • మంబున నీచెలిజన్మమందె, నీ  
తావరసాయతేక్షణక • శంభున తావక బంధవానుబం  
ధామిత్యైభవంబు వెన • నల్లై గృతాన్ధుడ నైతిలింక నీ,  
శ్యామను గూర్చినే • కొను • మయ్య జలంధర భూమినాయకా .

(బృందనుజూది) అమ్మా ! బృందా భవదీయపూర్వపుణ్య  
విశేషమున నీజలంధరుడు నీకుఁబ్రాణేశ్వరుండైనాడు. సకలమెఱి  
గిన నీకు నేనేమియుఁ జెప్పనక్కఱలేదు. అయినను వాత్స్యమునఁ  
జేసి చెప్పమంటిని.

సీ! భయభక్తులనుబూని • పరమానురాగవై  
చెలుపుని కన్నున • స్వలమెఱంగి  
చిత్తమందేవేళ • బత్తి వెఱపొందఁగా  
వృద్ధులకను నేవ • వెయఁజేసి  
యా ప్రబంధజవాలి • నాదరంబునఁగాంచి  
మృదుభాషణముల న • మృద మొఱంగి  
గర్వమింతయులేక • కరుణతో నతీధుల  
ఃప్రమృష్టాన్న సం • తృప్తి దేల్చి  
తేగీ. కరుణవీడక సత్కంబు • మువవకుండ  
సీటి సాధ్యిలోకంబున • నెందు లేద  
టందు బ్రజలెల్ల • నుతించు • నట్టిధంగి  
నుభయకులపవిత్రీవరుచు • నొప్పుమమ్ము.

మ! అనిశంబున రమణప్రియారణా కా • ర్థాయత్త పతాబ్జలై  
యనువర్తించి జగంబులందున మహా • ఖ్యాతిఁ బ్రవర్తించి

యనఘస్వాంతలు భూరిశాంత లననూ • యాగంధతీ శాంతం  
గన! నీవట్లు మక్కిరి జేసిన దగుం గా భర్తృనేవారతి.

మ. ఆద్యులటన్న మేల్ న్రతము • లన్నను దేవతలన్న శాశ్వతైశ్వ  
ర్యములన్న నిర్మల య • శంబులటన్నను బంధులన్న స  
త్కార్యములన్న భాగ్య మకృ • తంబులటన్నఁగుమారిసీకు, నీ  
యార్యమతుండ సర్వమని • యాత్మదఁచి చరింపుమమ్మతో

చ. సతివయి జన్మగోత్రము • యశంబులరింపుముమా వధూటిపై  
స్థితనిజవల్లభాలయము • చెన్నువహింప నొసర్చు మక్కళా  
పతివయిప్రాణ నాధువర • భావ కుతూహల మాచరింపు మీ  
గతివిలసిల్లినక వినుము • భ్యాతవహింతువు లా కమందునన్

బృంద—తండ్రీ నీయుపదేశ వాక్యములు శ హృదయ ఫలకము న  
లిఖించుకొని యందుచు.

మణి—బంధులూ చూచి)

నీ. జననమందిన దాది • జననిని నిన్నును

ఓడనాడి యెఱుగె • విద్యుమోషి

పురమను నేబాసి • యగినప్పుడు నాడు

రాకకై వేచెను • రాజవదన

యెండకన్నననేము • యెన్న డెరుంగక

సౌఖ్యంబు లందెడి • జలజనయన

కోపంబు నొక్కింత • చూపిన గన్నుల

నశ్చుపుల్ నుంచెడి • యతివమిన్న

తే. గీ. మామకతనూజ యీసతి • మాన్యచరిత

భాగ్యయయె ను నీకునే • భంగిదీపి

నరసి రక్షితు వోపుచా • కరుణవగుచు

భారమంతయు నీయచి • వార్ధవేంద్ర

ఉ. ఆకలి గొన్నదానడుగ \* దన్నము కుత్తుకయెంకి యుండినన్  
గొనబాదు దాహమును \* గన్గొని పెద్దలె యివ్వగావలెన్  
మాకును జెప్పదేమియును \* మాన్యచరిత్ర ! సుశీల సీమెనీ  
వేకరణిన్ కృపారసము \* సంపుచు సంపుగనేలెదో కదా

జలం—(తనలో) నాకీతని పలుకులే విసబడు చుండుటలేదు పుష్ప  
హార మీమి కరమానుండి పడినంతనే నాకీయువిడ యందున్న  
మోహమే పోయినది. ఆనారదుని వాక్యము నతిక్రమింప జాలక  
యీమెనుగ్రహించితిని. (ప్ర)కాశముగా)నృపాలాఞ్చకమేముపోయి  
వచ్చెదము.

బృంద—తండ్రి)రాధుని వెంటనరిగెదను (విచారించును)

మణి—కుమారీ చింతింపకుము లోకైక వీరుండగు జలంధరుడు  
నీకు భర్తయై నాభాగ్యము వర్ణింపదరముకాదు. లప్పడప్పుడు  
నీకుశలవార్తల దెప్పించుకొను చుండుము మేమును వచ్చిచూచు  
చుండుచు, నీకిచ్చటనుండి కావలసిన యుమూల్య వస్తువుయమును  
బంపుచుండుము. నీపతియనాజ్ఞ వడిసి తీసికొని వచ్చుచుండుము.

జలం—రాజేంద్రా! ఞ్చకమే మరుగుదము.

మణి—శుభమగుఁగాక. పోయిరం

(లందఱు నిష్క్రమింతురు.)

రంగము:—రి. (పనము — (పవేశము — బృంద)

బృంద—(తనలో) ఎంతభాగ్యముండిననేమి ? ఎట్టిసాక్ష్యములుగలుగు  
చుండిన నేమి ? అగ్నిహోత్రుని నాడెఁగి గొన్న సతి పతిచే  
విరాకతింప బడినప్పు డిదియన్నియు నిర్ధోకము కాదా! అక్కడ  
నాభర్తృస్మృతిములని నేనేమని చింతింతును ? బ్రహ్మదేవ పాపసా  
దిత మహారాజ్య బలనంపబ్బడనియు, సుగణముల్లయనియు

దలంచి, మనసారవివాహమాడితినిగాని యిట్టగునని కలనైనఁ దలం  
పనైతిని గదా !

తే॥ గీ॥ ఎట్టి సౌందర్యముండిన • నేమి ! యెట్టి  
భాగ్యములు గల్గిననునేమి • భర్తచేత  
జూడఁగాఁ బడనెట్టి యా • నుదతి బ్రతుకు  
కానఁ గాదిన వెన్నెల • కరణిగాదె.

నాధునకు నాయందనురాగము లేక పోయినఁ బోవుగాక ! పరనకుల  
భంగము నేయు తలంపు మానుమని యెంత చెప్పినను వినిపడయ్యె.  
మునియాశ్రమంబులఁ బ్రవేశించి వారాశ్రమమున లేనితీని దత్తు  
త్తుల బలిమిం బట్టదలంచుచుండును. పరనారి కంటఁబడుట భయ  
ముగానున్నది? ఈ దురుద్యోగమునుండి యాతని చిత్తముద్రోప్పుట  
కెంత ప్రయత్నించినను నాప్రయత్నము కొనసాగక యున్నది.

సీ. తనుజేరి నామీద • నెనఁగుచుమని వేద

ఓనఁదాయె, దాయఁగాఁ • గనుచునన్ను  
పరకాంత గవయుట • పాపమంచును నెంచ  
దాయెగా, నేనెంతో • దాసి పలుక  
మానులనేడుట • మానుమంచునుగోర  
మానదాయెముడంబు • బూనుగాని  
వరధర్మపథమందు • వర్తింపుమని పల్క  
గొనఁదాయె నాపల్కు • గోపమూని

తే॥ గీ॥ ఎంతవేడినఁగాని కా • సంతయైన  
మనసు కరగదు నామీద • మన్మనోవి  
భునకు; నేమిసేయుదు నేరి • బోవ వేడు  
దానఁ బ్రోజేక్వకుని మంచి • దారిఁబెట్ట.

ఇదియంతయు నేను తొలిజన్మమునఁ జేసిప పాపమీవిధముగఁబరిణ  
మించినది ఇంతకును భగవదాజ్ఞకు నన్యథా జరుగ నేరదుకదా !  
శక్తవంచనలేకుండ నా జీవితేశ్వరుని సన్మార్గమునఁ బెట్టజూచెదను.

( తె ర లో )

దేవీ ! బృందా ! బృందా !

బృంద—(ఎదుటజూచి) అదిగో ! నన్నరయుచు నవమూలిక వచ్చుచున్నది.

నవమూలిక—(ప్రవేశించి) దేవీ ! బృందా ! నీనా జుజాకరతీర్థంబున నుంటి వేమోయని తలంచితిని.

బృంద—లేదు ఇక్కడనే యుంటిని.

నవ—దేవీ ! ఊన మొక్కింత కాల మీవనంబునఁ జరింతమా ! అటు జూడుము- ఉల్లంబులు రంజిల్ల నెల్లెడఁ గొల్లగఁ బూసియున్న మల్లెలును, మిగుల నువానవచే నెగడుచుఁ జెట్లక్రిందఁ బడియున్న పొగడలును, మదనుని కరంబున నుండు బాకులోయనంబడు కేతకీపుష్పములును, మొదలగు నమస్త విరులును సంపూర్ణముగ పూచి యున్నవి.

బృంద—(తనలో) నాచిత్తము వనవిహారమునకు నమ్మించునా ? నిరంతరము నుమనోహరుని గూర్చిన చింతయే గాని మఱియొక విధముగ చింతయేలేదు అయినను నాపరితాపమీ నవమూలిక యెఱుగనేల ! ఇట్టిది యొకరు వినవలసినదికాదు. (ప్రకాశముగా) నవమూలికా ! ఆపుష్పసంతతుల కేమిగాని యిటు జూడుము చిరుక ముక్కులచే నొక్కబడి శంపురుచు లీనుచున్న దాడిమ ఫలంబు లెట్లున్నవో ఆహా ! వనరామణీయకము కన్నులకు బండువై యున్నది.

మ. స్వనితాంతాహతి కోర్వలేకను తరు + చ్ఛాయాపదేశంబుచే  
త నరణ్యంబున దాగియుండు ఒవలుళ + ధ్వంతంబునగూపుమా  
ప నినేకా కృతలన్ ధరించి యినుండి + వన్య బ్రేశించెనో  
యన కోణదుర్తితో ఫలావధులు నిం + దారెన్ మహిశంబులన్,

అదిగో ! ఈప్రక్కకువచ్చి, నకలనురమునిరాజు పూజానిదానములును, మిళింద ప్రజనిధానములును, వ్యవస్థన ప్రభేదిత విరహిలోక ప్రతాపమానములును నగు నూనంబు లెట్లు మహిత రుతుల నొప్పుచున్నవో చూడుము.

నవ—వాని కేమిగాని యిటు చూడుము.

మ. చపలాక్షి ! ఘన సాధ్యుడైన నినునో • జన్ బూది యుక్తాశ్రయీ  
కపుగీతంబుల నియ్యకోకలతికా • వారంబు నీకున్ బ్రవా  
శవు మాణిక్యమయంపు బాత్రికలఁగాం • మల్దీర సూనప్రదీ  
పపుబిండానుచు మంగళారతులిడఁ • భక్తిప్రపత్తియన్.

బృంద—ననీ ! ఆకాసారతీరమున నాబకప్రజమెట్లుండెనో చూడుము.

నవ—దేవీ ! వరాంగసల గవయఁడలంచి చరీయఁజుప్పుడు గాకుండ  
ఇటునటు తారులాడు విటకాండ్రీ చందమున, మినంబులఁ బట్టు  
టకై యాబకములు దొంగతపము నేయుచున్నవి.

(విష్ణుమూర్తి ప్రవేశించును.)

విష్ణు—(తనలో) ఈమెచెలికత్తై నన్నుఁడిలకించెనాయేమి ? (పరికించి  
లేడు. లేడు, (ఇంచుకయూరకుండి) జగద్రీక్షణకార్యదీక్షా ధురం  
ధరుడనైన నాకీబృందపై మోహముజెంచుటకుఁ గారణమునేనే  
యూహింపఁజాలక యున్నాను.

తే. గీ. నకలభవనములకాసింప • బాలునాకు

బృందపై మోహమిరీతి • పొలయుటేడ

జగము దీనిని విన్నచో • నగదె ? హరియె

యిట్టి దుష్కార్య మొనరించె • నే యటంచు !

చిత్తమును నీ యుత్సవమునుండి మఱలించుటకెంత ప్రయత్నిం  
చినను మఱలకున్నది (ఇంచుకయూరకుండి) బృందమునూసాధ్య.

నిరంతర పతివేదాపరాయణ. జలంధరుడు విరించి వరసంజనితజల గర్వోద్యోగుడై చరించుచున్నను, నామెయాతనిని దైవమువలె బూజించుచున్నది. జలంధరుడెట్టి దుష్కృత్యముల నేయుచున్నను నాబృంద మంగళమాత్ర మహిమమున నాతడేవిధమగుపోనియొ జెందకయున్నాడు. నేనీబృందకు నాయభీష్టము దెలిపెదగాక ఆమె యందులకు నమ్మతించినేని నామోహాన్ని చల్లారుటయేగాక దుర్మీతిపరుడై యున్న జలంధరుడు మషియును దీనంతేసి దేవత లకు హితముజేసిపాడ నగుదును అట్లు గాదేని బృంద సాధ్వీశిరో మణి యను విజయధ్వజము జగంబున నిలిపినవాడ నగుదును. ఏమైనను బృంద శాంత్యము నా చిత్తమాను సంపూర్ణ నాకర్షించినది.

తే. గీ. కొమ్మగన్నఁ బమ్మకునైన \* రిమ్మతెగులు  
గలగుననుమాట నాయందె \* లిచెనిపుడు  
గాకయుంప నేనేడ \* కలికికొజకు  
హృదయమున మోహమాని చ \* రించుటేడ!

అహా! వైకుంఠ పురంబెక్కడ! ఈజలంధరుని పురంబెక్కడ! బృందవైనున్న మోహము నన్నెంత దూరము గొనివచ్చినది.

బృంద—(చలికతైను జూచి) సఖీ! నవమాలికా! వనపహారముక జాలించి గృహమునకుఁ బోవుడమా?

విష్ణు—(తనలో) ఈమె గృహంబున కరగునాయేమి! ఈమె వెంట జలికతైయండఁగా నేనెట్లు సంతాపించుటకు నాహసించును?

నవ—బృందా! గృహమున కరగుటకే దొందరపడనేల; ఆ జాతి పూవుల గోసికొనివత్తము. రిమ్మ (వృందతో నిష్క్రమించును)

విష్ణు—(ఎదుట జూచి) అహా! ఏమి? ఈమెశాందర్యము జగత్కృపా మ్మెయినది.

మ! త్రిశక్తిగన్మోహన కాంతిఁగొల్పి, తనువుల్ \* దీపింప బ్రాభత నీ  
రజః బంధుప్రభఁగూర్చి నెమ్మొగము నా \* రాకా నికానాథు, న  
క్కఱమై నవ్వగజేసి, బృంద నిటులో \* కంబండు నృప్తించె, నా  
యజ్ఞనిర్మాణపుఁ బొగ్గిధిమెచ్చనగు వ \* హ్వ మాననం బందునన్.

నిజముగా నృప్తిగర్త తన నేర్పంతయు నీమె నిర్మాణమునందుఁ  
జూపినాడు. అందుచేతనే చతుర్ధశ భువనంబులయందు గల సతులకు  
సౌందర్యమున దలకట్టెయన్నది.

ఉ. శురుచిరాంగి విశ్వధర \* ణింద్ర పురంధులగూడమించి వి  
స్తారము నందముండునని \* ధాత వధూటి లలాటవాటి నిం  
పారఁగ వ్రాయనోపు నటు \* లాటనె యాజలబాహి కిట్టియా  
కారముగల్గెఁ; గానియెడ \* గల్గె నె వేరొకకాంత కెందునన్.

(పరికించి) కాంతామణిసౌందర్యమెంతజూచిననుదనివితీరకున్నది.  
సీ. వద్రాన్యవేణితో \* బ్రీతిగాక కాబోలు,

వల్లీక ములజేరె \* ఘణులపంక్తి

తరళాక్షి మోముతో \* సరిరాక కాబోలు

బహుభార్తి నుగ్గెను \* పద్మవైరి

యింతి చంద్రియితో \* నెనగాక కాబోలు

గతులు వాసె నల ప \* ర్యతపునమితి

కలికి నెన్నడుముతో \* దులగాక కాబోలు

చేరె గుహలయందు \* సింహతతులు

తే.గీ. పాలితి కుటువులగోడి కా \* బోలనంట్లు

తలలు వంచుకొని నిలిచె \* దరుణి పాద

ములకు సద్భుకంబుగాక కా \* బోలు కమల

గణము పంకోదయాప్తిని \* గాంచెయిందె.

ఈ యాకృతింగాంచి యెట్టి వారై నను మోహ సాగరంబున  
బడుటనిశ్చయము.



తే. గీ. కామ రహితడయిన మోహం + కామయైన  
నిర్మలాత్మండ యైనను + నిపుణుడైన  
నమిత వేదాంత విదుడైన + ననఘుడైన  
నువిదఁగాంచిన మోహంబు + నొందకున్నె.

(పరికించి) అదిగో బృంద చెలికత్తె పూవులంగోసికొని యామెతో  
నేమియో చెప్పుచున్నది. ఇక నామె గృహంబున కేగునా యేమి !  
(మరలఁజూచి) చెలికత్తెతో మరల నేదియో పలుకుచున్నది.

( తె ర లో )

నవమాలికా ! నీవీపూవులంగొని గృహంబున కరుగుము. నేను భగ  
వంతుండగు శ్రీమన్నారాయణుని పూజార్థమై ప్రత్యేకముగ గొన్ని  
పుష్పములు సంగ్రహించుకొని వచ్చెదను.

విష్ణు—(తనలో) అదిగో ఈమె చెలికత్తెను గృహమునకుఁ బంపివేసి  
మదీయ పూజార్థమై విరులం గోయ నీవొక్కకు వచ్చుచున్నది.  
ఈమెంతేరి భాషించుట కిది యెంతయు మంచి సమయము.

(బృంద—ప్రవేశించును)

బృంద—(తనలో) నవమాలికను గృహంబునకు బంపితిని. విష్ణునకుఁ  
దీర్చితియగు నాపుష్పములను గోసికొని నేనుగూడ సత్వరంబుగ  
సరిగదఁగాక.

(పూవులుగోయచుండును)

విష్ణు—(తనలో)

మ! అకలంకోజ్వల గాత్రీయై తనరు నీ + యంభోజపత్రాక్షి మా  
మక సమ్మోహ కలావిశేషమును బెం + పంగానిటంతేరనే  
నిక సందేహము సంతయుక విడిచియూ + హేమాంగినింతేరి మా  
మక మోహం బెఱిగించి సమ్మదమునం + భాసిల్లగాఁ జూచెద  
నేనీమె కలఁబడఁగాక (బృందయెనుటకు బోవును)

బృంద—(విష్ణుమూర్తిని జూచి తనలో) ఎవ్వరీ పురుషుడు! శుద్ధాంత కాంతనగునేను విహరించు నీవనంబున బ్రవేశించెను. చెలికత్తెను గూడ గృహంబునకుఁ బంపితిని. (ఇంచుక యావలకుఁ బోయి ఆహా! ఈమహాత్ముని లేజము వనంబున కళింపఁ జేయుచున్నది. ఈదివ్యపురుషుండెవ్వడోకదా! ఆలోచించుచూడనీమహానుభావుఁడు త్రిమూర్తులలోనొక్కఁడైయుండును. మదీయ పురాకృతసుకృతంబునజేసి శ్రీహరియె యిట్లు సాక్షాత్కరించి యుండెనని తలంతు. (ఇంచుక యూరకుండి) నాహృదయమున నడియొక విధముగు భయముగూఁ జనించుచున్నది. ఏమైనను బరపురుషుడగు నీతనితో నెట్లు భాషింతును! నేనిక నత్వరముగ గృహమున కరుగుటయే మంచిది. (పోబోవును)

విష్ణు—(ఎదురై) బృందా ! నిలుపుము. నిలుపుము.

బృంద—(ఇంచుక భయము నజింపి) ఈమహానుభావుఁడెవ్వడోనన్ను నిలువరించినాడు. ఇప్పుడు నేనేమి నేయుచును (ఆలోచించి) ఈపుణ్యమూర్తియొప్పురో యరసెనాకా! ఇంతమాత్రమున నాశీలమున కేమి భంగ మొదవును! (ప్రకాశముగా)

మ. కమలా కాంతుడవో! ప్రభాకరుడవో • సామారివో భాంతీ  
రమణీనాథుడవో శచీవతివో తా రా • భర్త వోనీడు తే  
జము నిండెన్ దిశలెల్లయెవ్వడవు, యీచందంబున్ వచ్చినా  
వు మహాత్మా! కరుణన్ వదింపుమునినున్ • బాల్యరబాధింపెదన్

విష్ణు—తరుణీమణి! ఇప్పుడు నీవు చెప్పినవారిలో నొక్కఁడను.

తే. గీ. భక్తమానస వీరి ని • వాసభూమి  
భక్తరక్షణ కార్యంబు • పరమ హితము  
సఖల దేవతాతతి నాకు • నాప్తసఖులు  
గాగ జెలగు చుండును నేను • కంబుకంఠి.

చ. మనమాన సంతతంబును గ • మంచిత భక్తిని బూనుచున్ దురం  
తనిరతి నన్ భజించెడి బు • ధప్రకరంబున కిష్టవై భవం  
బును ఘటియించుచుండు బరి • పూర్ణకృపారస ధారజలముచున్  
వనరహవత్రికతి సను • భావమునందు గ్రహింప కంటివే!

బృంద (తనలో) ఈతని పలుకులు మర్మగర్భితముగ నున్నవి. ఈతని  
జగదానంద కలంబగు రూపముజూడగా శ్రీమన్నారాయణుడని  
తలంచెను. మవీయ సుకృతింబ నజేసి, యీపుణ్యమూర్తి నన్ను  
గృతార్థులుగఁ జేచు నియ్యెడకు విచ్చేసి యుండును. ఆలోచించు  
చుండును.

విష్ణు—ఓకంటిలకుంతలా ! ఆలోచించుచుంటివేను? ఎవని పూజార్థము  
యివ్వడి పుష్పము ను నీవు గ్రహించుచుంటివో, యతనిగనన్న  
భావి.పుము.

బృంద—(సంతోషముతో తనలో) నేమనాపుణ్యము పండినది. ఇప్పు  
హత్తుండు సాక్షాదింబిరా నాధుడు. (తనలో)

సీ. ఫాలార్థ చంద్రివైః • బ్రాహ్మచరీలంబి,  
కాటినా నిగడు మం • గురులవాని  
రమణీయలావణ్య • రససరసి జగించు  
తొగలు నాదనకు కం • దోయివాని  
కరితుండముల నేలి • పరమభక్తులకు సం  
తత మభయమిడు హ • స్తములవాని  
వజ్రపంజరభం • బైసతతంబును,  
సిరికాట పట్టెన • యురమువాని

తే. గీ. అఖిలలోకములకు మూల • మైనవాని  
కలితభక్తరక్షణ దీక్ష • గలుగువాని  
నిఖిలమునిజః పన్నతి • నెగడువాని  
నాదినారాయణుని గంటి • నార్తిదీర.

(ప్రకాశముగాఁగరములుమోడ్చి.)

సీ. కలశవారాళి యే • లలిత చరితునకుఁ

శావనం బైనని • వాసభూమి

వేణుజిహ్వలుగల్గి • వెలయు శేషాహి యే,

ధీరగుణుండు ని • ద్రించుపాశు

విడనాడ కప్పడు • వెంటనేయుండెడి,

పక్షిందుర్జిడవాని • వాహనంబు

నకలజనతతి కై • శ్వర్యమునొనగెడి

యిందిరా జల బాహి • యెవనిదేవి

తే. గీ. వర సురలుమును లెవ్వని • వందిజనులు

భక్తరక్షణ మెవ్వని • పరమహితము

నట్టి, లోకైకనాథుని • సమలచరితు

గాంచఁగంటిని కన్నుల • కజప్రదీర

దేవా ! శ్రీమన్నారాయణా ! పరమనిష్ఠా గరిష్ఠులై ఘోరతపం  
బాసర్పు మునీంద్రుల కయినను లభింపని నీదివ్యమంగళ విగ్రహ  
నందర్శనము నేమనాకు లభించినది. జగద్రక్షణుండవగు నిన్ను  
బూజించు కృమముగూడ దెలియనియజ్ఞానురాలను. నన్నెట్లురక్షిం  
చెదవో ?

విష్ణు—సతీమణి ! బృందా ! నేను భక్త సులభుడను. నీపైననాకున్న  
యనురాగమే యిట్లు సాక్షాత్కరింప జేసినది.

బృంద—దేవా ! లక్ష్మీకళితా

మ. సరసీజాత భవాది శంకరులు స • త్రాంకంబు సేవింపఁ బె  
ల్లరవై మించు మహాను భావుడవు నీ • విబ్భంగి సమ్మంగనన్  
వరకాశణ్యము బూని నీదు నిజరూ • ప స్ఫూర్తితో వచ్చుట  
ద్వీర భాగీరథి చొటినేల పయన • రిన్ బారినట్లెకదా.

విష్ణు—చకితాక్షీ ! ఇందు నీవునన్ను వినుతింపవలసిన పనియేమియును లేదు. నిరంతరము నీదిత్తము నాపైన ఎలిపియున్న చానవగుటండేసి భక్తిభావాలున నీకు నేను గట్టుబడితిని భక్తులెవ్వరును నన్నింత సులభముగా వశముజేసికొని యుండలేదు.

బృంద—మహాత్మా . నావైసీకు నిట్టికరుణ జరిందినదిగాని, నిరాహారములై వాయుభక్షణ నేయును మహారణ్యములందు పరమ నిష్ఠలు బూని ఘోరిపమున జేసిన తాపసోత్తములకంటె నేనెక్కువ చాసనా!

విష్ణు—(తనలో) నెమ్మదిగా నాహృదయ మీమెకు దెలియ జేసెద గాక (ప్ర)కాశముగా) బృందా!— నన్నుగట్టి వేసినది నీకత్తిచాక మొక్కటియే కాదు,

బృంద—కేవలమూఢమతివగు నేనెట్లు శక్తులాలసని చెప్పుదును ఆర్త రక్షణ ? ఇందు నీకరుణ విశేషముతప్ప మరియొకటిలేదు.

విష్ణు—అదియును గాదు

బృంద—దేవా! ఇంక నెనేమనిచెప్పగలను?

చ. వనజదళేక్షణా ! విమల • భక్తజనావననీదుదివ్య ద  
ర్శనమున మత్కలోర కలు • ప్రప్రకరంబు దొలంగె జన్మపా  
వనత లభించె నీపును, న • వార్య కృతార్థతగంటి మత్పరా  
తనకృత పుణ్యమొట్టిదొ క • చా! నిను జూడగఁగంటి మాధవా!

విష్ణు—శశివరనా! నన్ను పీడించుటండేసి నీవుకృతార్థురాల వయి తిని. నిన్ను పీడించుటచే, నేను కృతార్థుడ నగుదును.

బృంద—(తనలో) ఈ దేవాదిదేవునిట్లు వదించుచుండనేమి (ప్ర)కా ముగా) జగత్కల్యాణమూర్తివగు నీవు నన్నిట్లు బలకనగునే

విష్ణు—

మి! అతివా! నందియ మంతలేడు విను ప • త్యంబిద్ది లక్ష్మీనతి  
పత్నియండి సమస్తలోకములు బెం • పాజాలిబృంహరకల్  
కుతుకంబూనుదు భక్తిమై గొలువ వై • కుంతంబునందుండు, నే  
పతిమోదంబున వచ్చినాడ నిటు నీ • కై యొక్కాకార్యార్థమై.  
బృంద—మహాత్మా! నీవాశ్వము నాకెంతయు వింతగొలుపుచున్నది.  
దేవాదిదేవుండ వగు నీవు నాకడకుఁ గార్యార్థివై వచ్చితినిని పలికిన  
నేమనఁగలను?

విష్ణు—నారీమణీ! ఇది శ్యమమే! నేనునిన్ను యాచించుటకేవచ్చితిని  
బృంద—నమస్తమాచక జనచకోర చంద్రుడవగు నీ వొరులను  
యాచించువాడవా! ఇట్టివింతగలవా?

నీ! రత్నాకరము నీదు • రహణీయవాసంబు  
జీవనంబెంతయు • చెలగుచుండె  
ఇందిరాదేవి నీ • వృద్ధయ మందుననిల్చె  
ధనమునకేమియు • దలుగులేదు  
భూదేవి రెండవ • పూబూడి యగువీకు  
గోరిన పంటలు • గురియుచుండు  
నిఖిల బృందారకల్ • నీయాజ్ఞ నుందురు  
వలసిన దంతయు • భక్తినిచ్చి  
తే! గీ! అట్టివేడ! యొరులను • యాచనంబు  
నేయుటేడ? నీవాశ్వముల్ • చిత్రమయ్యె  
నందుకీరీతి బల్కితో • యింతయైన  
కారణ మెటుంగ కుంటిని • గమలనాథ.

విష్ణు—కుందరదనా! నేను చెప్పినమాటయం దనశ్శి మా వంతయును  
లేదు. నామనంబున కొకవిషయమై కొంత యొకపుటంజేసియే నీ  
కడ కరుచెందితిని. అక్కర్చము నీవలనఁ జక్కబడవల మును.

బృంద—(తనలో) భగవంతుడగు నీ శ్రీమన్నారాయణునివాక్యముల  
యందర్థము నాకుఁదెలియట లేదు. ఒకవేళ నన్నుఁ బరీక్షింపఁ  
డలంచి యేదియేని నెరవేర్చుట కళకష్టమైన కోరికఁ గోరడుగదా ।  
(ప్ర)కాశముగా) జేవా ! జగత్కర్తవగు నీకోరిక దీర్చుటకుఁ దగి  
నంత శక్తురాలనా ? నాయందుగరుణ యుండుటంతేసి యిట్లువదిం  
చెదవుగాని, కాకున్న నేనెంతదానను. అయినను గృహంతరంగుం  
డవై భవదభీష్టమెట్టిదో యానతిచ్చితివేని, నీకగుణకుఁ బాత్రినై  
యశచుండు భాగ్యము నాకుండునేని, చేయఁ జూచెదను.

విష్ణు—బృందా ! నాయభీష్టము నీవు దీర్పఁడలంచినచో దీర్పఁగలత్రుః  
కాని చెప్పటకు నాచిత్తమే యొక్కింత వెనువీయుచున్నది.

బృంద—మహాత్మా ! భక్తులయందట్టి నందియము నీకుండఁగూడ  
దుకదా !

విష్ణు—(తనలో) ఇంకఁ గాలహరిణం భావనింపక నాయభిప్రాయ  
మెఱిగించెదగాక ! యోషామణి ! నన్నియొడకు నాకర్పించిగాని  
తెచ్చినది నీ సౌందర్యమే కారణము.

తే గీ. జగమాలండుననున్నట్టి \* సతులలోన  
పందమున మేటివగుచుచు \* నలగునట్లు  
గలికి నిన్ను సృష్టించెనా \* కమలభవుఁడు  
భవ్యభవదీయభాగ్యంబు \* బలుక వశమె.

బృంద—(తనలో) ఈ జగత్కర్త నాసౌందర్యమును గూర్చి పలుకు  
చుండనేమి? (ఆలోచించుచున్నది.)

విష్ణు—

మి. అనుమానింపక తెచ్చుచుంటి విను ము \* ద్యద్వాజబింబాస్యఃనీ  
ఘన సౌందర్యమే తెచ్చెనియొడకు, జి \* క్కంగట్టి నన్నిపు నీ  
వనుమానింపక డెందమందు మదభీ \* ఘ్నవాప్తిః కేశూర్చైశ్చ  
నిసఘోషంబిది యంచులోఁదలఁతువో \* బింబోష్ఠి యేమందువో.

తే. గీ. నకల జగములు రక్షింపఁ జాలినట్టి  
నీచే నీదురూపముగాంచి • నెలత మోహ  
మంది భవదీయ రక్షణం • బంపవచ్చి  
నాడ, నెట్లాదరింతువో • నాతిమిన్న.

బృంద—(తనిలో) అక్కటా! సర్వజగన్ని యామకుండయిన యీ  
భావంతయు నన్ను మోహించెనుగదా! ఇట్టి వింత యీతని  
పిషయమన మున్నెన్నడైన వినియుంటినా? శ్రీమన్నారాయ  
ణుడగు నీతఁడక్కడ! సామాన్య యువిదనగు జేనెక్కడ? నన్ను  
గామించుటేమి? (ఇంచుకయూరకంఠి) భగవంతుడగు నీతఁడు  
మదీయ పాతివ్రత్యము పరీక్ష నేయదలంచి యిట్లు గోరియుంటినని  
తలంచెను. నేనీ మహాభావుడు నేమని చాత్రుత్తర మిత్తును  
(అలోచించి) కానిమ్ము నా భక్తిజ్ఞానుడు నెప్పుడిగా నెట్లుబలికెన  
గాక! (ప్రకాశముగా)

నీ. శ్రీమద్వికారపు • రీ నెలయుడవయ్యు  
ధర్మపద్ధతి వీడి • తననుటేమి  
అక్షీణ అక్షృక • టాక్షదీక్షుడవయ్యు  
నిట్టికోక మది • నెంచుటేమి  
పదునల్లు భువనములో • పాలించు మేటివై  
యారీతిఁ బరసతి • గోర టేమి  
నకలభక్తజనర • తుకుడవై, నెత్తకై  
మోహంబు నీభంగి • బొందుటేమి

తే. గీ. చిత్రముగతోచె నీదగు • చిత్రవృత్తి  
నాగుణము బరీక్షింప, మ • నంబునందు  
దలచి యావిధంబుననను • బల్కియందు  
వంలెగాని నీవేడ యి • ట్లమగుటేడ

భువనకాననుడవై నీవు నా చిత్రము బరీక్షింప నిట్లు గోరితి  
వని తలంచెదను. కాకున్నచో నీవేడ యిట్టిబుద్ధిని బూనుటేడ?



విష్ణు—టరమణీ శీరోమణీ ! నేనెట్టివాడనైననీమి ? నీసాందర్యమునా చిత్తము నాకర్షించినది.

శా. యోహా! దోషముటంచు లో! గలపకే! యోగీంద్ర! మోక్షప్రదున్ భాషేకాది నుర స్వవాభరణ వి \* భౌజాత్మనికా నన్నునం శోషంబండగ జేయుమీ, యదియె నం \* అనంబు నీకిచ్చు నీ కీషన్యాశ్రము \* రాదనతి, లే \* నీసేమ రక్షింపగ

బృంద—ఈవిషయమున నీవు నడిచియు మండవలడు. నీ యశమున కావంతయు భగము రాని మార్గము వెనకనెద.

బృంద—(తనలో) ఆహా! ఏమి యాచింత ? ఈతండు నిశ్చయముగా నాపై మోహమునందియే యిట్లు వచ్చినాడు. భగవంతుడగు నీతనికే యిట్టిబుద్ధి పుట్టినచో నెవ్వని మరల్చుగలదు! విషయవాక్యములచేత నీతని చిత్తమును గొప్పివేసి యుమ్మహాత్ముని యనుగ్రహమునకు బాత్తురాల నగుటకై యుత్పించెద. (ప్రకాశముగా)

మ. అకటా! యేమని పొన్నదాని నను దే \* వా! నన్ను నింతైన నెంచక కామించితివయ్యో యిది జగంబాలించినకా నశియింపక నన్ను హరియే పరాంసకునై \* భాషంబులో నిట్లు రోయక మోహంబును జెందెనేయని చు నం \* దాడంగ సూహింపకే నీవు మహానుభావుడవు గణల స్మృతీనీతిలయంబులకు గారణుండవు

మ. అమలమహిమ నీక గొలుచు \* నమ్మహితాత్ములు పుత్తమిత్రీ వగ్గమువయి మోహముకవిడిగి \* విజలియోగులు నొచుండగా భ్రమిగొని నీవె యిట్లు బర \* భామరశంబున కానజెందెదే సుమహిత సద్గుణాభరణ \* చోద్యము నీదాచాశ్రీ మెంతయున్.

ఏమహానీయుని కీర్తనోగ్రంథకచక్రమున వితతారిషడ్వర్గ లతీకావి తానముడెగునో, ఏశుభప్రదుని చింతనార్కు ప్రభలచే సంసార

తనునవ్రాత మడంఁగనో, ఏదేవ దేవుని సేవాదవానలశిఖలు  
విపద్దళాటవిని దహింపజేయునో, ఏమహాపురుషుని భజ నాంజ  
నముచే నవవర్గనిధి గానిపించునో, యెట్టి యాదినారాయణుండవగు  
నీవిట్టి కార్యము సేయుట కుద్యోగించిన నేనేమనగ దాన! పుండరీ  
కాక్షా ! ఒక వేళనీవు నాచిత్తవృత్తినరయవలంచి యిట్లు బలికితి  
వేమో! నీవావిషయమున నందియిందుండఁబనిలేదు. పతిపదాంబుజ  
సేవయు, భగవంతుడవగుత్వత్పదసేవయుఁదప్ప నన్యముఖమేమియు  
గోరను కావున నాయందు గృపబూని, నీచిత్తమును మరల్పు  
కొని, నీభక్తురాలిగ నన్ననుగ్రహింపుము.

విష్ణు—

మీ! అతివా! నందియమంద నేమిటికి ను ♦ ద్విత్వీతి స్పష్టండా యా  
గతి: సామాన్యతలోదరీమణిని నొ ♦ క్కర్తైవ మదింగారి యం  
చితమోదంబున జేరి వేడగను, వా ♦ సింబొందగా నెంచకీ  
గతి, వాక్కుచ్చెడి మోహవాంగి కలదే ♦ కల్యాణి యెందైననున్.  
శతాంశవదనా! బృందా! ఇది యధర్మ కార్యంబని చిత్తంబునఁ  
డలంపవలదు. మదీయాభీష్టము దీర్చుటవలన నీకుదుర్యశముగలుగు  
నగ తలంచవలదు. నాచేతఁజేయబడిన యెట్టి క్షామైనను ధర్మము  
గనే ప్రకాశించును ఇదియుంగాక నీవురాజోరిక దీర్చితివేని, నన్ను  
గూర్చి మహాతపంబాచరించిన మహనీయులైన నందరాని దివ్య  
పదంబున నిన్నునిల్పెదను.

బృంద—

నీ. అఖలజీవులను నీ ♦ వాడిఁపుచుందువు  
తోలుబొమ్మలగతిఁ ♦ దోయవాక్  
కనుకట్టు గల్గెదు ♦ గారిడీ డును జూలె  
మధ్యాహ్నంబున ♦ మియచరిత  
జక్కుల వాడవై ♦ జనుల వివేకంబు  
బాపుచుండెదవు దై ♦ పతిల లాను

వేషముల్ వేతువు • బృందారకుల్ వేద

బహువిధంబుల నీవు • భవ్యతేజ

తే. గీ. మోహమూనెద వొక్కపై • మోహమంద

జేతు వింకొకరిని నిట్లు • జెలఁచుచుండు

నీ మహామహిమఁ దెలియ • నీరజాన

నాదులకు నైన శక్యమా • హరి ముకుంద.

దేవా' నీయబీష్ట సుధర్మమైనదనిచెప్ప 'సాహసించినందులకు నన్ను మన్నింపుము. నేను పరమసాధ్వినీ. పతివదాబుజు నేవయే నతికి భూషణమని యెఱింగినదానను ఒకరిని సంతోషింపఁజేయుటకుఁగాని లేక స్వార్థము నపేక్షించినగాని నేను సాధ్వినైయుండు నాననుగాను పతిసేవ సత్తి దైవచింతనకంటె నెక్కుడు మహిమ గలదనినేను గుర్తెఱింగితిని. అట్టివోనేసధర్మకార్యమాచరించితి నని నాయాశ్చర్యకర విముక్తి బొందుటక సాధ్యమగునంతటి ఘోరనరమునఁ బడఁగెను. నా సాధుత్వముచే నిదివఱ కార్జించిన యశము మన్ని గలియును. సతికి బతివోతాత్మమే సర్వసంపదఁ నొనంగును అదియే సర్వాబీష్ట ఫలము. అదియే సకలాఘ విమోచనము అదియే సజ్జన స్తవనియము. అదియే సంతోషకారణము వేద్యుల అదియే మోక్షనామము. సాధారోహణమునకు సోపానము. కావున నా మనంబట్టి యధర్మోద్వేగంబుఁ బ్రవేశపెట్టి లోకులు నన్ను సీచముగ జూచినట్లుజేసెను. భగవంతా! నీపాదకమలములకు నమస్కరించుచున్నాను. నాయందుఁ గృపాంకిరంగుడవై సీబుద్ధిని మరల్చుకొని, బృంద మహాసాధ్వీయను యశోషిండ్లిమము జగమున కెఱాగఁజేయుము.

విషయ—(గీ లో) ఆహా! శృత్యోపమాములగు నీమె చాక్రములు నాకెంతయు మోదము గొలుపుచున్నవిదా, సంతృప్తిగ నీమె హృదయ మింగినగాని వివచనాదు (ప్రకాశముగా) బృందా

నారాయణుండవగు నేను నిన్ను జేరియుట్లువేడ, వలదని నిరాకరించుట నీకు ఛర్మమా ?

మ. తరుణి యేమివచింతు నీకిపుడు నం • తాపంబునుంగూర్చి యా  
స్మరుఁ డుగ్మిండయివేడి తూపులడరిం • వందచ్చితాస్త్రాళిఁ జె  
చ్చెరఁ బాధింపగఁ నిట్లు వచ్చితిని రా • జీవాక్షి నివ్వేడగాఁ  
గరుణఁ జూడుము నన్ను, నీకును యశః • కల్యాణముల్ జేకురున్  
బృంద—మాధవా ! నాహృదయము నీకు విశదపరచితిని. ఇంకను  
నీయనవసర ప్రసంగముతో నేమిపని యున్నది. చతుర్దశభువన  
నాయకుండవగు నీకుఁ గూడ మదనావస్థయేనా ? మదనుండు నీ తన  
యుఁడేకదా ?

విష్ణు—బృందా ! మిన్నఘడు తనయండయిననేమి వాడు తన వారిని  
బెరవారిని ఒక్కరీతిగనే చూచుచు నీవిషయమున నాతఁడు  
నన్నుఁడందీ) నగుదుననియైన భావింపక బాధించు చున్నాడు.  
ఒక్క మదనంఁడేకాదు. నాకటుంజమున నున్న వారందఱును  
నాకు విచారమును గూర్చువారే!

సీ. నాజ్యేష్ఠ పుత్రుండు • నలు మొగంబుల వే  
ల్పశాశ్వత శార్యముల్ • సలుపుచుండు  
రెండవ పట్టిమా • రుండు స్త్రీ పురుషుల  
మోహ సాగరమున • మంచుచుండు

నిందిరాదేవి వా • యిల్లాలు నిరతంబు  
జంచల వృత్తిఁ జ • రించుచుండు  
భూమి దేవి ద్వితీయ • పూజోడి యెప్పుడు  
నిలచినచోటనే • నిలిచియుండు

తే. గీ. ననతి రత్నాకరంబు మేల్ • పాన్పుచాము  
వాహనము పన్నగవిరోధి • భరిరవాదు  
చిత్రీనంసారి కష్టాబుఁ • జెప్పవశమె  
తెలియకున్నదె నాకథ • కోకిమిన్న

బృంద—దేవా! ప్రస్తుత విషయమును గూర్చిన సంగతి కాదుగాని చెప్పుచుంటివి.

సీ. అవనిదేవియె నీకు \* సఖల భారకుడన్న

విమలదమశంబును \* గొలుపగలిగె

వలరమాదేవి నీ \* యాలియైభక్తమం

దారుడ నడి బిగు \* దంబుగూర్చె

భారతీరమణుండు \* పట్టియెగొప్ప నం

నారి యనబడెడి \* బేరుదెచ్చె

పరమపావని దివ్య \* వాహినీ పుత్రియై

కలుషవాహనుడన్న \* ఘనశగొలిచె

తే. గీ. నిజము దలపోసి చూడంగ \* నీకునీదు

పరిజనముదెచ్చు భ్యాతియే \* ధరణినిండె

నీవు దామోదరుండవు \* నిశ్చయముగ

తెలియదా నీదు చాతంబు \* జలరుహాక్ష

సంకటనాథ మహామహులకై నను దుర్లభంబయిన నీనివ్యమంగళ విగ్రహ సందర్శనము నాపురాకృత భాగ్యంబున లభించినది. నేను విగతకల్మష నైతిని నీవు నాచిత్తచూరయుటతో లేక యుద్దేశ పూర్వకముగనో తెలివిన నీయభీష్టమును మనంబునుండి బార దోలి, దానురాల నగు నాగృహంబునకు నే డతిధివిగమ్ము. నాశక్తి కొలది బూజించి కృతార్థురాలనగుదును.

విష్ణు—(తనలో) ఈరమణీయణి యెన్ని వాక్యములయిన బలుకుచున్నది గాని, నాయభీష్టమునకు మాత్రము నమ్మితింపకున్నది. ఈమె హృదయము నిష్కళంకమైనది. ఈమెకు నాయందున్న భక్తివర్ణ నాతీతము (ప్రకాశమిగా) తరుణి నేనడిగిన దొకటియు నీవు చెప్పునదొకటియుగ నున్నది నాకేమి నడియైన ప్రత్యుత్తరమిచ్చె దట. కాలహరణమునకు నాచిత్త మొకరియదాళదు.

౯౩౯

మ. సరపాక్షిరొ నాకు నీ విపుడు పూ • జల్ నేతు వన్నందుకే  
బరమా మోదము గల్గె; గాని వినుమా • భావోద్భవుండేయి భీ  
కర బాణంబుల కోర్వలేక నినుఁగాం • తుండే యాచించు శ్రీ  
హరినిఁ నన్ను నఁతఁగాఁ దలఁచి యి • ట్లాడంగ నీకర్ప మే.

బృందా! నీవు నన్నుఁగరుణింపవేసి, వినిహోగింబడి మృగ్గుటనిశ్చ  
యము. నేనట్లుయితినేని, సర్వజగత్కోభము గూడ తటస్థించును.  
ఇందులకుఁ గారణము నీవేయగుచువు. భువన నన్ను గటాక్షించి  
కృతార్థురాల వగుము. నాకు బ్రీతినీయుట సర్వజగంబులకును  
బ్రీతినీయుట యగును.

బృంద—ముకుందా ! నీవేంత శుష్పినను నాచిత్త మధర్మోద్యోగమున  
బ్రవేశింపదు. భువన శాసనుడ నయిన నీటిట్టి దుష్కార్యమునేయ  
దలంచుట యధర్మమగును.

నీ. అల్ల జగంబుల • నజనిచే స్పృష్టింప,

నొనరించు మహిమ యే • యూరుజేర

భూరి చతురశ • భువన శాసనచుహా,

దక్షత యేమూల • దాగియుండె

అశ్రాంత పరమ భ • కైఘనంరక్షణ,

బిరుద మేమహనీయు • దరికిజేర

అమల భక్తముని గ • నామర పూజతో

చార ప్రభావ మెం • దడఁగియుండె

తే. గీ. ఆదినారాయణాఖ్య యెం • దలరియుండె

విశ్వ సన్నత గుణమెట • వెలుగుచుండె

వీరినెల్ల మఱచి యవి • వేకి కరణి

సాధ్విసగు నన్న గోరుదే • జలజనాభ !

ముకుందా ! హహోన్నతపదవి నధిష్టించి యుండినవాడ పగుటం  
జేసి నిన్ను జగములెల్ల భగవంతు గాఁ గొల్చుచున్నవి. నేనును  
నీయందు నిర్మలమైన భక్తిఁబూని చఱించుచున్న దాననే ఇట్టి

యథర్థ కార్యమునందు నీవుప్రవేశించితివేని, నీమహాన్నత పథమునకు భంగము గలుగును. భక్తరక్షణకార్యము మఱచి, యిట్టి యథర్థవర్తనో ద్యోగమునఁ బ్రవేశింపఁ దలంచిన నీతో నీవిషయమగు ప్రశంసనేయఁ జాలను గావున నేను గృహంబున కరిగెదను. దేవా ! నీస్థి బలికొనని యాగ్రహింపకుము. నీవిషయమిన్మరణమాత్రము నొచిత్రమెప్పుడును నెడబాయదు (పోబోవును)

విష్ణు—(తనలో) ఆహా ! ఈమె నిశ్చల హృదయమెంతయు మరి కర్మమైయున్నది. (ప్రకాశముగా) బృందా బృందా ! నీవునన్ను మోహసాగరమున ముంచి యరిగెదవా ?

చ. అరుగగ నంచెడ జలరు • హాక్షిరొ నన్నిట ఘోరమోహసాగరమున ముంచివేసి, తి్జ • గంబుల కొజ్జగు నేను నిన్ను నీ కరణిని వేడుచుండఁ గనఁ • గా మది నెంచక యంతగా, నిరాదరణవహింతువే ? భగవ • దర్పన యిట్టిదె ? భక్తురాలికిన్

కుందరదవా ! నేను నిర్గుణుండనయ్యె, గుణము గలిగిన వాడనై ప్రకాశించుచుండును. నిర్దోహమున నుండినను సమస్త జగమును మోహింపఁ జేయుచుండును. రమణీ ! నీచే నిరాకరింపఁబడి నే నెట్లు మరలిపోవుదును? శ్రీహరి నగు నేను నీవిషయమున మనోరథసిద్ధి సందకపోయినచో నాప్రభావమే ముండును ?

బృంద—ఏమీ మాధవా ? భగవంతుడవగు నీవు నీమహిమ పరచారల గూడు నిమిత్తమే వినియోగపఱుపఁ దలంచితివా ? అక్కటా ఎంతసాహసము ! నీహృదయము జగంబై యంగకలేక పోయెనుగదా

నీ తమకంటె నిన్నెయు • త్తముడని కాదెను  
రులు దైవముగ నిల్పఁ • గలిగినారు  
సర్వేశుడనికాదె • సకల భక్తనమితి  
భూరి భక్తిని నిన్ను • బొగడినారు

భువమైన పదవిద్వి • గని కాదె తావన

(శ్రీమహా నికా బెద్ద • జేసినారు

అవ్యయండని కాదె • యఖల నవన కాక

మ లయందు భోక్తగా • నిలిపివారు

తే గీ వీడచే గావె త్రిభువ • భువనవగ

దుర్లభపదంబు జేతికి • దొరకె నీకు

గాన నిలుపుకొనగజూడ • గౌరవంబు

నిట్టి దుష్కార్యముల పొంత • కేసుదేని

నిజపదచ్యుతిఁ బొందెదు • నీరజాక్ష

ఈ విధమున భాషించు నీయెదులు నేనింకనిలువనోప.

(నిష్క్రమించును)

విష్ణు—బృందా ! బృందా ! అరుగుచుంటివా భగవంతుడనగు నా

యెడల నింత నిరాదరణమా (తనలో) ఈమె సాశీల్య పాతివ్రత్య

ము ల ద్వితీయములై యున్నవి. నెఱుదిగా నీ విషయమై యోచిం

చెడఁగాక.

(నిష్క్రమించును)

ఇది ద్విత్తీయాంశము.







# స తీ తు ల సి.



## తృ తీ యాం క ము.



రంగము:—(గాలవాళి)మము ముందు జుంధరుడు—(ప్ర)వేశము)

జలం—(కలలో) గాలవుని సతియగు చారుమతి సౌందర్య వంతులం  
దెన్నికగన్న కాంతయని వినియుంటినేగాని, యెన్నడును వీక్షించి  
యుండలేదు ఇప్పుడు నే నెట్లయిన యీ ముని యాశ్రమంబును  
బ్రవేశించి యాకాంత సరయవలయు. నా యుద్యమమున కను  
కూలముగ గాలవు డాశ్రమమున లేక యున్నచో నాభాగ్యము  
వండినట్లే, (ఎదుటజూచి) ఎవ్వరో సుదతీమణియిట్లువచ్చుచున్నది.  
ఎవ్వరై యుండును చారుమతియేయై యుండును. (వరికించి) నా  
యనుచరులు చెప్పిన మాటలబట్టి చూడగా నీమెయే చారుమతిఁ  
యగునని తోచుచున్నది.

( తె ర లో )

అమ్మా చారుమతీ భగవదారాధనకుఁ బుష్పముల దెచ్చు  
టకు నీవుగూడ వచ్చెదవా? ( ఇంచుక యూరకుండి ఏమను  
చున్నావు నాథు డాశ్రమమున లేదు గావున నీవు పోయిరమ్మ  
నియా? సరే నేను పోయివచ్చెదను.

జలం—(తనలో) ఆమెయే చారుమతి. ఆమె వాక్యములఁ బట్టి చూడఁగా గాలపు జాళిమమున లేడనితోచుచున్నది. నాయాద్య మమున కీనమయ మంతయు దగియున్నది. భూపాలుఁడనగు నే నాళిమమునఁ బ్రవేశించుట కేవిషమయిన యభ్యంతరమున్న నుండదు కదా? (పరికింది) ఈమె సౌందర్యశుద్ధితీయమైయున్నది. మునిపత్నుల కిట్టి సౌందర్య ముండునాయని సంశయించితిని గాని యీమెచు జూడఁగానే సందేహము వాసినది.

కా. ఔరా కన్నులతీరు, చక్కదనమా + హా! మోముచందంబు న య్యారే నీలములన్ హసించు కురుతా + రౌరా, మిటారంబు, మ ర్మురే చన్గవ యద్దిరా తను విలా + సస్ఫూర్తి వహ్యారే యీ నారీరత్నముబోలు నుంకరినిఁ గా + నక బాల తోకంబులన్

తే. గీ. కొమ్మగాదది ముద్దుల + గుమ్మగాని  
కలికిగాదది మదనుచే + చిలుకగాని  
కాంత గాదది రతనాల + బంతిగాని  
భామ గాదది సౌందర్య + సీమగాని.

ఈ తరుణి శిరోమణి వాఁచూపుల జూచెనేని, మదనందే తన విలువమ్మలు నేలఁబడవై చియ్యమెకు దాసుఁడు గాకయుండు నా ఈతలోదరిని వీక్షించినంతనే, యీయనఁగుండు తన పుష్ప శరంబుల నాపై బఱవ సాగినాఁడు కానిమ్మ నే నీ యబ్జాక్షిం జేరి మదీయ మనోరథంబెఱింగించి కృతార్థుఁడనై యీ కాముని గర్వమడంచెదగాక (ఇంచుక నడచి) ఇదిగో లమె బిందె గైగొని జలార్ద్రమై కాబోలు నదికరుగఁ దలంచుచున్నది. ఇళిరా ఈమెసౌందర్య మిప్పుడు సంపూర్తిగా గానుపించుచున్నది.

ఉ. కన్నులకణ్ణుదీర సిత + కఁకదళంబు మంజువైఖరిఁ  
గన్నుల జంద్రసారము ము + ఖంబున ఓంబపుడంబు వాలేఱ  
బన్నగరీతి కీర్ణదను + పల్లులసౌను శరీరశోభణ  
గ్రాన్ననగుత్తులన్వలకుఁ + గొన్నలిలాసముచేత చిన్మవ

దిన్నవి దివ్యచంపకము \* తీరు గొతేరగు వాసికంబు నం  
దెన్నగఁరాని సాంపుఁగల \* కింపుఁబరాంగములగా వహించి రా  
జన్నగభాళధశ్యమును \* సన్న మొసర్చుచు విప్పుగుచ్చెఱులో  
బన్నినపావడంజలుగు \* బయ్యెడ గుత్తపురైకకవ్వలం  
టన్నెరయించి మధ్యనిక \* టంబునగాంచి ధరించి మందిరా  
కన్నెలదీవిమించ కర \* కంకణమున్ ఎఱచించి భద్రమున్  
నెన్నడఁగింకిణీరవవి \* నిర్మల కైలిసతిక్రియించి, చం  
చమ్మితరావలోకన ర \* సభామచే హాణిన్వసించి, య  
య్యన్నులమిన్న ఓండెగొని \* యానదితేగఁగు నీరుదేరఁగక.

(పరీక్షించి) లేదు, లేదు మరలనేకారణముచేతనోబొడవక్కడ  
బెట్టి యామె యిటవచ్చుచున్నది. నేను నమ్మదిగా నీమె కంట  
బడెదఁగాక. (యించుక ముందునకుఁ బోవును)

(చారుమతి పోవేళించును)

చారు—(తనలో) ఇప్పుడముఁగొట కరిగినమైత్రీయి యింకనురాలే  
దేమి కారణమో

(జలంధరుఁడు - చారుమతి చూచునట్లు ముందుకువచ్చును)

చారు—జలంధరునిజూచి యిండుక వెనుక కేగి తనలో) ఓహో  
ఈతఁడు జలంధరుడు ఇప్పు డీతడియ్యెడ కరుదెంచుట శేమి  
కారణమో కదా !

జలం—(చారుమతిని సమీపించగా నామె వెనుక కేగుటజూచి) తాప  
నవల్నీ! సన్నుజూచి నీవు భయమందెదవేల? నను పెరకాడను  
గాను- జలంధరుడా మానీందాశ్రమమున నన్నవాడే!

చారు—(తనలో) మనవత్నినగు ననీతనితో మాటలాడి నందువలన  
నీమిదోషము సంభవించును. (ప్రకాశము గా) నృళాలా! వారాళా

మమునలేదు సమిత్తుశఫలాహరణార్థమై నిరిగినారు. ఇప్పుడే యరుడెంచి భూపాలుండవగు నిన్నుడగిన విధంబున గౌరవించుదు. అంతవఱకును నాశ్రమమున విశ్రమించి యుండుము.

జలం—(తనలో) ఆహా ! ఈయవతీమణి మృదుమధుర భాషణమున నా కెంతయు సంతసము గొలుపుచున్నది. నేను నెమ్మదిగానాయభిప్రాయ మెఱింగితినేని, యీమెతప్పక నమ్మతించుననియేలొచుచున్నది. (ప్రకాశముగా) యోహమణి! నీయాదరణంబునకునేనెంతయు సంతసించితిని. కాని యొక విషయమున మాత్రము నిన్నుఁ జూచిన నాకు మిగుల విచారము కలుగుచున్నది.

చారు—రాజేంద్రా ! నీవు నన్నుఁ జూచి విచారింపవలదు. ఒక వేళ నేము తాపసులముగదా నిన్నుఁ బూజింపఁగోరుని నీవరుమాన మొందఁ బనిలేదు. తపోగరిష్ఠుడగు చుక్కాధుఁ డేతెంచి, భవత్పరివారంబునకును, నీకును గూడ విందు లిడఁగలడు.

జలం—

ఉ. విందులొసంగ నేల, యర + వింద దళేక్షణ నాకు మీర లా  
నందము మీఱ నిప్పుడు మ + నంబున సంకయమెల్ల వీక్షి నే  
నిం దరుడెందు కారణము + నింపుగఁ జెప్పదనీకు, దాని, నీ  
ప్రందగ నాలకించి కృప + బోధింపఁ గుణిబోధవకుండువో

మ. సురనారీ మణులన్ భుజంగనతులఁ + త్రోసికొనుదాంత ముం  
దరులఁ గారుడవంశ కన్యకల, గం + ధ్వంగన శ్రీమలఁ  
జర మోదంబున గంటిగాని, విను మీ + ట్టింపగ లేడెందు, నీ  
సరియో కాంతను, నిశ్చయం బిడునుఁ + శీతాంశు బింబాసనా.

చారు—(తనలో) ఈతఁడవసరములేని ప్రసంగములోనికి దిగుచు న్నాడు. ఈతని గుణములను గూర్చి మున్నోకసారి నేను నిని యున్నాను. అయిన భూపాలుండవదా ! ఆశ్రమమున వివచ్చి నప్పుడు గౌరవించకపోవుట యుక్తముగాని భాషించితిని.

జలం—రమణీయోమణీ! త్రిగంబులను నమ్మాహసాగరంబువనుంచ  
 లిఖి సౌందర్యము గల నీవొక బడుగుం దాపసినిగైవొనికష్టము  
 లనుభవించు చుంటివికదా! నీ సౌందర్యమును గూర్చి నాచారుల  
 వలన నింతకు మున్నేనకసారులు వినియుండి, మెవడేని నిన్నొం  
 టిగఁగూరించి సంభాషించు భాగ్యముఁ గలుగ కందునా యని వేది  
 యుంటిని. అయ్యది నేటికి లభించినది. ఆలస్యము చేసినచో మోస  
 మగును గావున నొక్కమాటలోఁ జెప్పెదను.

మీ వనబాకీ నిను జూడగాని వినుమా ! పంకంబుచుఁ బూని చం  
 దనికాతాశ్రు పరంపరల్ తనువు నిం • డఁ జాలగీలించి నె  
 ట్టన హంసాది ఖగార్థుల్ జొనిపివే • డ్కన్ మన్మథుండుండె, నీ  
 వనుమానింపక నన్ను కలుగొని భా • గ్యశ్రీలతోఁ దూగుమా.  
 రమ్మ నీధ ర్తరాకముఁ పే నాపురంబునకుఁ బోవుదము,

చారు—(తనలో) అక్కటా! యీనృపాలసకు నన్నుఁ జూడగనేయెట్టి  
 దుర్బుద్ధి వుట్టినది. ఇప్పుడు నేనేను నేయుదును . మునికన్యకలు  
 గాని, నాథుడుగాని రక్షాశ్రమమున లేరు. కానిమ్ము. ననీతనికి  
 సామవాక్యములఁ బలికె హృదయమును నా దురుద్యోగమునుండి  
 మరలించెడఁగాక! ఈలోపుగా తాపనకన్యకలు గాని నాథుడుగాని  
 రాక యుండునా? (ప్ర)కాశముగా) రాజేంద్రా! నీవు నృపాలండ  
 వనుటచే గౌరవించక పోవుట యుక్తముగానని తలంచి సంభాషించి  
 సందుకు మూకుఁ గలుగు ఫలితమిదియో ?

జి. పాలన శీలముగ విమల • భావము గన్పడ భూతలంబునుం  
 బాలననేయు భూవతుల • భంగ లెటింగియు సెట్టిరీతి దు  
 శ్శీఁడవై పరాంగినలఁ • జేరగ నెంతువె, ధర్మమానె, లో  
 కాని హాసింపవే నను ధ • రాధిప! బుద్ధిమరల్చుమా వెనక.

జలం—అన్నలమిన్న ! ప్రియంచమున నేనొకరిని లక్ష్మ పెట్టువాడను  
 గాను. నా చిత్తము నీయందఁ జిక్కినది నాయభిప్రము నీకెఱింగిం

జింతినే సీత తప్పక యంగీకరింతువని తలచివచ్చితిని. (ఎదుటఁ జూపుచు)

తే. గీ. అదిగో పరివార మున్నది + యిచ్చు; రథము

నదిగో యొక్కచూ యిక సంశ + యంబు విడిచి

చతురంబును జేర్చు నా; మగువ వగుచు

శౌభ్యములఁ బొందెనపుగాక + జుజునయన.

చారు—(శవలో) అశ్రమమున నానాధుఁడులేని సంగతి నెఱింగియే యీతఁడు నాయెడల ద్రోహబుద్ధినిఁ బూర్వచ్ఛినాడు. హా! పరమేశ్వరా! నన్నీ దురాత్మునిబారివండి రక్షింపుము. ఇంచుక యూరకుండి) దుష్టచిత్తుఁడగు సీతడు నేనేమి చెప్పినను వినఁడు. వీనితోఁ గొంతవఱకుఁ గాలయాసము నేయుచుంటినేని యింతలో న చలికత్తెగాని నాధుఁడుగాని వచ్చును.(ప్ర)కాశముగా) జలంధరా! నీ వీశ్వరుని నయసంబుల నుండి వెలువడిన శోపజ్వాల వలన జనించితివి. నీకుఁ దెలియని పరమధర్మము లెందునులేవు.

మ. చతురంభోధి పరీతభూవలయ రా + జన్యాన్వయోత్తంస సం  
తతి నేవింపఁగఁ జక్రివర్తివయి వ + స్స గ్రావదీక్షా కృతీ  
కృతగాత్రిక మునిపత్నినీగతి ధృతి + శ్రీహీన చిత్తుండవై  
సతిగాఁగమ్మని శోకుచుంటి పకటా + శ్లాఘింతురేనిక జనుల్

మ ఓతిలోలేక సతీ సుమల్ నవవసు + శ్రీహవలావణ్య జ్ఞం  
భిత లోభూవర, సీకుఁ గోరఁగఁడలం + సేయున్న సీవట్టిచో  
ప్రతనై నారలు గట్టి తాపనకుటీ + రక్షోణి యుందిట్లు సం  
తలమున్ భర్తను గొల్చుచుకా దనరునన్ + గామించుటలో ధర్మమే

జలం—రమణీ! కాముకులకుఁకాముక్త విచారముండదు.(ఇంచుక యూరకుండి) ఇంక నేను కాలహరణమునకు దాళఁజాలను (నవ్విసిండు చున్నాఁడు)

చారు—(తనలో) ఈతడంతకంతకు మీదకు వచ్చు చున్నాడు. ఇచ్చట వీనిదుష్కృత్యమును వారించు వారెవ్వరును లేరు. (ప్రకాశముగా) భూపాలా! ఇదీనీకు ధర్మముగాదు. నేను తాపనపత్నిని. సాధ్యిని. పరాంగవారతము పాపమని యెఱింగియు నట్టి దుష్కృత్యమునఁ బ్రవేశించుట నీకీర్తినిఁ బ్రాణములకుఁగూడ హానిసంభవించును. నామాటవిని నన్న సీసోదరిగ భాపించి వచ్చిన దారిని బొమ్ము ఇట్టిదుర్మార్గిత్విం బ్రవేశించి, సాధ్యివణుల నోటినుండి వెలువడు శాపాక్షర మహాగ్వీ జ్వాలల శాపచతుడవు గాకుము

జలం—తరుణీ ! నన్నీరీతి భయపెట్టఁ జూడకుము కానించి వచ్చిన నన్ను సీయంతట సీవాదరింతువేమోయని యింతవరకును గాల హరణమున కొర్పిరిని. ఇంకనేనోర్వజాల నేనేనిన్ను బలవంతముగ రథముపైఁ బెట్టుకొని కొనిపోయెద (పట్టుకొనఁ బోవును)

చారు—(కోపముతో) ఔరా ! ఏమి ! నీసాహసము తాపనపత్ని నగు నన్ను బలవంతమునఁ గొనిపోయెదవుగా! నీకు వివాశ కాలము నమీపించినది. (నాథుని నుద్దేశించి) హా ! నాథా ! దుశ్శీలు డగు జొంధగఁడు బలవంతమున నన్నుగొనిపోవ దలంచుచున్నాడు. సత్వరముగవచ్చి నన్నురక్షింపుము హా ! మైత్రేయీ ! ఈసమయమున నీవైననున్నచో నీ దుర్మార్గుడిచ్చటకురాకయుండునుగదా!

(తెరలో)

సవ్వఁడాదురాత్ముడు ! ఇదిగోవచ్చుచున్నాను.

జలం—(ఎదుటఁజూచి) అక్కటా! కార్యమునకు భంగమైనది. అదిగో గాలవుడే వచ్చుచున్నాడు ఇంకనేనిచ్చట నిలదియుండగాదు. మరియొక సమయమున నీమెనెట్లయినఁ గొనిపోయెదగాక.

(తొందరగాఁ బోవును)

చారు—(తనలో) అబ్బా ! గండము గడచినది. ఈ సీచాత్ముడు నాథుఁడు వచ్చుచుండుటజూచి యీ ప్రవేశము విడిచినాడు. లేనిచో నాకట్టిహాని సంభవించి యుండునోకదా !

గాలవుడు—(పవేశించి) ఎవ్వజా దురాత్ముడు !

చారు—నాథా, వచ్చితివా ! ఈసమయమున నీవు రానియ్యడలనేనట్టి  
యాపదను బోధి యుందునో కదా !

గాల—అడయేమి !

చారు—జలంధరుడు...

గాల—ఈదురాత్ముడు నేడు మన యాశ్రమమునకు వచ్చెనా  
పరనారీ హరిణమానసుండగు నాతడు నీకెట్టి హానియుఁ జేసియుండ  
లేదుకదా !

చారు—నీరాక యాహానిని దప్పింపదీ. ఆతడాశ్రమమునకు వచ్చి  
యరిస మాటలన్నియు సావకాశముగ జెప్పెను.

గాల—వానికి వినాశకాలము నమీపించినది, రమ్మ

(నిష్క్రిందింతురు)

రంగము;—2. (జలంధరుని మందిరము.—ప్ర) వేశము జలంధరుడు)

జలం—(తనలో)

మ. ఆకటా! యేమియొనర్చువాడనివుడ \* య్యబ్రాతపత్రాక్షి చే  
తికిఁ జేకూరియుఁ దప్పి పోవుటకు రా \* జీవాక్ష పుత్రుండు, మా  
మకధ్వేర్యం బెడలించసాగెను నికం \* బద్మాక్షి నెబ్బంగిఁ జే  
తికి లభ్యంబగు నట్లుజేసి మదనో \* ద్రోకంబు వారించెదన్ ?

అనాడు గాలవుఁ డాసమయమునకు రాకయన్నచో, చారు  
మతిని నాగృహమునకుఁ జేర్చియే యుందును. (ఇంచుక యూర  
కుండి) మించిన దానికప్పుడు యోదించిసండువలనఁ బ్రయోజన  
మేమియున్నది ఎట్లయినను సమయము వేచియుండి, చారుమతి  
బంధించుకొని రమ్మని భటుల కాజ్ఞాపించితినికదా !



బృంద—(జలంధరుని నమిసింది) పాశ్చాత్యరా ! నీవెంత దీర్ఘకాలం వస  
తత్పరుడవై యుంటివేను ? కారణ మెఱుంగ దగునా ?

జలం—ప్రతివిషయమునందును జోక్యముకలిగించుకొనవలదని యెన్ని  
సారులు చెప్పినను నీవేల వినవు ?

బృంద—నానా ? అగ్రహింపవలదు. రాజకార్య వ్యవహారమైనచో  
నేనా తెరువునకు రాను. కాని, నీదిత్త మితరాలోచన యందు  
మగ్నమై యున్నదని తెలియుచున్నది.

జలం—మనస్సు లోపల యూహాగూడఁ గనిపెట్ట దగినంత నమర్థ  
రాలవు.

బృంద—నీ చింత పరనారీ హరణంబును గూర్చి కాకున్నచో ; నాకు  
బెంగయుండదు.

జలం—అదియైన మాత్రము నీకేలబెంగ ?

బృంద—పరనారీహరణము పాపమునకు మూలమని,

జలం—నీకు దెలిసిన మాత్రము ధర్మములు నాకుఁ దెలియనా ?

బృంద—అర్యపుత్రా ! నేనట్లుఁ జెప్పటకు సాహసింపగలనా ! నర్వ  
మెఱింగియుండియు నే దేశకారణముచేతనో నాకుఁ జింతఁ గూర్చు  
చుంటివి.

జలం—నేనేమి నీకుఁ జింతఁ గూర్చితిని.

బృంద—

నీ, మనసార నీపాద • ఘనసేవఁ గొమ్మించు,

నెన్నడైవను నాకు • నిద్రి నావె

ముడమార నెప్పుడైన • మృదుమధునిమవచో

నరణి నాకును జూపఁ • జాలినావె

నీవె దైవంబుగా \* నెంచియుండిన నాకు  
జేమి యొక్కింత, చూ \* పించినావె  
యగ్నిసాక్షి గఁగొన్న \* యతివ యంచును నన్ను  
గానంత కరుణతోఁ \* గాంచినావె

తే. గీ. యశట! నీకు నర్థాంగి నై \* యలరునాకు  
త వమును గూర్చు నీకును \* ధర్మమగునె  
నీకుడెలియని ధర్మంబు \* లోకమందు  
గలదొఱో నేనువదియింపఁ \* గలనె నాధ

జలం—ఇష్టములేని వివాహము పౌఖ్యము కాకరముగాదని నేను  
తొంతనే తలంచితిని.

తే. గీ. అల న్వయంవర నమయంబు \* నందు నతివ  
నాగళంబున హారమున్ \* దైవఁ గొయి  
క్రిందఁ బడవేసినప్పుడే \* కుందరదన  
భూరితై రాగ్య మొందితిఁ \* బూర్ణముగను.

బృంద—నావలన గలిగిన యానేరములకా నీవిట్లు నన్ను నిరాద  
రించుట !

జలం—రమణి! అప్పుడు నేను వివాహ మక్కఱలేదనియే పలికితిని  
కాని, యానారదుఁడు నన్ను బలవంత పఱచుటచేత నిన్ను మెడకు  
గట్టుకొంటిని.

తే గీ. గంగిరెద్దుకు మెడలోన \* గంతయట్లు  
గట్టుకొంటిని ననునేను \* కాంతమిన్న  
యిప్పుడేమి చింతించిన \* నేమి ఫలము  
ననుభవించంగ వలయునూ \* నజా వ్రాటు.

బృంద—ప్రాణేశ్వరా ! నామూలమున నీకు గలిగిన విచారమేమి ?  
యన్నది' పరిచారాగత నంబు నలదియు తాపముల బాధించుట  
తగదనియు జెప్పటయేకదా నావలనదోషము ! నీశ్రేయమును  
నేనుకాక మరెవ్వరు గోరుదురు '

## న తీర్థం ల సీ .

నీ. పరసతీ మణులపైఁ \* శ్రాంతిని వీక్షమా  
 యంచు వదిలిన నా \* తిలచినావె  
 మునివృంగవుల శివఁ \* బోవలదంచును  
 జెప్పమాటను జెవిఁ \* జేసినావె  
 అమర సంతతిఁ గాంచి \* హసించుప దగదంచు  
 నెంతచెప్పిన గుర్తు \* నెరిగినావె  
 ధర్మమే జయమును \* తాత్పర్యమును బూను  
 మది చెప్ప నాశుడి \* సరసినావె

తే. గీ యిట్టివన్నియు యోచించి \* యెనగుతన  
 నీకు న్నైనమాయ \* జించెనాదె  
 గాకయుండిన నాయందు \* గలిగినట్టి  
 దోషమేమి నీకును దోచ \* దో నిశ్చే

మనోహరా! ఎంత భాగ్యమున్న నేను ఎట్టిభోగము లుండినదేమి  
 ఘోర విపదంబుధి దరించుటకు నావయు సంతాపదావాగ్ని  
 ఘోషప్రియు, బాహరణ్యమునకు లవిత్రంబును, మోక్ష  
 సంధానకర్తయైనను పతిసేవకు దూరమైన సతిబ్రతులేల !

(తెరలో)

ఈదురాత్ముల బారినండి చిన్నరక్షించు పుణ్యాత్ములులేరా?

బృంద—(ఆలించి స్త్రీయార్త రసము వలెనున్న దే)

చాళ—(జులధరుని నుద్దేశించి) హా ! సరసాలా ! ఎంతదుష్కార్యము  
 జేయించితివి ఇట్టిదుష్కార్యము నందు వర్తించుచున్న నినుఁగూడ  
 డింకను గొర్రోపోవక యుండజేమి ? పక్షివృత్తాశ్రితోమణుల నీవిధం  
 బున జేయుటకేనా నీవుజన్మించినది.

బృంద—(తనలో) పాపము ఈమె యెవరో సాధ్య. ఎ ధునిఁ దరంత  
 కృత్యములకు మేగలేకుండనుగదా! (ప్ర)కాశముగా) పాశేశ్వరా  
 ఈమె యెవరు ?

జలం—ఎవరా! అన్ని విషయములు నీకే కావలయును. గాలవునిభార్య  
బృంద—అక్కటా! ఎంత ఘోరము! ఎంత ఘోరము! తాపసి పత్ని  
యగునీమె యెడల నిట్టి కృత్యమునేను సాహించుట ధర్మమా!  
చారు—(బృందనుజూచి) అమ్మా! బృందా! నీవును నాడుదాసవుగదా  
నీభర్త మొన్న మాయాశ్రమమునకువచ్చి నన్నెన్నోమాటలాడి  
తుదకీరోజున నిట్లుజేయించినాడు. ఈతడెవ్వడో సాధ్వీమణుల  
కావముచేతనే యంతమందును.

బృంద—(జలంధరునిజూచి)

చ. పరనతులెల్ల దల్లు ని \* భావములొడలసోతమాని, యా  
పరమపతివ్రతామణి, న \* పారగునాకర నిట్టి భంగినకా  
బలిభవమున్ బొనర్చుటది \* భావ్యమె, శ్రేయమె, చాలునింక, నీ  
తరుణిని దల్లిగాఁగనుచు \* తాపసి సన్నిధిజేర్చగాదగుకా.  
ఇట్టి కార్యములే, గౌరవశాశ్చమునకు, బ్రాహ్మణహానికిని  
గారణములగును.

చారు—(బృందనుజూచి) తల్లీ! అట్లుజెప్పినన్నరక్షింపుము.

జలం—(బృందనుజూచి)

మ. అలిసిలాలక యిట్టి కార్యముల చా \* యన్ జే! యిబ్బంగిరిన్  
బలుకం జెల్లునె నీకు, నిర్భయకః నీ \* పన్నాక్షిపై నాకును  
జ్వలమోహం బొవంగ దెచ్చితిని, నె \* వ్వాడైన వాంఛవగా  
దలఁపున్ బూచి చరించునే! మదిని వం \* తంగుంకనీ శ్రేటికిన్

బృంద—నాథా! ఆగ్రహింపకుము. సాధ్వీమణుల నీధంబునేయుట  
తగదని చెప్పుటకు సాహించుచుంటిని, నాకు, నీవనంబుజనేవ  
యొనంగలేదని యైనను చింతింపనుగాని, యిట్టియ కార్యము నాయె  
దులుజరుగుచుండ నేను సహింపగలనా! తుదకీకార్యములు బల  
వంతముగ నాపాత్రముచేయును. పాశేశ్వరా! ఏమో పలికితి నని  
తలంపక యీమెను విడిచిపెట్టుము. (చారుమతిచి భూమిపింది)

తల్లీ ! నీవు చింతింపకుము. నానా ఘనానన్నిన మహారాధమును  
పైపుము. నిన్ను మీ మూశ్రీమమునకు మఖసాగారి జేర్పించెదను-  
రమ్ము. (చాళువుతిడిమకొని లోనికి జొచ్చును )

జలం—(తనలో) గాలపుడు నన్నుటచేతనీచాళువుతి యిప్పుడువచ్చించు  
కొనినది. ఇప్పుడుబృంగ యడుపనది. ఈభటు వీమెను బృందయె  
ఱుంగు నట్లు చెచ్చుటచే నట్లుయినది-

సేవ—(బ్రవేశించి) మహారాజా! నారదమునీందుగ్గిడువచ్చియున్నాడు.

జలం—(తనలో) ఈసమయంబున నీతఁడేల యుగదొచ్చెనోకదా! ప్రకా  
శముగా మునీందుగ్గిన కల్పంతర మేమున్నది? శీఘ్రముగా లోనికి  
బ్రవేశ పెట్టుము.

సేవ—చిత్తము. (నిష్క్రమించి వెంటనే నారదనుతో బ్రవేశించును.)

నార—(తనలో) ఈ జలంధరుని దుష్కృత్యము లంతకంతకు హెచ్చు  
చున్నవి. తక్కిన విషయము లెట్లున్నను, బరదారాగమనము  
లందులో మునివత్తులను భంగమొనరింప దలంచుట యెంతయు  
ఘోరముగ నున్నది. కానిమ్ము, ఈతని దుష్కృత్యమునకు నేను  
దోడై శంకరునితో గర్భము సంభవించునట్లు జేసెదను. దానం  
జేసి కలహభోక్తనిగు నాకు సంపాదముదవుట యేగాక, త్వరలోనే  
దుర్మార్గు డడుగంటుటగూడ సంభవించును.

జలం—(అననమునుండి లేచి) మునీంద్రా! వండనములు ఈవీతంబు  
నలంకరింపుము.

నార—(అసీనుడై) జలంధరా ! నీకుఁగల శల మేకదా ?

జలం—మునీంద్రా! నీకటాక్షమునఁ గలముగ నే ముంటిని (ఇంచుక  
యూరకుంపి) మహాత్మా నీరాకచే నేను ధన్యఁడనైతిని. ఇప్పుడు  
నచ్చటికి బోవుచు నచ్చటికరుడెంతివో యానతిచ్చెదవా !

నార — నేనిప్పుడు కైలాసమునుండి వచ్చితిని

జలం—కైలాసమున విశేషము లేదు ?

నార—ఈ నక్కడ కరిగిన సముద్రమునఁ బరమేశ్వరుఁడు లేడు. గంగా పార్వతు లేకారణముననో గలహిండుచుండురి.

జలం—పరమేశ్వరునిజీవితకాలమంతయు నా సవతుల కయ్యము వారిం చుటకే సరిపోవుచున్నది ఇంతకును గలహ కారణ మేమో నీకుఁ దెలిసినా ?

నార—కలహ కారణమేమో నాకును తెలియలేదుగాని పర్యవసానము మాత్రము తెలిసినది. గంగ పార్వతినీవొకనిచే బట్ట బడుదువుగాక యని శపించినది.

జలం—మునీంద్రా! తాను మహాసాధ్వినని యాపార్వతికిమిగుల గర్వ మున్నది.

నార—ఈసంగతి నీవుగూడ గ్రహించితివికదా ! అమె కొకసారిగర్వ భంగము కావలెను (ఇంచుకయూరకంఠి) జలంధరా !

తే. గీ. అరయబిచ్చుకపైన బ్రీ + హృష్ట్రమున్న  
పగిడిహానుల భార్యలఁ + బల్లిబట్ట  
దలఁచుచుండెద విదియేటి + దర్శ గుణము  
బలము కల్గిన నా “నతిఁ” + బట్టుచుయ్య

ఇట్టి క్షౌర్యము నీవు నేయజాలితివే ! నీయశము చతుర్దశభువనంబుల యందును నిండును.

జలం—తాపసోత్తమా! ఈసంగతి మంచి సమయమునందె దెద్దితివి. నేనిప్పుడు పార్వతినఁ బట్టితి నీని యామెకుగర్వభంగమగుటయేగాక గంగ యిచ్చిన శాపము గూడ నిజమిగులు.

ర—జలంధరా ! మాటవలనఁ బ్రయోజనములేదు.

ం—నారదా ! నేను మాటలఁజెప్పి వాడనుగాను.

## క తి తు ల నీ .

జ. ఏనికె యేగి యానతిని ♦ నింపు దలిర్పగఁ బట్టితెత్తు; శ్రీ  
 జానియు భారతీవతియు ♦ శంకరుఁడున్ మఱి దేవబృందమున్  
 బూని రణంబుఁజేసినను ♦ బూర్ణపరాశ్రమశౌర్యవృత్తినిం  
 గావగఁజేసి యోర్చెద ♦ గంబునఁ బ్రాకఁగ మధ్యశోలతల్

ఇప్పుడీ మాటలతో నేమిపనియన్నది ? పాఠ్యశాలఁ బట్టితెచ్చి  
 నప్పుడు నీవే చూచెదవుగాక ?

నార—నీవు తలంచుకొన్నచో నంతటిపనియైనఁ జేయగలవు. కాని  
 శంకరుఁడు లేని సమయముఁజూచి యాకార్యము జేయుము. ఈ  
 విషయమై నేను బ్రేరేదితినని యెక్కడను జెప్పవలదు. ఈ సంగతి  
 యతిరహస్యముగా నుంచుము. నేను పోయివచ్చెదను.

జలం—మునిందా ! పందపములు.

నార—(ఈవలకువచ్చి) ఈయుద్యమమున నీతఁడు ప్రవేశించినని  
 రుద్రుని కోపానలకావాలకు భన్తమగుట సిశ్చయము. అట్లుగాక,  
 బృంద మంగళనూత్రమహిమంబున నీతఁడు బ్రదికెనేని యప్పుడిం  
 కొక మార్గమును జూడవచ్చును. (నిష్క్రమించును)

బృంద—(ప్రవేశించి) నాథా ! నారదుండు కాబోలిప్పుడు వచ్చినాడు.

జలం—అవును (ఇంచుకయూరకుండి) చారుమరినిఁ బంపివేసితివా !

బృంద—ఇరువురు నేవకులను, నొక చెలికత్తెను నామెకుఁ దోడిచ్చి,  
 గాలవుని క్షమాపణ కోరుకొమ్మని చెప్పి పంపితిని. నాథా ! ఇంక  
 నీ వెప్పుడును నిట్టి యకార్యము లాచంచ వలదని నా ప్రార్థన.

జలం—నేనొనర్చుచుండు నిట్టి యకార్యము లన్నిటికిని నీవువిఘాతము  
 గలిగించుచుంటివి.

బృంద—నాథా ! నాబ్రతుకు నీకంతకష్టముగ నున్నచో భవదీయహ  
 స్తాలంకృత కృపాణముతో నాకంతమును దెగవేసినుభంపుము. అం  
 తియొగాని యిట్టి యకార్యములకు నేను సమ్మతించను.

జలం—(కోపముతో) సరే, యిప్పుడీచర్చ యెందుకు ? నేనిప్పుడు కై  
లాసమున కరుగవలయును.

బృంద—వర మేకవరుని నందర్పించుటకా?

జలం—కాదు కాదు, మహాసాధ్వినని చెప్పకొనుచుండు పార్వతికి  
గర్వభంగ మొనర్చుటకు.

బృంద—(తొందరతో) ఆ! ఏమిది? పార్వతికి గర్వభంగమా?

జలం—అవును. అందుకు సందియమేమున్నది.

మ అమరుల్ బీరిల, సిద్ధియైతగు మా + హాకారముల్నేయ, శ్రీ  
రమణుండున్ హరుడున్ విధాతయును సం + గామింబునన్ నిల్చిదు  
ర్దమశౌర్యంబును జూపినన్ విచువకే + రాజద్బలాటోపతా  
గజునీయోజ్వలదేహ నాపతిని వే + డ్కై బట్టితోడైచ్చెదన్.

బృంద—(భయమునటించి) హా! నాథా! ఈబుద్ధి నీకేపుట్టెనా? ఎప్పు  
రైన బాధించిరా? లోకమాతయగు పార్వతియేడ నీవేడ ఆమెకు  
గర్వభంగమొనర్చుటేడ? ఇట్టి యకార్యమునేయుట యాత్మనా  
శనమునకుగదా ! నాథా! యిందుకు నేనేమని వగతును.

తే. గీ. శక్తిహాపిణి యైన యా + సాధ్వీ శేర  
నెంచుటచూడ ఫలమంచు + నెంది యెగసి  
యగ్నిబడెడి మీడత చంద + మగు గాచె  
వలదు నీకిట్టి కార్యంబు + వలదు వలదు

తే. గీ. నీదు జన్మకు మూలమా + నీలగభుని  
దేవి యైనట్టి నతిని బం + ధింపఁదలచు  
తఃత దుష్కార్యమో మతి + నెందినావె  
తల్లి కడుపుపైఁ గొట్టంగఁ + దలచు నెవఁడు

ప్రాణేశ్వరా నీదిత్తము నా యుద్యమము నుండిమరల్చి సుఖంపుము



జలం—తరుణి నీవు నాకెట్టి భయమునుగొల్పవలదు. నేను తలంచిన  
కార్యము నెరవేగు వఱకు నిద్రించు వాడను గాను. నీవీ విష  
యమున మూగు బలకక యుండుము.

బృంద—హానాథా! ఇదియేమి సాహసము.

సీ. పరదేశతా కృపా \* పాప్తభూపాలనై  
శ్వర్య భోగంబులు \* చాలలేదొ  
మహనీయమణిమయ \* ముదిరాంగణవాస  
సౌఖ్యసంతోషముల్ \* చాలలేదొ  
నకలసామంతరా \* జన్య నికూహంబు  
నలుపుచుండెడి నుతుల్ \* చాల లేదొ  
అతిలోకనిర్మల \* ప్రతిభావరాళిమ  
శౌర్యసాహసములు \* చాలలేదొ  
తే. గీ. పరుల కాంతలబట్టెకి \* పాపమునకు  
దోడు పాఠ్యతీదేవనిఁ \* గూడఁ బట్ట  
సాహసించుచు నుంటివి \* శౌర్యవృత్తి  
నహుహాదేవి మహిమంబు \* నరయలేక.

నాథా ఈప్రపంచమంతయు నాకు నీతోడనే యున్నది నాయంచు  
నీవు కరుణించక నీపాదసేవకు నన్ను దూరముగ జేసినను నిరంత  
రము నీసేవవృద్ధయమునందేనేయుచు పాధ్వినై యుంటిని అట్టిచో  
నీ విప్పుడు సతీదేవినిఁ బట్టనరిగి నాకు దురంత చింత గూర్చు  
వలదు.

జలం—నేను నీయెదుట నన్నంతవరకు నేదియో యవసరమైన  
సంభాషణ నేయుచునేయుండువు నేనిదే కైలాసమునకేగి నమ  
యము వేదియుంకి సతీదేవిని బంధించుకొని వచ్చెదనుగాక.

( నిష్క్రమించును )

బృంద—హా నాథా ! నాథా ! (పరికించి) ఇంకెక్కడనాథుడు! ఈతడు నామాటలు పెడచెవిపెట్టి శైతనమార్థమై యరిగివాడు. ఇప్పుడు నేనేమిసేయుదును. ఎవ్వరిని వేడుకొందును. ఈతఁ డట్టియ కార్యముతేసినేని త్రినేతునితోవాగ్నిజ్వాలలందుబడి భస్మముగాక యుండునా! అక్కటా ఈతఁ డెట్టి సాహసకార్యమునేయనెంచెను! (ఇంచుక యూరకుండ్లి ఇప్పుడునేను విచారించుచున్నందువలన బయోజనములేదు. నేనుగూడ నరిగి వాఘనియత్నమును గని పెట్టుచు నాశక్తికొలది వారినఁ బ్రయత్నించెదగాక.

[నిష్క్రమించును]

ఇది తృతీయాంకము.





# స తీ తు ల సి.

## చ తు ర్థాంక ము .

రంగము:—(1) [కైలాసవర్వత పాత్రమున నతీ దేవి. ప్రవేశము]

నతి—(తనలో) పరమేశ్వరుని భార్యనైన నాకుఁగూడ నవతిపోలేకదా మా కలహముఁజూచి పాత్రేశ్వరుడుపరిహాసము నేయుచుండును. ఇట్టి కలహముఁ స్త్రీ తమలోదామే యంతరింపఁజేసికొనవలయును గాని మగవారికిఁ జెప్పుట యెంతయుఁ జాలకన కదా! కలహ నందర్థముగ నాగంగనన్నఁగూర్చి పలికినయావాక్యము నాహృద యముఁప నొక్కింత యనుమానము గలిగించుచున్నది (ఆలోచించి) రుద్రాణిఁగ నన్న నెదు బట్లసాహసించును నామానుమాన మే నన్న బాధించుచున్నది. నిమిరియొటికాదు (ఎదుటజూచి) నన్ని చ్చట నందును చెప్పిపోయిన చెలికత్తెయింకను రాకయున్నదేమి? వస్తుచున్నదేమోచూచెదగాక. (ప్రేమించును)

(జలంధరుడు ప్రవేశించును)

జలం—(తనలో) నేను నిన్నటినుండి వేదయుండగా, నిప్పటికి భార్యతియొంటరిగా నుండజూచుభాగ్యము గలిగినది. ఎదుట జూచి అదిగో ఆయింతి (వరికించి) ఈమె సౌందర్య మద్వితీయ మైనది.

ఉ. వేయితలంప నేమిటికి • విశ్వపదార్థములందు గల్గు బల్  
సోయగ మొక్కచోట నిడి • చూడగ గోరెఁజనిందియుండు వా

జీయవతీప్రియుండు \* శశి \* నీరదుహద్యుపమానవస్తుల  
త్యాగతలుద్ధిగూర్చి వెల \* యంగనుజేసె చ లోదరీమణిన్.

ఇట్టి నారీమణి లభించుటచేతనే ఈశ్వరుండు మహాదేవుడైనాడు  
(ఇంచుక యూరకుండి) నేనిట్లాలోదించుచు నున్నందు వలన  
బ్రయోజనములేదు. ఆలస్యము జేసితినేని కార్యభంగమగును. నత్వ  
రముగ నీమెను బట్టుకొని విమానముపైఁ బెట్టుకొని నిజనగరము  
చేరెదను. (నిష్క్రమించును)

సతి—అ! దురాత్మా! ఎవ్వడవురానీవు? సాహసంబుననన్ను బట్టవచ్చి  
తివి. (అనివలుకుచుఁ సతీ దేవియు వెంట జలంధరుండు పోవేళము)  
జలం—సతీ దేవినిఁ జూచి)

ఉ. ఏను జలంధరుండ, రమ \* జీమణి నన్ను నెఱుంగవొక్కా; నీ  
మానితనుండ రాకృతికి \* కూనసమంచున జాలమెచ్చి యూ  
నూనక రాత్రికి మిగుల \* సాక్షి నిరూపించొవగోర్కతో  
నేనిటశేగుడెందితిని \* నీరజవత్రవిశాలలోచనా.

సతి—(కోపముతో) ఓరీ! మాతృద్రోహీ! ఎట్టిసాహసకార్యము నేయ  
నందితివిరా! తల్లినగు నన్నే బట్టవచ్చితివా! నీవిట్టిపరమపాతకుండ  
వగుదువని తెలియక బ్రహ్మరుద్రులు నిన్ను మహాదైశ్వర్యవంతు  
నిగాఁ జేయుటంజేసి యిట్లు దుష్కృత్యములు నేయుచుంటివి.

తే. గీ. తగని పురుషునకును దొడ్డ \* తనము గూర్చ  
నగడు పడుటయె కాని పో \* దలఁతి తనము  
పిల్లకుక్కను దోడ్తెచ్చి \* పల్లకి నిడి  
యారతిచ్చిన నది నివ్వె \* లాభుకాదె

బాల్యమునందె నిను శ్రీహరిఁ జంపవలంచియు; బరమేశ్వరుని  
ముగమాజూని యూరకుండుటచేత నిట్టివాడవైతా కానిమ్ము.

## న తీ కుం నీ .

రుద్రుని కోపానల జ్వాలల కామశిఖాగోచయేనన్ను నేడిట్లుబట్టు  
టకు సాహసిందితిని.

జలం—నుదతీమణీ! ఈయన పరసంభావణతో నేమిపని యున్నది? నే  
నొకమాట జెప్పెదను వినుము.

నీ, ఆవాస మెన్నంగ • సతిభయ కరమైన  
భూతంబు లుండెడి • ప్రేతభూమి  
అహార మెచ్చంగ • నన్యులెవ్వరు దరి  
తేరగాఁ జాలని • ఘోరనివమ  
వాహనంబు దలంపఁ • ప హానమును నేను  
నిరకంబు దలయూచు • వృషభమూర్తి  
చిచ్చమెత్తగ నెంచ • వేడ్కమై హస్తంబు  
నక ధరించినది యీ • నలువ శిరము  
తే! ॥ సాములే నగలు, హితులు • ప్రమిథగణము  
గాగ నియించుచుండు నీ • కాంతు డేమి  
సౌఖ్యముల నీయఁజాలను • సారసాక్షి  
రమ్ము పోదము నాదు పు • రమ్మునకును.  
జాగునేయక లెమ్ము. (నవీపించును)

సతి—కులువా! దూరముగా నుండుము. పర మేశ్వరుని మహామహిమ  
నెఱుంగక యిట్టి యకార్యమను జేయవచ్చితిని. నన్ను నేనేదగము  
జేయగలుగుదును గాని, నాధునియాజ్ఞ లేక పోవుట చేతను, నీ  
భార్యయ సాక్ష్యశిరోమణియునగు బృందంజూచియుఁ గరుణించితిని.  
ఇంతవరకును దాపసుల నేచుచుఁ దప్పిత్తులఁ బలిమిబట్టుచు నాచ  
రించిన ఘోరదాపము చాలక నాడకు కూడ వచ్చితివా?

జలం—పతిమణీ! నీవు నన్నిట్లు త్రోవేకరించి పాపమందు. నీసాందర్య  
మన కిక్కనుఁ దెలియఁ దగనివాడు

## చతుర్థాంకము.

44

దే! గీ! ఉవిది జవ్వనివి సుఖంబు • లొల్లకీపు  
బడుగు జోగికి భావ్యవై • బరగితేల  
రాత్రి ముఖమునఁ జంద్రతా • రావనీప్త  
యైన శర్యః యక్షుని • కగునె చెప్పుచు

ఈమాటలతో నేనుప్రయోజనమున్నది? రమ్మ. నాపురమున  
నన్ను గూడ సుఖంచెదవురాక? (నమిపించుచు)  
నతి—నీ కాయపు మూడినది. ఇంచుక కాలమిచ్చట నిది యుండును  
పరమేశ్వరుని మహిమ నీకుఁ దెలియును.  
జలం—ఆకలి మహిమ తెలియకేమి !

క! తనువు విగూఢము, పు  
ట్టనఁ గనరా దేకిది ది • గంబరశ నెరుం  
గనకును, భనమను మాటయె  
గనరా దతని మహిమంబు • గాననె జగతి.

శ్రీకందుకి గట్టిపట్టిన తల్లివండులు నీకెంతయు శోకముగూర్చి  
నిరంతరమును మణిసాధంబులయందు మెలఁకుచుచరామురాశనితో  
పిశ్చవనంబున మెట్టుట కెట్లొచ్చుచున్నది ?

క! శ్రీ చందనాప్పదములగు  
నీచనులు శృణానధూ? • నెగడుటకంటె  
నీచం బొండు గలుగునె యా  
హా! చపలాక్షిరొ సుఖంబు • నట్టిది యానే.

నతి—ఓరీ! దుర్మతి! బీదయ, సంపదకుపురు నృణాన సంచారియు  
జగత్పతియునగు శివుని మహత్తత్త్వము నీబోటిమందు తెలుంగఁ  
జాలరు (ఇంచుక యూహకంః) నీతో నాకుఁ బనేమి? (ఇంచుక  
నడచును.)

జలం—తైలతనయా! నా బాదేబసిన నీవెచ్చటి కరిగెదవు! నిలువుము.  
నిన్నిప్పుడే నా పురికి జేర్చెదవు. జలంధరుడు వట్టి పట్టు విడుచువాడు  
కాదు. (నమిపించి పట్టుకొనబోవును)

నతి—(పరమేశ్వరుని నుద్దేశించి) హా! పరమేశ్వరా! నీవెచటకుంటివి!  
ఈ జలంధరుడు దుర్మార్గుడైనను బట్టదలంచు చున్నాడు. సత్వర  
ముగ వద్ది రక్షింపుము.

జలం—

మ. జలహరీ భవదీయవాధుడగు నా \* శంభుండ యేతెనియు  
జ్వలదర్పంబున నిల్వనిమ్మిపుడు మ \* చౌర్యంబునక సంగర  
స్థలిలో వానిని యాపుమాపి సురబ్ధం \* దం బెల్ల భీతిల్లగా  
బలిమి నిక గొనిపోదు నాదుపురికిన్ \* బల్కాటలింకేటికి.

(పట్టుకొనబోవును)

నతి—(తప్పించుకొని అటు'టుజూచుచు, ఓరీ! కల మంధ కారప్రమత్త  
హృదయా! దూరముగానుండుము.

జలం—హిమగిరితనయా! నేను రుద్రునికి భయమందుదునని తలంచితి  
వేమో (దగ్గరకుబోవును)

(తెరలో)

చెలీ! పార్వతీ! పార్వతీ! ఇదియేమి, నిన్ను బట్టించుచున్న యా  
దురాత్ముడెవడు! పరమేశ్వరు డీప్రాంతమునందె యున్నవాడు  
ఆతని కెరిగించెడగాక నీవు భయపడవలదు.

నతి—(తనలో) ఇంక భయములేదు ఈదురాత్ముడు నాధుని శోభా  
గ్నిజ్వాలల కావాలియగును.

జలం—(తనలో) ఓహో! ఈమె చెలికత్తె యీ ప్రాంతముననే యు  
న్నదికాబోలు. ఈవార్త శివుని కెఱిగించిన నాతడు రాగలడు.

## చ తు ర్థాం క ము .

ఇప్పుడు నేనేమి నేయమను. (అలోచించి) శివుడొక్కడే కాదు. అశ్వినీకి దోడింకెవరైన రాసిమ్ము. నతిని మాత్రము విడువక యుండుచుగా! సాధ్యమగునంతవఱకాతడు రాకమునుపే యీ కాంతను బంధించుకొని పోయెదను. (నతిని సమీపించి) లెమ్ము. లెమ్ము ఇంకఁ గావూరిము నకు నాదిత్య మోర్యను.

నతి—దుర్మతి ! నీవఁ గాము సమీపించిచే. ఉండుము.

(తెల్పి)

ము. సురముఖ్యుస్తవసీయయైన సతీన్ • సోపార బంధింప, నీ దురితాత్ముండు జలం దెఁ వానిని జగ • దోహిన్ సమీప బులూ మరబ్బండంబు ని తింప శూలమున ని • చ్చోఁ జవగాడేతు; ని ర్భర మతోపదవాలనంబును సహిం \* పన్ శక్తుఁడె వ్వాడగున్  
 వర—(నై పద్యమును జదువుచుఁ బ్రవేశించి యిటునటు జూచుచు న్నాడు.)

పార్వ—(వరమేశ్వరు నుద్దేశించి) హా! నాథా! దుష్టాగ్రుడగు జలంధరునిచేఁ జిక్కిన నన్ను రక్షింపుము.

వర—(జలంధరునిజూచి) ఓరీ! దుర్మతి! నీవా! ఇట్టి సాహసకార్యము నకు సాహసించితివి.)

ఉ. భామిని నీవిధంబునను • బట్టగ నెంచిన నిన్ను మామకొద్దామ కుద్రాగ్ని కావలతిగఁ • దప్పక చేసెఁ జూపుమీవు సాధ్వీమణి లెల్లరున్ మహల • భీతిని వీడి చరింపఁగా, ముని ప్తామము గూరుఁడిల్లె నను • చున్ ముదమండగదుర్మనాంధమా

(నమీపించి) ఓరీ! జలంధరా! ఇంకవఱకును నీవు చేయుచుండిన దుష్కృత్యములఁగూర్చి నేను వినియు, నెవరు చేసిన సావము వారే యనభవంతుని యూరకుంటిని. ఇప్పుడు నీవీ తుమారక్షోణి



భృక్ష్మన్యను గూడ బట్టుటకు సాహసిందితివిగా! ఇంతకును నిన్నన  
వలసినబి యేమియులేదు వాకారణంబున జనించిన నీ వరాముకుఁ  
డై యుండకుండ నిన్నొక రాజుగా కీసిఁ వరంబులిచ్చి నందుకు  
మాకుఁ గలిగిన ప్రతిఫల మిదియేక నా!

తే. గీ. ఎఱుక మాలిన వారల \* కంఠమేలు

గూర్చిన దానిఁ దెలియంగ \* లేరు జగతి

బిడ్డయని యెది మెడమీద \* బెట్టుకొనిన

దేవామంతయు జెఱచుగా \* దేడురాత్మ.

జలం—[ప్రమేశ్వరునిఁ గూర్చి కంఠరా నీవాక్యములు కిచ్చట భయపడు  
వా రెవ్వఁడు లేరు. భాగ్యభోగంబులు లేక, జోగివలె నిరంతర  
మును బ్రేతభూమిని విహించు నీ సౌందర్యవతియగు నెలరాగ  
యేల! ఈమెను నాకొనంగుము ఎట్లయినను నీ హిమాచలాశ్రయము  
గొనిపోవుటకే నచ్చితిని. నీవు మాటలతో నొనఁగవేని నిష్కురణ  
బున నిర్జింఁద్రుఁడొక్కనిపోయెను.

పర—భీ! మాతృదోహి! ఇట్టియవ్యక్తప్రళాపంబులాడకుము

మ. సమదాటోప పశుగవుంగవవిధాన \* స్వర్ణ చంచూసమ  
క్షమునం దల్ప ఫణాఽజృంభణల \* త్కాకోదరంబట్లు శౌ  
ర్యమదోదేకుడవాచు నన్నిపుడు జ \* న్యత్కోణిసిందాక జ  
త్తమునం దెందితి వే దురాత్మ యిక నీదర్పంబు వారించెదన్

నాపరాక్రమమునుగూర్చి నీవిదిపట కన్నఁడును వినియూడ  
లేదు కాబోలు

జలం—వినియుండకేమి

మ. గరిమన్ నిన్నెదిరించు వీరవగు డొ \* క్కండైన లేకుంటచే  
నసుదారన్ భవదీయశౌర్య మనివా \* ర్పై సుధీశ్శుభ్యభా

స్వర నట్రాత్రత కర్ణమైకదుబ్రికా • శంబయ్య; నింకిన్ జలం  
ధరుమోల్క భవదీయ వికృమము వ్య • ర్థబౌ నుమావల్లభా  
ఈ జలంధర (దు రాజధిరాజై విలసిల్లుచుండెనని యెఱుంగవ  
యేమి?

పర—ఓరీ! నీవు రాజధిరాజు నని గర్వించుచుంటివా? ఇటువలెనుచు  
చిత్రాభరణపటస్థితి బ్రహ్మశింశుటయు, జామరానిలావృణిని గను  
టయు, మదోన్మత్తకాయమున విట్టపగుటయు మానవ్వక వమున  
నుండుటయు వాద్యధ్వనితో స్వారివెడలటయు, బరులదూరంబు  
గాఁ దరుమటయుఁ దనవారి హాశ్యములు విని తలఁయుటయు,  
జుట్టును ననేకలచే, బరివేష్టించబడుటయుఁ రాజమాతృద  
వైన నీకేయండలేదు. ఇవియన్నియు గంగిరెద్దుఁ కుఁగూడ నున్నవి  
ఓరీ! గర్వచిత్త! వివేకజ్ఞానశూన్యుడవైన నీవు రాజు వైననేమి  
కాకున్ననేమి?

నతి—(పర మేశ్వరునితో) నాథా! దుష్టచిత్తుండగు నీనితోఁ గాల  
యాపనమేల!

జలం—నిజమే వృధావచఃములతో నేమిపఁయున్నది? (పర మేశ్వ  
రునిఁ జూచి, ఓయీ! పితృవనఃహారి! నేనీశైలసుతను దోడ్కొని  
పోవుటకు నీవు నన్నుతింతువా? లేక రణంబుననిల్చి నాతోఁ  
బోరెదవా?

పర—(కోపముతో) దురాత్మా! ఏమనిరా! పేలితివి (త్రిశూలము  
చే నొడువఁబోవుచు)

జలం—(తప్పించుకొని) రమ్మ! రమ్మ!

ఉ! అహవనామకాధ్వరము • నందు మదియాభుజాల సత్వదా  
సాహసచాపముక్తః శి • తాశ్రయహాగ్నికి నన్ను నిప్పుడా

## న తీ తు ల నీ

జ్యోతులతిగా నొనర్చుచు ర • యంబున నీమను గొంచుబోదు మి  
తాహాసవిక్రమము • శౌర్యము జూడుము భూతనాయకా.  
వర—(శోపముతో) నీతో రణమునాడ నేయవలయునా?

మి! తరణి! సాధ్యనిలోకమాతను, సురేం • ప్రస్తుత్యపాదాంబుజా  
బరిభావింపఁగఁ బాపమానసుడవై • భావించుటేగాక, సం  
గరముకాశేయఁగ నెంచుచుంటివెధి • కష్టార్థ నాతోడ, భీ  
కరశక్తిన్ బొలియింతు నిన్నిపుడె లో • కంబుల్ ముదంబందగన్

దుర్బలచిత్తుండవగు నిన్నింకన బ్రదుకనిచ్చితి నీని, లోకముల  
కపకాంక్షుఁ జేసినవాడనగుదును ఇదిగో! శక్తిని బ్రయోగించి నీ  
పాణిముల హించెదగక.

(అంత దొందరగా బృంద పోవేళింతును)

బృంద—(పరమేశ్వరుని పాదములపై బడి)

తే॥ ౧॥ శంకరాయ భక్తజన వ • శంకరాయ  
కంధరాయ మహానీల • క.ధరాయ  
పురనిశాచర కర్మ శ • పుహరాయ  
పార్వతీరమణాయ తు • భ్యనమోస్తు.

మి! నతనర్వామరశీర్ష నన్మృతనం • తాన బునన్ వేరి కాం  
తితతుల్ భానుని మించుతేజము న సం • దీపించుచుండెవ్వ. సం  
స్తుతనానాముః భక్త మానసగృహ • ప్రాపంబులగ దివ్యై  
సుతినిగాంచెను నట్టి నీవక్షములగ • గొల్తున్ సదాభక్తితోగ.

పరమేశ్వరా! నర్వాంతరాభానువర్తీ! పుణ్యమూర్తి! బుధ  
త్రాణలోలా! భవదీయ వాదారవిదప్రకాశము, భగేశ్వరుడవీ  
వ్రాతమును హరించు చందమున నమస్తపాపములను నశింపఁ

జేయును. అర్జున నేను నీచరణంబువేడుచుంటిని. నీవు కోపమున గన్ను దెరిచి చూచితివేని, యీత డెంతవాడు నా నాథుడు నద్గణమూర్తియని నేను చెప్ప సాహసింపను నా సాధ్వీత్యము దిలకించియైన నీతనిని రక్షించి నాకు బలిభిక్ష బెట్టుము.

తే గీ. అతని జన్మకుఁ గారణం • బసఘ నీవు

గావె ! నీకటాక్షంబున • గాదె యిట్టి

వైభవంబును బొందుచు • వరలుచుండె

దలచు టియ్యది ధర్మమే • లలితతేజ

(ప్రార్థనఁ జూచి) హే! జగజ్జననీ భవన్మహామహిమ నిలుంగ లేక, నీయెడల నకార్యము నేయనెంచిన నాప్రాణేశ్వరుని గాపాడుము. (జలంధరుని నమింపించి) నాథా ! ఇదియేమిసాహసము జగజ్జనని యగు నతీదేవిని బట్టసాహసించితివి ఒక్కసారి మహేశ్వరుఁడు కోపదృష్టితోఁ జూచెనేని, లోకములాగునా ? చాలఁ జాలు. సాహసము లోలుతజేసిన సాహసము చాలక, యే దేవాది దేవుని మహితకరుణఁ గాంచఁగోరి మునిందుఱు పరమనిష్ఠాగరిష్ఠులై తపనము నేయుచుండఁగో యిట్టి భగవంతుఁడగు నీలగభునితో గయ్యముగూడ నేయనెంచితివా ! నాకు వైధవ్యదుష్టాలంకారము గూర్చఁడలంచి యిట్టి సాహసోద్యోగమును బూసితవన్మతంచెదను. ప్రాణేశ్వరా ! ఇంకనైనఁ జేసిన యపరాధమును మన్నింపుమని యీ పురాణదంపతులను బ్రార్థింపుము.

జలంధరమణీ ! ఈ సమయంబుననీవిక్కడి కేలవచ్చితివి ? నాయుద్యమమున కేలభంగమొనరించెదవు ? రణమున కీపురహుఁడేగాదు. చతుర్దశభువనములను నొక్క పెట్టున నెత్తివచ్చినను వెనుదీయవారము గాను పొమ్ము.

పరబ్రహ్మ ! గరుడోహియగు నీతనికినాతోఁ గయ్యమొనర్చుట కిచ్చజనించినది కాబోలు రానిమ్ము మనీయ కోపాగ్నికింధన మగుఁగాక !

బృంద—కుమారభృత్కన్యకారమణా ! నన్ను జూచియైన నీవాగ్రహం  
బును విడువుము పుత్రుడవరాధ మొనర్చిన దంకి రక్షింపవల  
యును గదా ! ఈతడేమి నీతో గయ్యమొనగ్చుటమి !

నీ. భక్షింపవే లోక ! పరితాపముచు వాప

నాభీలకోలాహ ! లానలంబు

రక్షింపవే యార్త ! రక్షయచుచునీ చు

పదములు నేమిచు ! భక్తనమితి

శిక్షింపవే సుర ! శ్రేణికి సౌఖ్యంబు

నమరఁజేయగ ద్విపు ! రాసురులను

వీక్షింపవే శౌర్య ! విషవార్ధమై భన్మ

మైపోవునట్లు ర ! మాకుమారు

తే. గీ. నన్ను రక్షింప యింక న ! నాధనైన

బ్రతుకకలను గాన నాభర్తచేసి

నట్టి దుష్కార్యమొంచక ! యాత్మలోన

భక్తజనమానసోల్లాస ! పార్వతీశ.

నతి—(పరమేశ్వరునిఁజూచి)నాథా జలంధరుఁడునాయెడలదుష్కృత్యము  
నేయఁడలందినను, సాధ్వియగుబృందనుజూచియీతనిఁగరుణింపనగు.

పర—[బృందనుజూచి] బృందా ! విన్నుఁజూచి నీనాథురక్షించక దప్ప  
దయ్యె. (జలంధరునిఁజూచి) జలంధరా ! ఇట్టి యచివేక కార్యముల  
ఁక నెన్నడును నేయఁడలంపక యుండుము. బృందమంగళనూత్రిమే  
నేడునిన్నుఁ కాదినదని తలంపుము. పొమ్ము.

బృంద—ధన్యరాలనయితిని. పార్వలీ పరమేశ్వరులారా ! నిరంతర  
మును మీదివ్యనామసేవ నాప్పాదయంబునఁ బాదుకొని యుండు  
నట్లనుగ్రహింపుడు.

నతి—సాధ్వీ ? పోయిరమ్ము. శుభమగుగాఁ (పరమేశ్వరునిగాంచి)  
[పాణేశ్వరా ! ఇంకమనమరుగుదము.

(ఇరువురును నిష్క్రమింతురు.)

బృంద—నాథా! నేజెప్పిన మాటలు వినక పరమేశ్వరినిఁబట్టఁ దలంచి వచ్చితివి. పరమేశ్వరున కాగ్రహము పూర్తిగా వచ్చినచో నాగతి యేమగును? పాణిశ్యరా! ఇంకను నీచిత్తమునిట్టి యధర్మకార్యము లందుఁ బ్రవేశపెట్టుచు నాకుఁ జింతగూర్చక కరుణింపుము రమ్మ.

జలం—(తనలో) ఆనాడు మునిపత్నియగు చామతిని భంగము నేయఁదలంచ నడ్డుపడినది. నేడీ నలీదేవి విషయము గూడ నట్లే చేసినను. ఇది బ్రేదికియున్నంతవఱకు నాయుద్యమము లన్నిటికిని భంగమొదవుచునే యుండును. కావున నేమాయోపాయముననో దీనిని గడతేర్చవలయును. (ఆలోచించి) నరే! ఇందుకుమంచియు పాయమీ తోచినది ఈవర్వతముపైనున్న కిత్తిములఁ జూపుచు, నామూలకుఁ దోడ్కొనిపోయి దీనిపైనుండినముద్రమునఁబడునట్లు దోసివేసెదను (ఇరువురు నిష్క్రమింతురు)

రంగము. (2) కోండలపై జంభ యు - బృందయుఁ బ్రవేశము)

బృంద—నాథా! ఆలోచించుచుంటివేని!

జలం—(తనలో) చిత్తమున నున్న హింసమావధతయు బయలుపెట్టి రాదు. (ప్రకాశముగా) రమణీప్రకృతిసౌందర్యమునకదృశ్యతమందు చూచును. ఇటుఁజూచుము. చితి రక్షించుచు నిశ్చేదకాశ్చేదీ భ్రమదాభ్రతలోక్తుంగత్మంగంబు లెల్లన్నవో గంటినా? ఆకింద భాగమీక్షింపుము. ఘుఁగుఘుఁగు పరిమళించు నితాంతివాసంతికా మల్లికాదివల్లికామత్తల్లికల నల్లిబిల్లిగొని, మదనకదనంబున నద మదంబులగు త్రిదశఁటిపటపవటంబున కిప్పిరుత్నంబున బ్రాప్తిచిన సంకేత నదనంబులనం దనది పొదలెంత చిత్రిముగ నున్నవో

బృంద—నాథా! ఇటుజూచుము తమచక్కరినమునక విద్యాధరికాంక్షల మక్కువ బడజేయుచుఁ జూచిన యుగసంతతుఁ గాఱవైది వాని మాటిమాటి కక్షీణవక్ష విక్షేపంబులం నడంచుము

జంతువులు బులు బొడిచియు బరువచరణాగ్రములు నడచియు  
కరనఖరంబులజేరియు దీక్షింపి కినుకతో వివిధగతులజెలంగు బర్హి  
గణము లెట్లున్నవో !

జలం—సవాజ సాంద్ర్యమున కేమియసాటిరాదుకదా? ఆవసంబునగల  
మృగసంతతులపై నొకసారి స్పష్టైబడపుము.

సీ. గండభేరుండముల్ • గమరంతు లిడఁజూచి  
సత్వరంబుగ బాటు • శరభచయము  
శరభంబులేగెడి • చప్పుడు వినవచ్చి  
తరులచాటున దాగు • హరిగణంబు  
హంగణధ్వానంబు • నాలించి నిశ్చేష్ట  
త వహించి నెలచు మ • త్రగజనమితి  
మత్తజగంబుల • ముర్రంబు వీక్షించి  
కీఘ్రింబుగా బాటు • చిరుత గండ్లు  
తే! గీ! చిరుతగండుల చప్పుడు • చెవికిదగిలి  
చెంగు చెంగునదాటు • కురంగతతులు  
గలిగి మిగుల చిత్రంబుగా • జెనుచున్న  
సమృదావనిగంటి వా • యబ్జనేత్రి !

ఇంకను మనమామూలనుండి చూచినచో మఱింతచక్క గగాని  
పించును. రఘ్ను (ఇంచుక నడచుచున్నారు)

బృంద — (కిందకిఁజూచి) ఈ పర్యతాగ్రముననుండి సముద్రమునకై  
చూ? నచో గన్నులు తిరుగుచున్నట్లుండును.

జలం—తరుణీ! ప్రభాకరబింబము జలములయందెట్లు ప్రతిఫలించుచు  
న్నదో చూచితివా ?

బృంద—సముద్రమును జూచుచుండిను)

జలం—(కేసలో) ఇదియే సమ ము.

(బృందను సముద్రమున బడునట్లు దోయును.)

బృంద—హా ? (అనుచు సముద్రమున బడుచున్నది)

జలం—నేడలఁచిన బనియైనది. (నిష్క్రమించును.)

(తెరలేచును)

సముద్రము:—(బృంద జలములలో నటు నటు గొట్టుకొనుచు నుండఁగా నిష్టుమూర్తి . పోవేశించును.)

బృంద—(జలములందుండి) నారాయణ ! నారాయణ !

విష్ణు—(జలమునందున్న బృందనుజూచి తనలో) అక్కటా ! దురాత్ముడగు జలంధరుఁడీ బృందయెడల నెట్టి దుష్కృత్యమొనర్చినాఁడు ! నే నీప్రదీపము రక్షించెదగాక. (జలములలోదిగి) సాధ్వీమణి ! భయమందకుము. ఆర్తరక్షణుడనైన నేను నిన్ను రక్షించుచున్నాను. (బృందను దీసికొని యొడ్డునకు వచ్చును.)

బృంద—(విష్ణుమూర్తినిజూచి) శాశ్వతసౌఖ్యమునజనుటకై విధిచేరణమునినిందుఁబడిన నన్నిరక్షించితివేలమహాత్మా ! కరుణామయుండవైన నీ వెవ్వడవో యెఱుంగవచ్చునా !

విష్ణు—బృంద ! ఇంతలోనే మఱుచా !

తే. గీ. ఏను నీ హృదయంబున • నెపుడు సర్త  
సమ్మో నల్చుచు నుండున • జమ్ము తేవ  
నఖల భక్తు హృదయంబు • లంచునుండు  
నన్ను నెఱుఁగెనుంటివె నీవు • నాతిమిన్న.

బృంద—[తనలో] ఓహో ! ఈతఁడు శ్రీమన్నారాయణమూర్తి ఒకనారి యీ చుహానుభావు డు తిరిజగత్కల్యాణదమగుదర్శనము వాగొనంగి, మదీయగుణపరీక్షార్థమై నన్ను మోహించినట్లు నటించి



నాడు. భగవంతుడు భక్తజనమాననంబుల వనేక విధంబులఁ బరీ  
క్షించుచుండునుగా! (ప్ర)కాశముగా) అర్తరక్షామణీ! భవదీయ  
దివ్యమృగభవిగ్రహ మొకసారి దర్శించియుండియు, నేడజ్ఞానంబున  
బడి కనుగొనలేకపోయితిని. మన్నింపుము.

మ! కలనైనక నులభంబుగాదు భవదా • కారంబు దర్శింప, నా  
నలినప్రౌఢ్యవ ముఖ్య దేవతలకై • నక నేను మల్లోచనో  
త్పలముల్ ధన్యతగాదిమించగ భవ • డృఢాఢ్యితాస్యేందుమం  
డలి ఏక్షించితిఁ గ్రమ్మరన్ విమలపు • ణ్యంబెట్టిదో మూఢవా.

సముద్రమూనఁ ఒడిన నేను పాణిముల బాసియుంటినేని నీ  
సాన్నిధ్యమునుఁ జేరియుండునుగా! నన్నేల రక్షించితివి!

విష్ణు—భక్తరక్షణము వాయుద్యోగమేకదా! (తనలో) ఈమె జలం  
బునఁ బడుటకు గారణమిగిన నేమనిచిప్పునో! (ప్ర)కాశముగా)  
నారీమణీ! నీవీ జలగాఢిం బడుటకుఁ గారణమేమి?

బృంద—భగవంతు! నా పురాకృత ప్రార్థనను చెప్పటకంటె వేతే  
మియుఁ జెప్పజాలను

విష్ణు—పతి నిరాశరణమే కారణమని యూహించెదను.

బృంద—(మాటలాడక యూహకుఁడను.)

విష్ణు—నిరుత్తర మంగీకర సూచకమా!

బృంద—దేవా! ఇప్పుడీ యనవరగమైన సుగతియేల?

విష్ణు—బృందా! నీభక్తచేసిన యకృత్యముఁ నీవు చెప్పక దాదినచో  
నకుఁ దెలియదనుకొంటిగా?

బృంద—నకలాంతర్యామి వసు నీకుఁ దెలియని విషయమేమున్నది?

విష్ణు—నీయందెట్టి నిరాశరణభావము వహించిన పతినిఁ బట్టుకొని  
యేల ప్రాణిలాడెదవు? జగన్నియూపనుఁడవను నా యభీష్టము  
దీర్చి కుంభంబుల బడియతలంపవే.

బృంద—అశోకేశ్వరా ! నాహృదయ మిదివఱకే నీకుఁ దెలిసియున్నది  
ఇంకను నన్నీల పరీక్షించఁదలచెదవు

ఉ. దేవుఁడవైనఁగాని మఱి • దేవుని యబ్బువు నైనఁగాని నా  
భావ మధర్మమార్గమున • వర్తింపఁగ వేయుచు నీ  
వీధిః దెక్కఁబండులను • నేని పరీక్షఁగి శివవస్తువుల  
క్షీపతి భర్తృసేవ నతి • న్ సోలార్థము లిచ్చుగాదొకో

విష్ణు—పోనిమ్ము బ్రాణదానముచేసినందులకు నాకేమి యుప  
కారమునేయుదువు

బృంద—మహాత్మా ఉత్తమపురుషు లెప్పుడును నుపకార మొనర్చి  
ప్రత్యుపకారమును గోరరు భువనాధీశ్వరండ వగు నీకు నేను  
ప్రత్యుపకారము నేయఁజాలినదాననా ? నీపాదరచిందనేపై  
నిరంతరమునాచిత్తము దగిలియుండునట్లు మాత్రమనుగ్రహింపుము

విష్ణు—అట్లయిన నీవిప్పుడు నాయాజ్ఞలనుసంప్రము.

బృంద—అధర్మముగాని దెట్టిగార్యమునైనఁ జేసెదను

విష్ణు—నీవిప్పుడాబృందావసంబున నుండుము నీనాథుడు తనంతతాను  
నీకడకు గాగలను

బృంద—పతి పదసేవ చిత్తమునందుఁ జేసికొనుచు భగవదాజ్ఞ ననుస  
రించెదగాక !

(నిష్క్రమింతురు)

రంగము—(3) వైకుంఠము విష్ణుమందిరము ముందు...

ఇందుగ్గిడు గాలవుడు - ప్రవేశము.

ఇంద్ర—మునీంద్రా ! గాలవా ! జలంధరుడునేయు దుష్కృతములు  
నానాటికి హెచ్చుచున్నవిగాని తగ్గుటలేదు. ఇంక నెన్నాళ్ళోవికఁ  
బట్టగలము.

గాల—అతని దుష్కృత్యములన్నియు శ్రీమన్నారాయణుడు చూచు చుండియు నిట్లు శాంతి వహించియుండుటకుఁ గారణ మూహింప జాలకయున్నాను.

ఇందు—తాపసోత్తమా ! అడుగనిదే యమ్ముయైనను బెట్ట దను సామెత నెఱుంగవా ! (ఇంచుక యూరకుండి) ఇప్పుడు దానం గూర్చి యోచింపనేల భగవంతుడగు శ్రీహరికి జలంధరునిఁగూర్చి విన్నవితము. కరుణాసముద్భుండగు నాతండ్జెట్లు చేసినను నరే.

గాల—(ఎదుటఁజూచి) భగవంతుఁడు మండిరమున లేదాయేమి అయి ననునిట్లు బిలచి చూచెడగాక !

(ఎదుట జూచుచు)

సీ మామొరాలింపవు • మహనీయ పటపత్రీ

సీమపై నిద్రాకు • శరీనావొ

కరుణఁజూపింపవు • కమలాలయాదేవి

నెడ బాయ జాలక నెవఁగినావొ

కాపాడ నెంచవు • నీఁదంబులభక్తి

జంటిలచుఁ వారికి • జక్కినావొ

రక్షింపఁజూడ వే • రాక్షసాధమునైన

నాలమున నన్గూల్పు • నరగినావొ

తే. గీ. కాకియుండిన నారీతి • గల వడిత్తుఁ

దైజలంధర డొనరించు • పట్టి కూర

కార్యముల గొంచుచుండియు • గాననట్లు

సైదియుంటివి యిదియేమి • జలరహాక్ష

ఇందు—అడుగో శ్రీమన్నారాయణుడు. మనకుదర్శన మొసంగుట కిట్లువచ్చుచున్నాడు.

విష్ణుమూర్తి - పౌవేశించును.

ఇందు—(విష్ణుమూర్తినిఁజూచి) లక్ష్మీకళితా! పంధనమ ల్పించు చున్నాను.

విష్ణు—మహేంద్రునినకు శుభమగుఁగాక, (గాలపునిఁ జూచి) ముసేంద్రా! వందనములు ఇంచుకయూరకుండి మహేంద్రా! [గాలపునిఁగాంచి తాపసోత్తమా! ఈ యాననము లధిష్ఠింపుదు

(ఇద్దఱును నాసీను లగుదురు.)

విష్ణు—అమరలోక విభండగు నీవును దాపసోత్తముఁలగు నీగాల పుండును నేదియో యొక్కవిభుకార్యముండి యేతెందిరని తలంచెదను. నేమి మీయెడలఁ జేయవలసిన కారణమొద్ది!

గాల—ఇందిరారమణా! నర్వము నెఱింగియుండియు మాచే వినఁగోరి యడిగెదవు? జలంధరు దుష్కృత్యములలో నీవెఱుంగని వేము న్నవి!

నీ. ఆలింపవదియేల • యాశ్రమంబులఁజొచ్చి

సంయమిండుల్లఁబెట్టు • శ్రమలనెల్ల

అరయకుంటి వడేల • యజ్ఞనాటికలెల్ల

నేలమట్టముఁజేయు • నీచగుణము

జాలిబూసవడేల • సాహసంబుపలోక

మలనేచు దుర్మార్గ • ముఁదిలకించి

చవిఁజేర్చవదియేల • శ్రీహరి యనివేడు,

తాపన సతుల యా • ర్రారవంబు

తే. గీ. అన్నియును జూచుచుండియు • మిన్నకుంటి

వేలఁ ఆజలంధరుఁ దున్న • వేలఁ నీవు

గాక మాకు లోకములర • క్షకుఁ డెవండు ?

శ్రితజనావనశీల! ల • క్షీకశత్రు.

నారదుఁడు... (ప్ర)వేశించి విష్ణుమూర్తినిఁ జూచి నిజమే నిజమే? జలంధరుని దుష్కృత్యము లపారముగ నున్నవి.

తే. గీ. తనకుఁ జల్లియాననమైన • నలఁపకుండ

శంభురాణిఁ బట్టంగ • సాహసింది

యిట్టి కార్యరీతి చేసిన \* హీనునకును  
వరమునీందుల వత్తు లే \* పాటికారు  
గొప్పదాదల లోగొనఁ \* నొట్టుమీను  
నకుఁ గలప తెప్ప లరయ జం \* తికలు గావె

ఇందు—నారాయణ! ఆజలంధరుడు తాపసాశ్రమము లందుఁ బ్రవేశించి చేయుచున్న దుష్కృత్యముల వదింప నలవికాదు. ఈమధ్య తన దుండగములమధ్యలోకము పై నఁగూడ బ్రారంభించినాడు. అమర కాంతలనుగూడ బంధింప మొదలిడినాడు. ఒక్కడయ్యను సంగరమునకు నెనుదీయడు. పరాజితుఁడుగాడు.

గాల—తాపసాశ్రమముల ప్రవేశించి మునివత్తుల బల్కిని గొనిపోవు తరిగి మునుల కలకవోడము బృందసాధ్వీత్యమునకు భయమంది శపింపఁజాలకయున్నాడు. ఇంతకు మునుసాధ్వీయగు బృందయా తనికడ నున్నప్పుడు శక్తియున్నంత వఱకెట్టి యకార్యములుజరుగ కుండఁజేయుచుండెను. ఇప్పుడాసాధ్వీ దుర్మార్గుడగుజలంధరునిచే నముద్రీమునఁ ద్రోయుంబడి, నీచేరక్షింపఁ బడి బృందావనమునుండి నీయందెఱిగిత్తముఁజేర్చి, కూర్చుండునను దనపతి కెవ్వరివలననుహించి కలుగకుండునుగాక యని నిరంతరమహావ్రతయై యున్నది.

ఇందు—భగవంతు? ఇంక నీవా జలంధరునివిషయమైప్రేయత్నించక పోయిన సాధ్వీమణుల మానరక్షణమునకు మార్గములేకయుండును.

విష్ణు—మహేంద్ర! జలంధరుఁ దుష్కృత్యము లన్నియు నే నారయుచునేయుంటిని. బృంద మహాసాధ్వీ. ఆమె సాధ్వీత్యమున కొక్కింతయేని భంగము గలుగఁచో జలంధరుఁ డేనియుఁ బొందడు.

ఇందు—దేవా! నకలామరమునిజనార్థమై నీవీ కార్యభరమును బూనవలెను.

విష్ణు—(తనలో) ఇదియు నొకమేలే (ప్ర) శాశముగా) లోకహితార్థమై యుక్తార్థమునకుఁ గడంగెదనుగాక! (నరదునిఁజూచి) నారదా!

## చతుర్థాంకము :

ఈ విషయమున నీవుగూడ నాకుఁ గొంత సహాయము నేర్పవలసి యున్నది.

నార—భగవద్రాజు శిరమున దాల్చునుగదా?

విష్ణు—నీవరిగి జలంధరుని బరమేశ్వరునిపై యుద్ధమున కరుగఁ జేరే పింపుము.

ఇందు—ఇట్టి కార్యము లన్న నీ మహాత్మునకు సంతోషమే కదా !  
(ఇంచుక యూరకండి) దేవా ! ఇక నూ కాజ్ఞవిమ్ము.

విష్ణు—శుభమగుగాక !

(గాలపుడు - ఇందుడు - నారదుడు - నిష్క్రమింతురు)

విష్ణు—(శనలో) నేను జలంధరునివేషముతోడ బృందను జేరి వందించ వలయును. (అలోచించి) కానిమ్ము తుదకీయుద్యోగ మెట్లు పరిణ మించునో చూచెద.

(నిష్క్రమిండును)

ఇది చతుర్థాంకము.





# స తీ తు ల సి.

## పంచమాంకము.

రంగము—(బృందావనమున బృంద విచారముతోఁ బ్రవేశము)  
 బృంద—(తనలో) అహ! విచారాక్రాంతదిత్తులకు నిద్రరాదుగదా  
 అకటా! నాస్థితికేమని వగతును? నాకిట్టి గతి సంభవించునని కల  
 నైనఁ దలంచియుంటి నీ! నాప్రాణేశ్వరునకు సన్మార్గము నవలంబింపు  
 మని చెప్పటచేత నేనంత విరోధి నయితిని. లోకమాతయగు పార్వ  
 తిని బట్టుటకు సాహసించి, రుద్రుని కోపవ్యాసల కాహుతి యగు  
 టకు సంసిద్ధుడై యున్న యాతనిని రక్షించినందులకుఁ బ్రత్యుప  
 కారముగ నన్ను జలరాశిం బడదొచ్చెనుగదా! జలంధరు నుద్దే  
 శించి హానాథా!

నీ! పరకాంతగూడుట \* పాపమంచును దెల్పి,  
 తినిగాని మఱియేమి \* తెల్లపలేదు  
 మునివత్సులనుగాంచి \* మోహమందుట గూడ  
 దంటిని నింకేమి \* యవగలేదు  
 వరమునీందులైగాంచి \* పరిహాస మొనరింప,  
 వలదంటి నొండేమి \* పలుకలేదు  
 భవదీయ పదసేవ \* వాంఛింఁగి నటంచు,  
 వేడితి మఱియొద్ది \* వేడలేదు  
 తే! గీ! కటకటా నీకునై యంత \* కన్యపడెదు  
 సాధ్యునగు నాకు నీగతి \* స్వాంతమందు  
 దుఃఖమును గూర్చుటేగాక \* తోయరాసి  
 ద్రోచినాడ వేమందు నీ \* సుష్కూటిని.

అనాడు జలరాసియందు నీవు నన్ను ద్రోసివప్పుడు భగవంతుండగు శ్రీమన్నారాయణుడు నన్ను రక్షించియుండనిచో నాకీచారమే యుండదు. ఆమహాత్ముడు నన్నేల రక్షించెనా యని చింతించుచుంటిని. నాధా! మొన్న నారదుడు నాకడకరుడెంచిసీవానక్కచున్న దుష్కృత్యములఁ గూర్చి చెప్పిన విని నేనొకయు విచారించితిని. నేనేమి నేయుదును! ఇంక దేవత లందఱును నీపై నలిగి యేమి నేయుదురోకదా! నీవు నన్నుఁ జంపింను రక్షించినను నీవే నాకు గతియని తలంది మొన్న నాదుండగు దేవునివమరలోకమునికరిగి యుంటివనిచెప్పి నీకడకు రానున్న నన్ను వాంఛెను. ప్రాణేశ్వరా నీవు నన్నార్గవర్తనుడవై నీపదసేవ నాకీజన్మంబున నొనంగుదువా ఆభాగ్యము నేను నోచుకొనియుంటివా? (ఇంచుక యూరకుండి) నన్నుఁ జంపఁదలందిన నీవు నన్నుఁ గరుణితువా? నీచే నిగాక లింపఁ బడిన నేనెన్నాల్చింక యిట్లు బ్రదుకుదును? కాని, జీవించి యున్నంతవఱకు నాహృదయమున నీసేవయు, సమ్యక్సంతతయు మఱువకుండ నున్నంతవఱకు నీ కేవిధమయిన హానియు నెవరిపల నను గలుగకుండుగాక! (దిక్కులుఁజూచి) ఇంక నెప్పటికి దెల్ల వారు నోకదా! (ఆకాశమువంక జూచి)

మ. తనచేఁ బోషణ నేయఁగాబడెడు ప + దృశ్యేణిబాధింతు, నీ వని? భావించిదె వచ్చె నీవయికి నెం + దైనం జనంజెల్లు నీ కని, ప్రేమంబును బూని వార్తజలజా + తారాతికిన్ దెల్పవచ్చినచందంబున వేగుచుక్కయుండయిం + డెక బూర్వభాగంబునన్.  
(ఇటునటుఁజూచి శోధింకూత వినుట నటించి)

మ. ధరణిఁ జూడదీకాలబోధమున కా + ధారంబు మత్కంఠ గు న్వరమే యానుగదా మదుచ్చరిత శ + బ్దం బల్పమేయంచు దు ర్భరగర్వం బెఱిగించుభంగిబ్రియమా + రన్ గుక్కుటశ్రేణి భా న్వరలీల వడిగూయసాగు నదె వి + శ్వ(గామధామంబులగా.  
(ఆకాశము వంకజూచి) అదిగో తమ్మిచెలి యుదయాచలేంద్ర)



వల్కిశముమీద బ్రతుకూపర్య నమయింజ విడిచిపోయిన నిద్రో  
హమనునట్లు తూర్పుదిక్కున బాంకిమద్యతి జనిందినది. ఇంక నేను  
సూర్యోదయము గాక పూర్వమే శాలశృంగ్యముల నిర్వర్తించుకొని  
న్నానముఁజేసి భగవదారాధనయందు జిత్రమును ప్రవేశపెట్టెదను  
గాక (నిష్క్రమించుచు)

విష్ణుమూర్తి జలంధర రూపముతోఁ బ్రవేశించును.

విష్ణు—(తనలో) నారదుని ప్రేరేపణమున జలంధరుడు శివునితో  
యద్ధమున కరిగినాడు. ఇప్పుడు వారిరువురకును పోరు ఘోరమై  
యొందును, (అలోచించి) ఇంక నేనాలోచించనేల ? ఈవేషముతో  
బృంద తేరెదగాక ! తనభర్త దుర్భాగ్యుడయినను నాతని పద  
చింతనము హృదయమునందువిడువక నిరంతరమునాతనిక్షేమమునే  
గోరు పరమసాధ్యుని నెట్లు వంచింపగలనో తెలియరాదు.

(ఎదుటబాది) ఆదిగో బృంద

పే. గీ. జాగరాజుణిలోచనా • బ్రయులతోడ

దంతపదశోభితామలా • ధరయుతోడ

వికదులంటెడు మేలైన • కురులతోడ

నలగుబృంద మోమును జూడ • హర్ష మొడవె.

ఈమె యిప్పుడే స్నానమాచరించి భగవదారాధనయందుఁ  
జిత్రముజేప్పటకు దండుదు సూర్యోదయమునకు గాబోలు  
నెదురుచూచుచున్నది (పరికించి) ఆమె యిట్లేవచ్చుచున్నది. నేను  
నమ్ముదిగా నెదుటబడి నాయుద్యోగమున వర్తించెద. ఆహా

తే. గీ. అఖిలలోకాధినాథుడ • నైన నేనె

యొక్క యువదపై నమ్మోహ • నూనయిట్లు

దేవహితమును వంకపై • దెలివిమాలి

వద్దితిసి నీతలోదరికా • వంచనంబు

నేరకు జనము లీకార్యమీ • ధీంచినన్ను



నాపురాకృతకర్మము • నకు మనఁబు  
నందు నేమని వగతు నిట్టైతి నేను.

విష్ణు—(తనలో) ఇదియే మంచి సమయము. (తొండరగా బృందను సమీపించి)

మ! తరుణీ! నీయెడ నేను జేయు నపరా • ధం బెల్ల మున్నించి, న  
త్కరుణావర్షము నాపయిం గూసి, నీ • కాగింటిలోఁ జేర్చినా  
మెరుక మాన్పుము; బుద్ధివచ్చెను నుహ • విజ్ఞాన మబ్బెకనిరం  
తరముక శీర్షమనంద దాల్చెద భవ • ద్వాన్వీంబులక సుందరీ ?

చ! గతజల సేతుబంధమున • కైతిలపోయుట పాడిగాదు; దు  
ర్మతినయి నేను నిక బలుతె • ఁంగుల బాధలు పెట్టినాడ; నీ  
మతి నవియెల్లబోవిడిచి • మానిత నత్యవనాదరించి; యం  
చితగతి నేలకొమ్ము నర • నీరహపత్యవిశాలోచనా!

బృంద—(తనలో సంతోషముతో) ఆహా ! నేడెంతయు సుదినము.  
భగవదనుగ్రహమున నా నాధుఁడు నాయెడ గరుణ జనించి  
నది కులఁబు తానొకర్చిన యశ్రుత్వముఁకుఁ బశ్చాత్తాప మందు  
చున్నాడు తత్రి పఁజేవ నకుఁ భించుటంజేసి నేను కృతార్థు  
రాలనుఁ (ప్ర)కాశముగా) ప్రాణేశ్వర! ఎన్నొక్కరు నాయందు  
దయాపచ్చినది నన్నుఁ గరుణించుటకు శీఘ్రతదానను?

శౌ. రాకాచందు! నీరాకక్షన్ నిశ చకో • రంబట్లు చండాంకు శో  
భాకారంబునకున్ సరోజములుకీ • యత్యానతోనెట్లు నీ  
రాకక్షగోఁచు నన్నదాన నిట నన్ రక్షింపభావించి యా  
హా! కారుణ్యము బూసి వచ్చితివి ధన్యఁబయ్యె జన్మంబిలన్

న ధా! ఇప్పటికైన నా మందు గరుణగలిగినది. నీవునాయందు  
నిష్కరుఁడవహించి నీపది నేనను దూరముగఁ జేరిన నేను  
నీపాది నేవ హరచియుండలేదు. నాయెడల నీవు గినుకవహించి  
జలరాశిందోయ శ్రీమన్నామయణనియనుగ్రహమున బ్రదికితిని

తేకున్న నేనీపాటికి స్వర్గసౌఖ్యము ననుభవించుచునే యుండును-  
ఇంతకును నీచరణంబుల గొలిచి కృతార్థురాలనగుటకు గాబోలు  
బ్రీతికియంటిని.

విష్ణు—(తనలో) ఈమె నన్ను జలంధరునిగనే భావించినది. ఇంతవఱ  
కును నాప్రయత్న మనుకూలముగనేయున్నది. (ప్ర)కాశముగా)

ఉ. నీవు మహాపతివ్రతవు \* నిర్మలధర్మవివేకశీల స  
ద్భావము నీదుసామ్యు; జన \* వంశ్యను నిన్ను నేనెయ్యట్లు దు  
ర్భావముఁబూని హింసలకు \* బాలానరింపితి; వానినైగి; మో  
చావహది త్తమూని చరి \* తార్థునిజేయుము నుండరీమణి.

బృంద—మనోహరా ! నేను నీకగుణకు బ్రాత్రురాఁ జేగాని విరతికిఁ  
గానుఁ గడచినదానికి నీవుగాని నేనుగాని దిరింతిందనందువలనఁ  
బ్రయోజనములేదు. ఇక మనమా సంగతి మరిచిపోవలయును.

విష్ణు—

మ. జలబాహి ! భవదీయవాక్యములనే \* స్వాతంత్ర్యసంబంధకే  
పలుభంగుల నినుహించఁజెట్టితి బరా \* బ్రాతాక్షులం బట్టితిన్  
గలితోగ్రప్రధనంబులన్ విబుధుల \* గాఢించితిన్; చాపసా  
వలి బాధించితి వారిసన్నిధిఁ గటా \* బంధించి తత్పత్నులన్,  
ఇదియంతయు నట్లుండ, ముక్కంటిచే భస్మముగాకుండ నన్ను  
రక్షించిన మహాసాధ్వీశిరోమణివగు నిన్ను నముద్రమునఁ గూల  
పైచితిని. ఈపాపములన్నియు నన్నేవిధమనఁగట్టి కుడుపునోకదా!  
(విచారమునఁబించును.)

బృంద—మనోహరా ! పాపముఁగ్ని ఒత్పాల్తాపమునొందిన వారా  
పాపము ననుభవించరని యాశ్యలు చెప్పుదురు.

విష్ణు—భయాకలితఁ యైందఁకు నన్ను నీభుజ ప జరచున జిక్కించు  
కొని విడపుమాన్పము. (కొగలించుకొనుచున్నాఁడు.)

అయ్యో! జీవితేశ్వరా! గలిగించిన సంగతులఁ దలంచుకొని యేలనిచా  
రించెదవత్తు?

తే. గీ. నీపరివ్వంగ సౌఖ్యములు \* నిక్కముగను  
వర్ణనము నేయఁ గవికై ప \* వశముగాద  
టంచు, బలుగంగ వగుఁగాదె \* యట్టియెడల  
పదము లుండు నాకుఁగ్గి \* బద్ధనయన.

(జలంధరుని శరము పాముండుఁ బడును.)

బృంద—[తొందరగా విష్ణుమూర్తిచేయి విడిచిచుకొని జలంధరుని  
శరముజూచి] హా! ఇదియేమి? (మూర్ఛిల్లును)

(విష్ణుమూర్తి నిజరూపము ధరించి నిలుచును.)

విష్ణు—(తనలో) ఈవ్యాపారము తుద కేమగునోకదా.

బృంద—(విష్ణుమూర్తినిజూచి) హా! కపటనాటక మాక్రిధారి! ఎంత  
మోసముజేసితివి! (భర్తశరముచు బట్టుకొని) హా! ప్రాణేశ్వరా!  
నీవీప్రపంచమును విడిచిపోయితివా?

జీ. అయ్యయ్య జీవితేశ, లుటు \* లైతివె యిందుల కేమిసేతు, నా  
కెయ్యది యింకదిక్కు మఱి \* యెవ్వనివేడుదు రక్షిసిక్తమై  
యియ్యెడ నీశరం బకట \* యాదిక బొందఁగ గాంచియుండియున్  
వ్రోయుట గాక యుంటి లల \* నల్ కఠినాత్మలు గాక యారయన్  
హా మనోహరా! నాయెడల నీవు : మృదురావహించి నన్ను బాసి  
నను, నీపద నేవయె తేయుచు, నాసుమంగలత కేవిధమాగు భంగము  
రాదుకదాయని తలంచితిని. వంచకడైన హరి భవదీయాకృతిఁ  
దాల్చి నచ్చట యెఱుంగగ నీవేయని భావించి నీపదదాన్యము  
లభించెఁగదాయని యెంతయూ సంకోపించితిని. అక్కటా!  
నీకట్టి దుర్దశ గలిగించిన దెవ్వరోకదా!

విష్ణు—రగామున ముక్కంటిని దాకటచే నీగతి బొందెను

బృంద—(భర్తను ద్వేషించి) ఉవిశేషరా ! ఇంక నేనెంత విచారించిన నేమి ప్రయోజనము ?

నీ, విశ్వరమిచ్చిన \* హరుడాది దేవతల్  
భవదీయ చరణసే \* వకు లటంచు  
నీ యశ్రుతములకు \* నిత్యంబు భయమందు  
తాపసేంద్రులు పాలి \* కాపులందు  
సాధ్వీశిరోఽంబుర్ \* సంయమింపుల పడం  
తులు వెలనతులతో \* దుబ్బులంచు  
భారతీహధశ్చ \* పాలబ్ధ విక్రమ,  
శౌర్యబలములు కా \* శ్వత మటంచు

తే. గీ. గర్వమును బూని యట్లు లో \* కములయందు  
మిన్ను మన్ను నెఱుంగక \* మేనుమఱచి  
తిరిగినందుకు, బాపమీ \* కరణి నిన్ను  
గట్టి కుడిపెను తప్పనే \* కర్మఫలము.

నీ, నిరతంబు దేవతల్ \* నిఖిలమానవులకు  
బూజార్హులను బుద్ధి \* బూసలేక  
యెచట ధర్మంబుండు \* నచటనే నయముండు  
ననెడి వాక్యంబును \* నరయలేక  
తాపసోత్తముల నం \* తాపింపజేయుట  
యే నాశనం బని \* మొంచలేక  
సాధ్వీమణి శిర \* స్కారమే వంశంబు  
గడలేచ్చననుమాట \* గాంచలేక

తే. గీ. గర్వమునఁ జరించినందుకుఁ \* గలుమ మిట్లు  
బండి కారణంబయ్యెధవ \* స్మృతికిని  
నిందు కేమని వగతును \* నేని దిక్కు  
నీవు లేనట్టి యీ బ్రదు \* కేలనాకు

నీ. పరవశీ శంగమ \* వాంఛయొక్కటి చాలు,  
 సత్కులంబెల్ల ధ్వం \* సంబునేయ  
 సంయమిశ్వరతిర \* స్కార మొక్కటి చాలు,  
 సకలభాగ్యముల నా \* శనము నేను  
 సాధుజనసమితి \* సంతాప మొక్కటిచాలు,  
 కలితపుణ్యము లదు \* గంటఁజేయ  
 దేవదూషణ దుగు \* జ్ఞేశ మొక్కటిచాలు,  
 నిమిషంబు లోపల \* నీనునేయ

తే. గీ. సక్కటా యివియన్ని నీ \* యందు సమరి  
 యాండుటంజేసి యిట్టిచే \* టొంద నయ్యె  
 వగచి నందున కేమిలా \* భంబుగలుగు  
 కర్మఫల మిట్లు నిన్నును \* గట్టికుడిచె-

ప్రాణేశ్వరా! నేనింక కోశముమాని ధైర్యచిత్తనై నిన్ననున  
 రింది కృతార్థుల నయ్యెదగాక ! (విష్ణుమూర్తినిఁజూచి) శ్రీహరి  
 నీవు నన్నిట్లు వందించెదవని కలనైన దలంచి యుండలేదు- నా  
 చిత్తవృత్తి నెఱిగి యుండియు నెట్టి యకార్యమున కేల యుద్యో  
 గించితివి ? ఇదియూ నీ ధర్మరక్షణము !

చం! అనిశము దీనసంతతిని \* నారసి వారల శోరైఁదీర్చుచు  
 మనుచుటా; దుష్టదైత్యుల ర \* ణంబున శౌర్యమునకవధించుచు  
 ఘనమణి దేవతాతనిఁ \* గాచు; యొక్కట యిట్లుసాధ్యునై  
 న ననుఁ గుయొక్తి మానవార \* ణం బొనరింపగ నెంచుటోహరి.

దీనివలన శ్రీహరి- పరాంగనాహరణమానసుఁ డని వచ్చునిండ  
 కన్న, మఱియొక లాభ మేమి యుండఁ దలంచితివి ?

విష్ణు—నారీమణి! నిఖిలజగజ్జగీయమానంబగు భవదీయ సౌందర్యము  
 నకుఁ జిక్కిరి నను సంగతి నీవెఱింగి యుంటివి. ఆది యట్లుంచుము  
 పశ్చిమతి మీకార్యము నిఖిలామరమునిజనార్థమై నాచే చేయుఁ  
 బడినది, తాపనపత్నుల బలిమింబట్టుచు, దాపసులకు సంతాపము

గలుగఁజేయుచుఁ దేవతలకుఁగూడ బాధగలిగించుచున్న నీ నాథు  
డింతవరకును నీ సాధ్వీత్వమువలన నేకీషును బొందకయ్యాన్నవాడు.

తే. గీ. చావ? నీ మది నొక్కింత \* చంచలము

గలుగఁజేసితి నేని ము \* క్కంటివలన

నాలమున నీదు నాధుండు \* గూలుననుచు

నిట్టిమాయఁ బన్నితి దేవ \* హితము కొరకు

గిడుక నొందకు న్నాచైన \* గీరవాణి

జగద్ధితార్థమై ననొనర్చిన యాకార్యమునిండ్రముగాకయుండుగాక  
సాధ్వీమణి! వగు నీయశమున కావంతయుఁ గళంకముండకుండు  
గాక! నాకు నీయందుఁ బ్రీతియుండుటంజేసి నీవఖలలోకంబుచేఁ  
బూజింపఁబడెదవుగాక?

బృంద—మూధవా! పరాంగనల పందించుటయేనా నీవు దేవహితము  
కొఱకు నేయకార్యము! ఇదియేనా! నీధర్మసంధత! ఇదియేనా నీ  
భక్తరక్షణము! నాభర్తృమృతికేదుఃఖంతురా! నీనొనర్చిన యకార్య  
మునకే వగతునా? ఎట్టి దుష్కార్యముజేయుటకు సాహసిందితివి  
సాధ్వీయనియొక్కింతయైనదలంపవైతివికదా; దేవహితార్థమైపరాంగ  
నలమానభంగమొనరింప దలంతువుగా! హా! ఏమి! నీభువనపరిపాలన  
దక్షత! నీకీ యాధిపత్యములభించుట యంధ్యంబులందుండు కర్దము  
నకు పటేరాద్రివాసము లభించునట్లును, బాహణముల మిక్కిలి  
పారావతమునకు రత్నరాశి లభించినచందమునను, గ్రామతటాకాం  
తరంబున వర్తించు కొంగకు మానవసహోవర పహారి మమరిన  
మాడ్కి, ముఱుగుడుబొందులఁగినుజుంబుకంబునకుమత్రనామజము  
తలమెడడు జేకూరినకరణిని నున్నది. (కొపముతో) సాధ్వీనగు  
నామొడల నట్టి యకార్యమాచరించి, మదీయాగ్రహంబునకుఁ  
బ్రాత్రుండవైతివి. జాజ్వల్యమానదాపశ్వల లశ్రీమంబుగ హరింప  
వచ్చును. కఠినసంజ్వర ధుర్యకాకోలగుభీకణునింగవచ్చును. నానా  
జగజ్జలనాశనప్రక్రియోపరల మృత్యువులో నైనను బె



వచ్చును. యమదో! ప్రకాండదీప్తవృందంబు నైనను విలువ,  
వచ్చును. కాని సాధ్వీమణుల కాగ్రహము గలిగించి తపీషణకావ  
వాక్యాగ్నిజ్వాలలందు బడకుండు నెవ్వరును దప్పించుకొనకాలరు-  
విష్ణు—(తనలో) ఈమె నాకు కాపమిచ్చునాయేమి?

మ విరిబోడి! యిటు లాగ్రహింప నగునే + బృందారకుర వేడఃసీ  
కరణింశేసితి వాక్య హితముగా + గర్ దీనిచే సీమనో  
హరఃడిల్లెన్ విను మెందునొక్కనికి గీ + డైననలభించుకా మటా  
క్కరికిన్ మేలిది నీవెఱుంగవొకా లో + కంబందు నీచూర్ణముల్.

బృంద—ముగందా? అవక్తవాక్యంబులచే నేల సమర్థింపఁజూపెదవు  
నాకుఁ బలివియోగముంగూర్చి దుఃఖ మొనవించినందులకు నీవు  
దీనికి దగినఫల మనుభవించకపోవుదువా? ధర్మముదప్పించిన  
పిదప నీవు భగవంతుడనైనసేమి? మతెవ్వరైనసేమి! ధర్మసంరక్ష  
ణార్థమై మానవతులను భంగమొనరింప దలచుట యీ నీగుణము !  
సాధ్వీమణుల కాగ్రహమొనరెనేని, వారించుట కెవ్వరుజాలుదురు  
నిశ్చయమైనసాధ్వీ కాగ్రహం బొదవెనేనియొక్క పెట్టుననమస్తజగ  
త్ప్రళయమ సంభవించునట్లు జేయగలుగుననితలంపుము నీహసర్పిన  
యాకార్యము నావృద్ధయమును దహించునేయుచున్నదికానిమ్మ  
ఇందుకుఁ బ్రతిఫలముగా నీవు సామాణంబవై యుండుము

విష్ణు—హా! హతోస్మి (రాయిగా మారును)

బృంద—(దేవతల నుద్దేశించి) ఓ యిందా? దేవతలారా! రణమున  
మదీయనాధుని గెలువఁజాలక యిట్టికపటము పన్నికలువంబాడిం  
పడలచి శ్రీహరిని నాకడకు బంపిన దుష్టచిత్తులగు మిమ్ము నీరుగ  
జేసినను నాకోపము చల్లారదు. మాధవుని నొకవేషధారిగఁ జేసి  
యిహంచననాటకమొ బ్రేరేపించ సాహసించితిరి.

(ఇంద్రుడు బ్రహ్మతో ప్రవేశించును)

ఇంద్ర—(బృం ను గంట) సాధ్వీమణి! మన్నింపుము దేవతల  
యెడల : ట్టిహసమును నేయవలదు

బ్రహ్మ—(రహస్యము గా) మహేంద్రా! రోషావేశంబున నీసాధ్యులగు  
తక్కువయగు ముకుందుని బాహుళ్యముగా జేసినది. మనము నమ్మ  
దిగా నీమెను బ్రసన్నురాలుగఁ జేసికొనవలయును. లేకున్న యర్థ  
సంతాప వీడితయగు నీమె యేమి చేసిననుజేయగలదు.

ఇందు—(బృందనుజూచి)

నీ. వసియింపు మంచును ♦ వక్షంబుఁ చ్చిన,  
పతివీడి యంగండు ♦ బరగులయ్య  
యర్థకరీరంబు ♦ హరుఁడియఁ; నాడక,  
చండియై చరియించు ♦ శైలతనఁరూ  
మొగమునందుంచినన్ ♦ మగనిని వీక్షి రో,  
వజ్రనన్నిధి నుండు ♦ చాన వాణి  
నెత్తినక్కించుకొ ♦ నిన నాథు విడనాడి,  
పంకము న బొడలు ♦ వనితగంగ  
తే. గీ. నీకు సాటి రారంచును ♦ నిక్కిముగను  
జాటి చెప్పెద వేయేల! ♦ సాధ్యు నీదు  
దివ్యమహిమఁబు గనులకుఁ ♦ వెల్లమయ్యె  
వారిని శిలక గ గంఁ ♦ యలనావు

బృంద—(ఇంద్రునిఁజూచి) ఏమి నీ నక్కవనయము. అందన జాట్టును  
నందకన్న గాళ్ళును ఒట్టుట యను న మెతి నీయంగు నిజమగుచు  
న్నది. భగవంతుడగు లక్ష్మీశత్రుని నన్ను వంచుదురుదో  
గమున వర్తించనీవే ప్రేరేపించి న దీయ శాపమునకు బాత్రు  
డగు నట్లు జేసితివి. తాఁ జెడిన కోడి వంబెల్లఁ జెటిచెనన్నిట్లు  
మొదటనుండియుఁ బరాంగనల న లించు చూయోచ యధురంధ  
రుఁడవగు నీవిట్టి యవదేశములనే యొకలక గూడ జేయు  
చుండువు.

ఉ. మూరని బాహుళి భి ♦ న నము కోర్కె గామకుక్కుటా  
కారముఁ బూని కూడినది ♦ గౌతన పత్నికి బాదులీలక

కారుడవై దురంతమగు శాపమునంది నహవ్రాహ్మణిని  
భారము మేనిపైఁ గనిన • పావరతుండవు నీవు గావునో.

మ. కకుబంతాధిప దివ్యరత్నమకుటా • గ్రస్థాపనీ భూత భీ  
తికరోద్దీపితశాసనుఁడవు మహా • ధీరుఁడవై యుండి జం  
కక సాపంబున క్రింతయేని గమలా • శాంతున్ ననుండేరి వం  
చనమున్ జేయమటంచుఁబిలిపి; దు • స్తాత్ముండవీవారయన్.

ఇందు—(తనలో) నే నేమియుఁజెప్పక పూర్వమే యీమె నన్ను  
నిందించుచున్నది ఇంతటితో నూరుకొనునో లేక, నన్నుగూడ  
శాపతవునిఁ జేయునో.

బ్రహ్మ—(బృందనుజూచి) సాధ్వీమణి! ఆగ్రహింపక నా పలుకు  
లాలింపుము. నీకు దెలియని ధర్మమెందును లేదు. పుండరీకాక్షు  
డిట్టి కార్యమును తాపనజనంతాప నివారణార్థమై చేసి  
నను సంగతి నీ వెఱుంగవు. విరంశరమును మాధవుని చిత్త  
మున నేవించు నీవే యద్దేనాదిదేవుని నీలీల శపింపనగ నా! ఆతఁడు  
లేకున్న జగముల గతి యేమగు?

బృంద—దేవా! భారతీరమణా! అధర్మోద్యోగమున బ్రేవేశించి నా  
భర్తృమృతికి గారణమై నాకు వైధవ్య మొదలించినపుడు నా  
కీ జగములతో నేను పనియున్నది ఎవకు తృప్తుకొన్న గోతిలో  
వారేపడుదురు నాధ్వినగు వన్నవంచింప దలంచి మధునూదనం  
డట్లు శాపము నందె దీని కెన్నికేమి నేయుదురు.

(లక్ష్మీదేవి—ప్రేవేశము)

లక్ష్మీ—(తనలో) బృందకడకు వచ్చు నాధుని సీట్టి కార్యము నేయ  
వలదని యెఱతజెప్పినను ఏనక వచ్చి తుదకు సాధ్వీమణియగు  
నామె శాపంబునకు బాలయ్యెన. అక్కటా! ఇప్పుడు నే నేమి  
నేయుదు! (పఁకిం) బ్రహ్మాద్యాయులుగూడ భయమందియోమెతో

## చీంట్ల మాంకము.

సంభాషించుచుండ యున్నవిధము తోచుచున్నది. ఇంక నేనే యామెను వేడుకొందుగాక, (బృందనువహించును.)  
 బృంద—చేసి! పద్మావతి! భగవంతుని యెడల నేను మహాపరాధ మొనర్చితిని నన్ను మన్నింపవలయును.

లక్ష్మి—బృందా! నీవు సాధ్యవి. సాధ్యలోకతిరస్కారమువలన నా నాథుఁ డట్లయ్యెను! జరిగినదానింగూర్చి తలంపక, నా యందు గడుకాంతరంగవై పరిశిష్ట బెట్టుము. శ్రీహరి లేనివైకుంఠంబున నే నెట్లుండును! అది యట్లుండ నకంజగంబులును సంతాపసాగ రంబున మునుంగును.

బృంద—అమ్మా

చ. వనజభవాది దేవగణ • వందితుఁడీ హరియాటఁ దత్పదా  
 ర్చనమునకంటె నెందు నిత • రంబగు కృత్య మదీప్తితోపసా  
 ధనమదిలేదు నిక్క మిది • తల్లి! నమస్త మెఱింగియుండియున్  
 వనజదళాక్షు నీగతి నా • నర్చితి జేర్చితి నీకు దుఃఖమున్.

జననీ! నామూలమున నీకుఁగాని జగములకుఁగాని సంతాప మొదవనల! నాభర్తశిరముతో నన్నింబ్రవేళించెదగాక! అంతట నీ ప్రాణేశ్వరుండు నిజహాపముధరించును. (బ్రహ్మాంద్రాదులనుజూచి)  
 పితామహమహేంద్రులార! నే నసలప్రవేశ మొనర్చుటకు దగిన యత్నము గావింపుడు.

(బ్రహ్మాంద్రాదులు - నిష్క్రమింతురు)

బృంద—(లక్ష్మిచేరి జూచి) జననీ! నాకన్యుజ్ఞనొనఁగము. సాధ్వీ మణులకు భర్తయే దైవము కావున నేను పతిమార్గము ననుసరించుచుంటిని.

లక్ష్మి—సాధ్వీ! సాధ్యులమని గర్వించు నారీమణులను దలలెత్తకుండ చేసి, నన్నును నగజాత భారతినిగూడ మించిన నీ పవిత్రచరి

## న త తు ల సీ .

త్రము, మహామహిమయుననమానము. అమ్మా! సాధ్వీకిఁబలిభక్తి  
మించిన పుణ్యముకంటెఁ బ్రపంచమున మరియొందులేదు. 'సాధ్వీ  
ప్రభావమునకు సాటియైనదిలేదు. తల్లీ! నీ చరిత్రము నారీమణుల  
కల్లరకును నాదర్శకమగు గాక!

బృందః—(ప్రాసాదమైయున్న విష్ణుమూర్తిగూర్చి కరములు జోడ్చి)

సీ అఖిలజగన్ని • యామకుండవయిన,

మాధవా! నీచివ్య • మహిమలెన్న

భారతీవల్కిలన • వశముగా, దట్టిచో,

నజ్జనురాలనే • ననగ నంత

ప్రాణుల వేడ్కతోఁ • బాత్రుగాఁ జేసి,

జగమునురంగ దే • శంబునందు

నాటలాడించుచు • నలరు మహానుభా

పుడవైవ సిన్ను నం • పూర్ణకోప,

మున నట్లు శిలగఁ గ • మ్మని పల్కినంతన;

బృంద సాధ్వీయనేః • చేరుఁ జగతి

నిలువంగఁగాఁజోయ • శిలయాపు నీవిధి

గరిమఁగైకొంటివి • గాఁకయున్న

లోకేశ్వరఁడవైన • నీకు నే కాపలు ?

నొనఁగు శ్రమి - యని నీ • వొందు శ్రమి

తే. గీ. ఏ నలమున జొచ్చెద • నీవు తొంటి

దివ్యదూపంబు ధరియింది • తేజశ్శిల

నఖిలజగముల నేఁచు • నలరు మింక

నాథుజనరక్ష ! శ్రీవత్స • శలరుహాత్మ !

లక్ష్మి—అహా! ఈమెచరిత్రము సర్వజగద్వినుతికి బాత్రమైనది.

(ఎడటజూచి) అదిగో! బృందనాథునిశిరం బగ్నిం బడవైది తాను

గూడనందు బ్రవేశి నది.

శిల—(విష్ణురూపముగా మారును.)

## పంచమాంకము.

విష్ణు—బృందా ! బృందా !

లక్ష్మి—ప్రాణేశ్వరా ! ఏమిది ?

విష్ణు—బృంద యెక్కడ ? బృంద యెక్కడ ?

లక్ష్మి—అదిగో! శృణానమనగతిం న నాభుతోవగ్నింబ్రవేందినది

విష్ణు—(ఎదుటజూచి) హా! బృందా ! బృందా !

(నిష్క్రమించును)

లక్ష్మి—అక్కటా! బృందపై నీ మహానుభావున యీ పరితాపమేమి? నేనరిగి, నెమ్మదిగా నాభుని వైశుంతమునకు దోడ్కొని పోయెడగాక!

(నిష్క్రమించును)

ఇది పంచమాంకము.





# స తీ తు ల సి .

## ష ష్టాంక ము .

(కైలాసమున సతీదేవియు, ఇందుగ్గిడు, బ్రహ్మయుఁ బ్రవేశము)  
 సతి—(బ్రహ్మాదులనుజూచి) బ్రహ్మాదుగ్గిలారా !  
 కా. పాతఁకాలనితాంతధూవరశని + పాయంబులై మీముఖా  
 బ్జాతంబుల్ కళకాటియున్న గతి గ + వృట్టె ననుజూడ నీ  
 భాతిన్ రాబనియేమి? యంతటిమహా + వైశ్ణవ్యసంప్రాప్తి యే  
 రీతింగల్గెను మీకుదెల్పుడు ధృతి + శ్రీచిత్తరుల్ బూసుచు.  
 ఇంద్రుడు—జగజ్జనని వగు నీకు దెలియని విషయమున్నదా? వరమే  
 శ్వరునిచే ఖండింపఁబడిన జలంధరుని శిరముతో సాధ్వీయగు  
 బృంద యగ్నింబ్రవేశించినంతనే నామె కావమునఁ బాపమునైన  
 శ్రీహరి నిజరూపమును బొంది బృందకై పరితపించుచు శృకావ  
 మున విహరించుచున్నాడు.  
 బ్రహ్మ—దేవీ! శతకోటిదివకర వ్రతకోటిదురవలోకోత్తేజ తేజస్వయా  
 ర్జితంబును, చంద్రమూర్త్య తారాసంకటకర ప్రాసాదసాధవార్మ్య  
 ప్రజంబును, నకల దిగ్గదిత గేహవ్యాహనిరూప్యవ్రామణిష్ఠుణీకారి  
 తాంబరతలంబును, శోక మోహక్షుత్పిపాసాజరామృత్యువర్జిత ప్రాణి  
 గణంబును, నగువైకంఠమును శ్రీహరి లేక పోవుటంజేసి కడుజెన్నుఁ  
 దటిగినది. ఇందిరాదేవి సంతాప చిత్తమై యున్నది. కావునఁ  
 గరుణఁబూని పద్మాలయామనోహరుఁడు వైకుంఠమును ప్రవేశించు  
 మార్గము నిరసి, లోకసంతాపమును బాపుము.

## ప ణీ ం క ము.

నతి—తే! గీ! ఆఖండేవాది దేవుడై • యలగ నాల్  
 డొక్కయవిదక్షై తావంబు • నొందుటలు  
 యిమ్మహాత్ముని మహిమంబు • లగయగాను  
 నేర్పికెనను శక్యమే • యెందిచూడ

బ్రహ్మాంధులారా, నేనొకవిధమున బీజమునొసంగెదను. ఇట్లే  
 మీరు లక్ష్మీ సంతృప్తులయొద్ద కూడ గ్రహించి భగవంతుడగు  
 శ్రీహరియొన్న బృంద శ్రవణవాటికయందు నాటుదు. నావలన  
 గ్రహింపబడి మీరే నాట బడు బీజము బృందప్రతిరూపమై కలుసి  
 యనుచేర బలగి విష్ణునిమోసా పరితాపము జోగొట్టును.

ఇందు—మహాప్రసాదము

పార్వ—ఇదిగో? (బీజమునిచ్చును.)

ఇందు—అంబా! ఇట్లే లక్ష్మీసరస్వతులవలనగూడఁ గ్రహించెదము

బ్రహ్మ—దాక్షాయణీ! ఇక మేము పోయివచ్చెదము

[ తె ర వా లు ను ]

రంగము (2) (శ్రవణభూమి!—ప్రవేశము-విష్ణుమూర్తి—)

విష్ణు—(ఇటునటుఁజూచుచు;) ఆహా! శుష్కపలాశ కాగణితకంకకోష్ఠ  
 గృధ్రాఘృణితభావంబును, నుత్క రీకృతశిరోజుత ప్రతాపంబును  
 దుర్లంధనిదానంబును, నగునీశ్రవణసంబంధ భయంకరముగనున్నది.  
 ఇందు విహరించుట కాపార్వతీనాథునకే తగియున్నది. బృంద  
 నుద్దేశించి) హా! బృందా! నీపై మోహము నన్నెంతకుదెచ్చినది.  
 శతసహస్రాహస్కరోజ్వలమై విద్యుల్లతి కావదాతవివిధోద్యమైజ  
 యంతియతడై, వేధః, కధరధిష్ఠప్రముఖ దేవాగ్రేసరో వాసికింబై  
 యొప్పు పైకుంతమున నుండు నేను నీపై బరితాపముననిట్లు భూత  
 ప్రేతపితృచ ధాకినీగణంబులకు విహారభూమి యగు నీ ప్రేతభూమి  
 యిందుఁ జరించుచుంటినిగదా !



## ప తి తు ల నీ.

తే. పుటాడి. కరక్కం • పూర్ణకళి  
 వైలంబెట్టు నీమఱ • పద్మమటుల  
 వకట యగ్నిలోవేల్పుట • కాత్మయెట్లు  
 శమ్మరించెనుతోచదు • సారసాక్షి.

చ. లలితమృగాలపల్లవ విలాసము మించెను కావలవల్లి యు  
 జ్వల దనలంబువో నిడగ • స్వాంతము సమ్మరిబూనె నెట్లు హా  
 జలజముళిమణి | భవన • జాలము లన్నియు వేడ్కఁగుక్షిలో  
 పల నిడుకొన్న నాకె బలు • వంత ఘటించగజాలునెంతయున్

తే. గీ. నేల నొక్కింత నడచిన • నెలత యరుణ  
 కాంతివహించు భవదీయ • చరణకమల  
 యుగ్మ మగ్నితోఁ గాలుచు • నుండఁజూచి  
 యోర్పియుంటిని దుఃఖంబుఁ • జేర్చిమదిని.

సాధ్యమైన నీయశశ్చంద్రికలు చతుర్దశభవనములయందును గాయ  
 జేసికొంటివి నాచిత్తమున సంతాపము నాటితివి.

(బ్రహ్మయు-నిందు)డు-ప్రవేశింతురు.)

ఇందు—(బ్రహ్మను జూచి) దేవా! భారతీరమణా! శ్రీహరి స్థి  
 యేరితిని నన్నదో చూచితివా:

బ్రహ్మ—ఈమహాత్మునిదర్శించి సంభాషితముగాక (విష్ణుమూర్తిఁ  
 పమిపించి)

సీ. అలవికంతనగరి నలగు చుండెడు నీవు  
 ప్రేతభూమిని విహ • రించుటేమి  
 సన్మనుల్ భజియింప • వంతసించెడు నీవు  
 భూత భజనచేర • బాలుచుటేమి  
 ఘణిరాజశయ్యపె • బవ్వలించెడు నీవు  
 వల్లకాటిని నిట్లు • బండుటేమి

భక్తుల దుఃఖంబు ♦ బాపుచుండెడు నీవు  
భూరి దుఃఖాల్పిలో ♦ మునుగుఁటేమి

తే. గీ. జలజవాసినీ రాణియై ♦ యలరుచుండ  
బృందకై పరితాపంబు ♦ బొందు లేమి  
రఘు వేగ వైకుంఠపు ♦ రమ్మ జేర  
కమలదళనేత్ర! నన్నును ♦ గన్నతండ్రి.

ఇంద్రు—

నీ. జలజాలయాదేవి ♦ నతి పద్మజాఁడు పట్టి  
భారతిగొడ; లీ ♦ శ్వరుఁడు హీతుడు  
ఫణిభోజనుఁడు తేజి ♦ ఫణిరాజ తల్పంబు  
పందిజనములు తా ♦ పనగణంబు  
కామోదకీనంద ♦ కనుదర్శనంబులా,  
యుధముల ఘనశంఖ ♦ మొత్తుబూర  
యమర సంతతిసేవ ♦ కావలి నేత్రిముల్  
సోమభాస్కరులు: కొ - స్తుభము భూష

తే. గీ. గం; బజాండంబు మేను? సం ♦ ద్రింబు గృహము  
భక్తదిత్తంబులు: హార ♦ వనము; లిట్లు  
తెలఁగుచుండిన నీవాక్క ♦ కలికి కొఱకు  
దాపడుండుట మిగుల చో ♦ ద్యంబు గాఢె.

దేవా! నీకై రమాదేవి మిగుల తెంగఁగొని నీవులేకుంటచే  
వైకుంఠంబుఁ బ్రేవేళింపకయన్నది. సత్వరముగా విచ్చేసి మాకందఱ  
కును ముదంబుఁ గొల్పుము.

బ్రహ్మ—తండ్రి బృందకై యింకఁ బరితాపము విడువుము నీవరి  
తాపమును బాపుటకు మేము సతీదేవివలన నొక్క బీజమును  
గ్రహించి యాప్రదేశమున నాటితిని అయ్యది బృందప్రతిరూపము  
తులసియనఁ బఱగి దానిం జూడుము

విష్ణు—బృంద ప్రతిహాసమా ? ఏది ! ఏది ?

(తె ర లే చు ను)

(తులసి భూజముందును)

బ్రహ్మ—దేవా ! వీక్షింపుము

విష్ణు—(సంతోషముతో) ఆహా ! ఏమి ? (బృంద సుద్దేశించి) హా !

బృందా !

తే! గీ! పడఁతి ! నాదు సంతాపంబు • బాప నిట్టి  
మాడ్కి నతి కృపా దులసిగా • మాఱినావు  
భరిర ! నాకును బీయమైన • వస్తువగుట  
నీవు మునిజనామరులచే • నిఖిల జగము  
లందు పూజలన్ గాంతు నా • నంద మెసఁగ.

నీ. దినకరోదయమును • గనిసంతనే కడు;

రానించు పద్మాక • రంబుపగిది

సంపూర్ణ పూర్ణిమా • చంద్రీరాకనుగాంచి,

రంజిల్లు రత్నాక • రంబు మాడ్కి

వాసంతలక్ష్మి వి • లా సోదయంబున

వికసించు నుద్యాన • వీధిభాతి

వార్ధరు రాకకు • పరమ సంతోషంబు

నొందుచు నుండు మ • యూరమల్లు

జే. గీ. నీమహోదయంబున నాకు • నిక్కముగను

బరమహర్షంబు గలిగె దా • పంబు వాసె

నఖిల జగములఁ బూజల • సందుచుండి

తులసి యనువేర నొప్పుదుఁ • జెలఁగుమింక

బ్రహ్మాండమీలారా ! ఈతులసీమహోదయమున నేను స్వస్థ  
చిత్తుండ నైతిని. ఇంక నేను మైకుంతమున ప్రవేశించెదను కాని

'మారునాత్ర మొక కార్యము నేయవలయును. ఈ తులసిని బృందా  
వనమునఁ బ్రతిస్థింపుడు.

ఇందు—అజ్ఞ నెరవేర్చెదము.

(బ్రహ్మ—మహేంద్రా! భగవంతుడగు శ్రీహరి స్వస్థుడైయున్నాడు  
ఇంక మనకు గావలసినదేమున్నది.

ఇందు—

సీ! జలజాతీయా బృంద • సాధ్వీత్వమతివల,  
కాదర్శంబౌమ • నల్గురగాక  
హరికిఁ బ్రీతియుగుచు • నలగు తులసి నగు  
స్త గృహంబులందునఁ • దనరుగాక  
శ్రీరాధు ప్రితికై • చిరభక్తి తులసిని  
జేసి యంజును బూ • జిత్రుగాక  
ని నన్నిచి, ని • మ్మల పౌఖ్యభోగనం  
పదలు మానవులు గాం • చెదరుగాక  
శ్రీ తులసి యందు ప్రిదేశమం • దు హరిగూడ  
యింపి భక్తజనుల బోమ • చుండుగాక  
పరమ పావనంబుగ నెంచ • బడెడు తులసి  
దళము ప్రతివారు శిరముల • దాల్చుగాక.

బ్రహ్మ—తథాస్తు (తేరవ్రాలును.)

ఇది వషాంకము.

నర్వము సంపూర్ణము.



# ఆంధ్ర నాటకములు.

	రు.	అ		రు.	అ
కనక్తారా నాటకము చం  కీ	1	4	గయోపాఖ్యానము చి   ల	0	8
కృష్ణలీల బర్హరి పం  ను	1	8	పృసస్థయాదవము డిటో	0	8
లనకుళ బర్హరి డిటో	1	8	పారిజాతాపహరణము	0	8
కన్యాశుల్కము సు  అ	1		నత్యరచనాద్రిహాస డిటో	0	8
నోవనారా కొ  సు	1	4	పార్వతీపరిణయము డిటో	0	6
కులసేదేవి ము  చె	1		స్వప్ననాసవదత్తుడిటో	0	6
బొబ్బిలియధము శ్రీ  కృ	1	0	పాండవజననము రా   రా	0	10
రఘుత్రవిజయము ఇ  య	1	0	పాండవపృథ్వీరాజము డిటో	0	12
రాజాపత్రాపక్షింక డిటో	1	0	పాండవోద్యోగము డిటో	0	12
భక్తి రామదాసు కే  శి	1	0	పాండవి విజయము డిటో	0	12
రామదాసు బర్హరి డిటో	1	0	పాండవాశ్వమేధము డిటో	0	12
రామదాసు రా   నా	1	0	అహల్య కాశవిమోచనము	0	12
చిత్రామణి కొ   నా	1	0	ద్రౌపదిపస్రపహరణము	1	0
చిత్రామణి చ   మా	1	0	సంప్రాంతమాయము గూ  కో	1	4
చిత్రామణి రా   నా	1	0	సంప్రాంతరామాయణము కొ  న	1	4
వైరాగ్య చిత్రామణి బ   కొ	1	0	సంప్రాంతభాగము పి  న	1	4
కంఠాధిరణము పా   ల	1	0	మృగాధిరణము సం  శి	1	4
రాధాస్థాన డిటో	1	0	సంగీతకృష్ణలీల డిటో	1	0
సావిత్రి మైవరం వారిది	1	2	ఆద్యనాటకము పృ  వె	0	12
పరిదర్శించేది శ్రీ   స			భీష్మపర్వము కొ  కో	0	12
సంకరాచార్యులయం బ   ల	1	5	భీష్మపర్వము కొ  కో	0	12
బుద్ధిమతీవిలాసము డిటో	1	0	మోహనరక్తాంగద డిటో	0	12
ఉద్ధరితరాజము డిటో	1	4	రాణీసయ్యము	0	8
సాత్యజిత్తియము	0	14	లంకావిహారము	0	10
మహానంద ల   కో	1	6	వేద్యాపితలతోధిని డిటో	1	0
జయంతజయపాలము	0	12	వేద్యాపితలతోధిని డిటో	1	0
వేదీసంహారము వ   సు	1	0	డిటో పాII	0	12
శకుంతల కం   వీ	1	0	డిటో పాIII	0	9
శకుంతల వ   సు	1	2	మరాఠ్మహాలా జ  ల	0	8
అలీబాబాకొత్త నాటకంపో  రా	0	12	భక్తికవీర్ కొ  స	1	0
శ్రీరామ పట్టాభిషేకము	1	0	సాదాకాటాభిషేకము ద్రో  నీ	0	12

వలయువారు:—

రంగా వెంకటరత్నం, బెజవాడ.



14648